Kecskeméti közéleti lap
Közter
Erőnyerő
Ára: 38 Ft
IV. évfolyam 8-9. szám
2001. szeptember-október

Jelkép: Hírös Forrás

Az idén augusztus 28-tól szeptember 2-áig tartott a Hírös Hét Fesztivál. A főtéri megnyitón **Glatz Ferenc**, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és **Szécsi Gábor** mondott beszédet. A polgármester itt adta át első alkalommal a Város Kulcsa kitüntetést **Bábel Balázs** Kalocsa-Kecskeméti érseknek. A megnyitó után avatták fel a Hírös Forrás díszkutat, **Probstner János** keramikus művész alkotását. A kertészeti és élelmiszeripari kiállítást **Boda Ilona** államtitkár nyitotta meg. A művészeti kiállítások sorában **Bozsó János** kecskeméti témájú képeiből nyílt tárlat. Hét tudományos konferenciát tartottak, közte az immár hagyományos Alföld Fórumot, a Jogakadémiát és a Szőlő-bor Tanácskozást. A főtéri népművészeti kirakodó vásár sok érdeklődőt vonzott, volt nemzetközi gokart-verseny és négyszáz énekessel dalostalálkozó is.

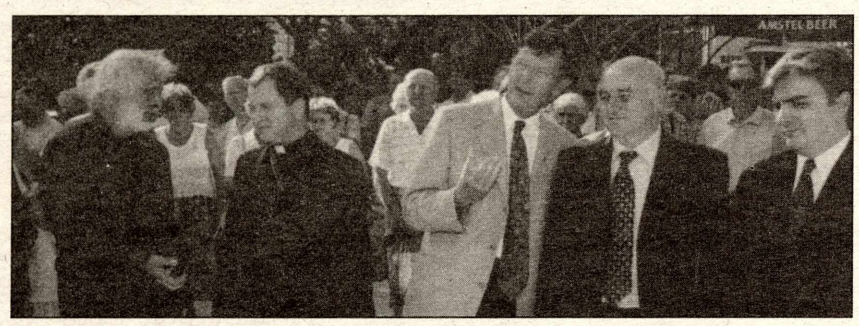

Probstner János Bábel Balázs érsekkel, Sárközy István Glatz Ferenccel beszéli meg a legújabb köztéri látványosságot Szécsi Gábor társaságában

A Hírös Forrás. A látványban csak néhány napig gyönyörködhetettünk

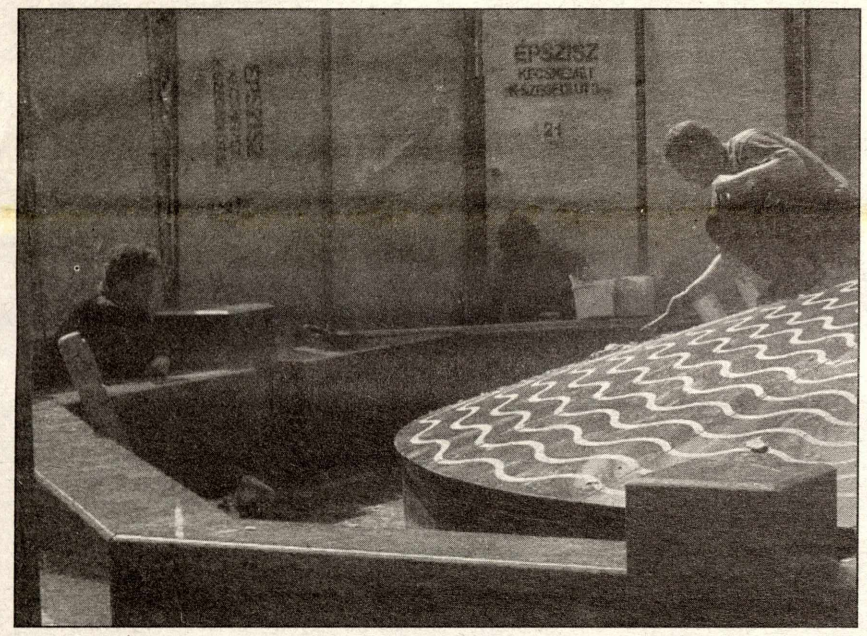

A nagy csinnadrattával átadott Hírös Forrás palánkja mögött a kútépítők tevékenykednek. Azt igérték, hogy szeptember 8-ra tényleg kész lesz a díszkút

Múltunk a jelenünk?!

Magyarázkodhat bárki nekem a fellövellő vízsugár magasabb szintre történő spriccelteté sével, meg a tűzoltóautós feltöltéssel, adalékanyaggal, meg akármivel, ez a gyalázat megesett. Egy egész várost ütöttek arcul. (Meg a meghívott potentátokat is.) Magyarázkodni lehet, de tény: negyvenmillió forintért ennyire tellett a dicsőségüket a márványba nem ideiglenesen vésetőktől. A bedeszkázott Hírös Forrás valóban jelképként áll (szivárog) a főtéren. Nem a homoktengerben életet adó víz jeleként, de a nyegleség, a tervezés-szervezés és kivitelezés, a jelenlegi közállapotok jelképeként. Annak mementójaként, ami manapság a városban, az országban történik. Pedig már majdnem elandalodhattunk azon, hogy lám, ez az önkormányzat mégiscsak tesz valamit, legyen bár a főtér kövezete olyan, mintha részeg kubikusok rakták volna le kommunista műszakban, azzal a intencióval: csináljátok olyanra, amilyen volt.

Tervezői ötletnek ugyanis szikráját se lehet fölfedezni a 160 milliót felemésztő beruházáson. Mintha végkiárusításon vették volna a kőlapokat, ami Debrecenből kimaradt. Tessék megnézni a Városháza főbejáratánál: félméterenként más színű a kockakő. Az érsek úr is gondolkodóba eshetnék, Város Kulcsa ide, vagy oda, az érseki helynökségig - tíz méter! - nem terjedt a térterveződ figyelme...

De megcsinálták, olyan amilyen, nem kell fanyalogni. A Hírös Forrás meg egyenesen megható, bár némileg egyszerűsített változatát mutatta (míg működött) annak, amit alkotója, Probstner János elképzelt.

Arra azonban gondolni sem mertem, hogy az egész egy színjáték kelléke lesz, a nagy cirkusz része, amit az államalapítás millenniumi évének záróakkordjaként mutatnak be Kecskemétnek. (Mindösszesen 200 millió forint közpénzből.)

Látják? Nem látják? Na, látják?!

S ha mindebből még mára sem vált világossá, hogy ez nem véletlen, hanem a „korszellem", az kapjon csak nyugodtan a fejéhez. Az idei tűzijátékok (csak városi szervezésű volt vagy négy) fénye bevilágíthat a tudatba: a rendszerváltozáskor nem arra adtuk a voksunkat, hogy Jozef Sztálin szárnyvasutak épüljenek! (Lapozza csak fel Moldovát, aki nem emlékszik, vagy felejteni óhajt!)

Nem azért fohászkodtunk nap-nap után abban az átkosban, hogy a szabadság méltó megélése helyett folyamatosam pojácát csináljanak belőlünk.

Uram, ne tűrd. Negyven év elég volt!

Tizedelj!

n.m.

Kórház: kigazdálkodott béremelés

Még a nyár derekán tartotta soros ülését dr. Gubacsi László elnökletével a Kórházi Felügyelő Tanács. Dr. Zombor Gábor főigazgató adott tájékoztatást a Megyei Kórház 2001. évi költségvetéséről, beruházásairól és fejlesztéseiről, majd dr. Mészáros János igazgató számolt be a minőségbiztosítási és kontrolling igazgatóság munkájáról.

A főigazgató elmondta, hogy a pénzügyileg sikeres 2000. év után idén a legfontosabb feladat az országosan is kiemelkedő, átlagosan 20 százalékos bérfejlesztés megvalósítása volt. Ez mintegy félmilliárd forint plusz kiadást jelentett, amelyet elsődlegesen a bevételekből kell kigazdálkodni. A kórház ebben az értelemben elérte a teljesítmény csúcsot. Ezen túl a dologi költségek növekedésének kb. 10 százalékát (gyógyszerek, eszközök, stb.) is maguknak kell kigazdálkodniuk. Az egyes osztályokkal külön szerződést kötött a vezetés a bevételekre, így garantált azok bizonyos részének visszajuttatása is számukra. A sürgősségi osztály működésének eddigi tapasztalatai azt mutatják, hogy ezt a beruházást biztosan érdemes volt megcsinálni. A tucatnyi idei kiemelt feladat között sorolta föl az új korszerűbb elhelyezések közül a szájsebészetet, a gyermekosztályt és a gyermek intenzív osztályt, a műtő és központi sterilizáló beruházását, új gasztroenterológiai részleg kialakítását és az üzemegészségügyet. Új együttműködés alakul a helyi Repülőkórházzal, valamint a Kiskunfélegyházi Városi Kórházzal. Eredményként könyvelte el, hogy megtörtént mindkét telephelyen a parkolók átépítése, folyamatosan javul a műszerezettség, megkezdődik a komfortfokozatbővítő légkondicionálás, és a kórtermek saját vizesblokkjainak kialakítása. Csökkentek a betegpanaszok, sok országosan is új gyógyító eljárást vezettek be, valamint az ápolási tevékenység színvonala és ellenőrzése is jó. Fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a város önkormányzata eddig 25 millió forinttal támogatta idén a kórházat.

A Felügyelő Tanács soron következő őszi ülésén, többek között a betegszolgálati iroda tevékenységéről hallgatnak meg beszámolót.

Ez meg a mi főterünk lett!

Teljes egészében saját erőből újította fel az önkormányzat Kecskemét huszonöt éve szinte érintetlen főterét. Az eredetileg 160 millió forintra tervezett beruházásra további 20 millió forintot csoportosítottak át, így a Nagytemplom előtti burkolat is megújult. A millenniumi szökőkút 45 millió forintba került. A beruházást helyi vállalkozók is segítették. **Szécsi Gábor** polgármester a tér átadása előtt sajtótájékoztatón számolt be a munkálatokról és a további tervekről. 2002-ben megújul a Kiskörút által határolt terület teljes út- és járdafelülete. Még idén megkezdődik a Városháza rekonstrukciója, s várhatóan 2003-2004-re az egész épületet felújítják. 2003-ra tervezik a Kossuth tér és a Deák tér egybenyitását. Augusztus 20-án adták át a Nagytemplom mögött kialakított kis parkban a Szent István szobrot, októberben pedig felavatják a régóta tervezett 56-os emlékművet. A polgármester hangsúlyozta, hogy a főtér felújításakor a tér jelleget igyekeztek hangsúlyozni, de a zöldfelület nagy részét ezzel együtt megóvták.

Az „új" Főtér, úgy tűnik, mégis kissé megosztja a kecskeméti közvéleményt. A kifogások között szerepel, hogy nem azt a burkolatot fektették le, ami hónapokig közszemlére volt téve a Városházán. Színében nem illeszkedik a környező épületekhez (napsütésben ráadásul kifejezetten vakít), s a betonlapok lerakása is némiképp egyenetlenre sikeredett. Kérdés az is, hogy a kalodába zárt fák hogyan bírják majd a hőt sugárzó betontengerben az alföldi száraz nyarakat, hiszen így még locsolni sem könnyű őket. Kevés a virág, általában kissé színtelen lett az összkép, vélekedik sok kecskeméti. Azt ellenben, hogy a Városháza előtt megszűnt a csúf parkoló, még senki sem kifogásolta.

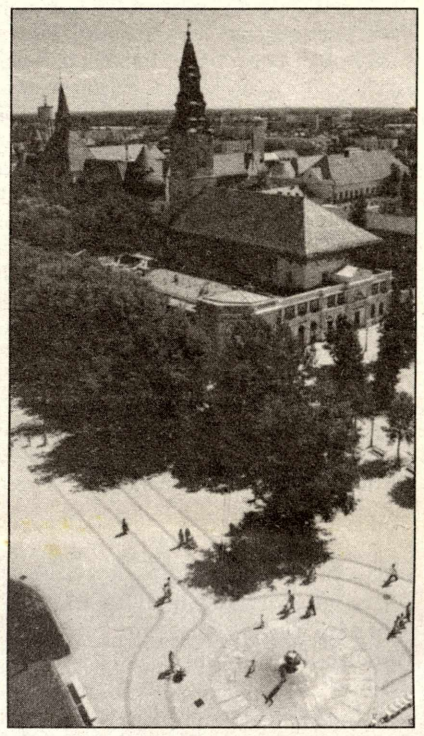

Devizaliberalizáció rugalmas gumilamellával

Ha az isten is úgy akarja, meg a magyar parlament is megszavazza, nagy keresletje lesz nálunk rövidesen a nyelvészeknek. Ők mondják majd meg, hogy a night club, a shop, a boutique, a pub, bowling center és hasonlók helyett (vagy mellé) mit köteles felpingáltatni boltja fölé a tulajdonos, s melyek azok az idegen szavak, amelyek újabb keletűek ugyan, de már meghonosodottnak tekinthetők. Öröm ez azoknak, akik aggódnak a magyar nyelvért, s jó hír a címfestőknek is.

Amúgy tényleg elkelne egy törvény, amely korlátozná az idegen szavak és kifejezések használatának elszaporodását ott, ahol valóban indokolatlan. Kár lenne azonban a mosdóvízzel együtt a gyereket is kiönteni, vagyis nem kell rögtön elvetni egy újonnan felbukkanó idegen szót. Különösen akkor nem, ha pillanatnyilag semmilyen magyar megfelelője nincs, s lefordítva csak bonyolult körülírással adható vissza pontos jelentése. Ilyen elég sok akad az idők során, ezért egyszerűbb átvenni, beültetni magyar nyelvi közegbe, hogy aztán finoman átalakuljon, és ezer év múlva saját szülője se ismerjen rá. A szavak átvételénél elsősorban a hasznossági szempontok érvényesülnek (szükség van rájuk, nincs helyettük másik), de nem elhanyagolható az érzelmi vetület sem. Vagyis az, hogy egy szó: tetszik.

Kosztolányi Dezső, aki köztudottan a magyar nyelv szerelmese volt, csokorba szedte egykor a (szerinte) tíz legszebb magyar szót: láng, gyöngy, anya, ősz, szűz, kard, csók, vér, szív, sír.

Megjegyzi azonban, hogy egy szó nem élhet külön életet, nem lehet szépségét megítélni tartalmának ismerete nélkül. "Ha valaki nem tud magyarul, esetleg gyönyörűnek és kéjesnek érezheti ezt a szót is: disznó, s holmi tündéri hullámzást képzelhet bele, mindaddig, míg nem értesül arról, hogy a disznó csak disznó."

Az is előfordulhat, hogy tisztában van az ember a szó jelentésével, de szívesebben megfeledkezne róla. A múltkor például ezt a szóösszetételt hallottam a rádióban: rugalmas gumilamella. Tessék ezt a jelzővel ellátott szót ízlelgetni egy ideig, s csak azután belegondolni, hogy mit is takar. A rugalmas jelentése közismert, a gumié úgyszintén, bár nem magyar eredetű, a lamellát viszont nem biztos, hogy mindenki érti: lemezkét, lapocskát jelent. Nehezebb megmagyarázni, hogy mit keres ebben a szópárban a rugalmas jelző, ugyanis a magyarban meghonosodván a gumihoz eleve a rugalmasság képzete társult, mint például a kőhöz a keménység. S ha még azt is hozzátesszük, hogy ez a rugalmas gumilamella egy fogkefe nyelében helyezkedik el, oda a szó varázsa. Legfeljebb másnyelvű szeretőnket bűvölhetjük el vele egy intim pillanatban belesuttogva a fülébe. De erre a célra megfelel a cipőfűző szavunk is, amelynek egy külföldi számára állítólag varázslatos hangulata van.

Az idegen szavakban való értelmetlen tobzódás igen jellemző a szórakoztató üzletágra. Egy diszkó neve magyar már nem is lehet, a buli az természetesen fantasztikus, a kóstoló az promóció, a nyitóbál az opening party, a telefon pedig infoline. Némelyek annyira odavannak az angol nyelvért, hogy a sírhant helyett is - legszívesebben szőr hent-et ejtenének.

A tudományos és szakmai kifejezések magyarítása már kényesebb kérdés, hiszen ha valaki nemzetközi porondon is érvényesülni akar, a világszerte legismertebb szakzsargont kénytelen alkalmazni, hogy elkerülje a fordításban a félreértéseket. Ha azonban a szakmát vagy a tudományágat kívánja népszerűsíteni idehaza, nem tanácsos írását, előadását teletűzdelni a csak kevesek által ismert kifejezésekkel. Méginkább törekedni kell a közérthetőségre az egyszerű híradások esetében. Mostanában felkapott szó például a devizaliberalizáció, amelynek jelentéséről az ország felének sejtelme sincs, negyede gyanítja, hogy érti, a többi meg pénzügyi szakember. Ráadásul jól megkínozták ezzel a nyelvficamító szóval a rádiós hírolvasót is. Mint kiderült, a devizaliberalizáció vetekszik a "mit sütsz kis szűcs" kezdetű nyelvgyötrővel, főleg ha tízszer egymás után próbáljuk elmondani.

Jól jönne tehát egy nyelvtörvény, amely segít bennünket, hogy mondanivalónkat a lehető legtöbben értsék, s hogy a kimondott szó mindenkinek ugyanazt jelentse. Így nem fordulhatna elő, hogy például az "országimázs" egyesek számára egy ország arculatát jelenti, míg mások úgy gondolják, hogy ez "pénzpocsékolás", ámbár ez a takarófogalom könnyen ráhúzható a "Happy End"-re is, ha hozzátesszük, hogy Kft. Reménykedjünk, hogy egyszer minden tisztázódik.

L. A.

Millenniumi ünnepségek után

Amikor a szépszámú érdeklődő előtt 2001. augusztus 20-án leleplezték Szent István király, államalapító egészalakos szobrát, jelképesen véget ért a millenniumi esztendő. A kezdet pedig 2000. március 15-e volt, amikor Kecskemét megkapta a millenniumi zászlót.

Kényes feladat ünnepséget rendezni, eltalálni a megfelelő hangot, aránytévesztés nélkül elkészíteni a megfelelő "díszleteket". Megérteni az ünnephez fűződő érzelmeket és pontosan megfogalmazni, hogy mit kívánunk elérni, elmondani, s arra lesz-e befogadó közeg.

Magyarországon a millennium különösen érzékeny, hiszen 104 évvel ezelőtt a honfoglalás ezer éves ünnepségét tartotta az ország, s az a korszak - mely közismert nevét is az ezeréves évforduló latin elnevezéséről kapta - a nemzet életének legnagyobb gyarapodását hozta anyagiakban és szellemiekben egyaránt.

Az akkor épült köz- és magánépületek a mai napig meghatározzák városaink arcát, a budapesti első földalatti le sem tagadhatja születésének körülményeit. Az anyagi gyarapodás segíti a kultúra és művelődés ügyét is. Ekkor járnak iskolába azok nagy része, akiket a következő században magyar származású Nobel-díjasokként ismerünk majd meg, a magyar irodalom legfényesebb nemzedéke, a nyugatosok, és sokan még, akiket egy „szegényebb" korban jobban ismernénk, de ilyen „fényes csillagok" mellett, csak a közvetlen szakterületük munkásai említenek.

Ilyen előzmények és érthető várakozások után mire jutottunk az államalapítás ezredik évfordulóján?

Közel hasonló gazdasági lehetőségekkel sem rendelkezünk, s hogy kik járnak iskoláinkban, azt csak két-három évtized múltán tudhatjuk meg. A komoly értékelésre egyébként is kell ennyi, hiszen a kortársak úgyis vagy túl szigorúak egymáshoz, vagy túl elnézőek saját magukkal.

Realitás és misztikum

Más értelme van az ünnepnek, nem a pompa, szónoklatok, tűzijáték. Ezer esztendő nagyon hosszú idő, belátni nem is könnyű. Néhány évtizedet saját életünkből is ismerhetünk. Ismert őseinken keresztül az évszázad is belátható, de az évezred nem. Éppen ezért elgondolkodtat, amikor megpróbáljuk mégis felmérni, mennyi is ezer év. Ha nincsenek fogódzóink - például történelmi ismeretek - el is veszhetünk az évszámtengerben. De ha kicsit el is kalandozunk, rákényszerülünk egy egyéni, családi, nemzeti számvetésre. Megmaradásról és beolvadásról, létről és halálról elmélkedünk, ami szükségszerűen elragadja az embert a misztikum, amely nem jó, ha a napi életet irányítja, de az sem jó, ha ismeretlen számunkra. A vallástalanság valószínűleg legnagyobb kártevése, hogy ezt a transzcendens érzést vonta meg millióktól. Ezzel lettek ők szegényebbek s általuk az a társadalom is, melyet ők alkotják.

De nemcsak szegényebbek, hanem kiszolgáltatottabbak is az „ordas eszméknek", hiszen - ha már a múlt század talán legnagyobb magyar költőjénél tartunk - nem tudják magukat a mindenséggel mérni, megmaradnak az „ehess, ihass, ölelhess, alhass"-nál.

Hasznos és jó

Vissza kell időnként térni az eszmei (amit nevezhetünk akár misztikusnak is) kiinduló pontokhoz, hogy ne tévedjünk el. Nem szabad túl messzire menni a biztos kapaszkodóktól, hogy a hasznost meg tudjuk különböztetni a jótól. A hasznost hasznosként akarjuk s ne jóként, mert máskülönben akkor is akarni fogjuk, amikor már nem is hasznos.

Az önámítás miatt is szükség van ezekre az eszmei fogódzókra, hiszen ez térít észhez, ha önmagunkban kezdünk hinni Isten vagy a világrend helyett.

A jövő évezred

Az ezer éves évforduló, amely számvetésre késztet, elgondolkodtat, akkor teszi a legtöbbet, ha tudatosul mindenkiben, s ehhez nem kell újabb földalatti, hangzatos jelmondat vagy ünnepség. Ez utóbbi - ha túlméretezett - inkább csak lejáratná a célt, elfedné azt, hogy itt nemcsak mítoszteremtés folyik, hanem megpróbáljuk átfogni az évezredet, amelyik elmúlt, hogy korszerű eszmékkel induljunk neki annak, amelyik következik.

Szónoklatok hangzanak el Szent István eszmeiségről, az államalapításról és a szónokok gyakran elfeledkeznek arról, hogy a hallgatóságnak nem a nagy király tettein kell ámulniuk, nem azt kell megérteniük, hanem saját sorsukat, életüket, amelyre nehéz ráerőszakolni az ezer évvel ezelőtt élőkét.

Tanulsága nem csupán Szent István király életművének van, hanem a történelemnek, az életnek, a humanizmusnak, a célok rendszerének melyért emberek milliói dolgoztak ezer éven keresztül. Vagyis az ünnepség értelme a kérdés maga, mit értünk el mint egyén, mint nemzet, mint emberiség, mi végre vagyunk a világon. Ha nem elégedünk meg valamelyik közismert gondolkodó válaszával, akkor az ezer esztendő felidézése, a róla való méltó gondolkodás emelhet oda, ahonnan saját magunk számára is választ találhatunk. S hogy e válasz ne legyen hedonista, önző, antihumánus, ezért kell a miszticizmus, ezért kell a mértéktartó és gondolatébresztő ünneplés.

Írta a Millenniumi Emlékbizottság elnöke:
Szeberényi Gyula Tamás

Fidesz-számvetés

A Fidesz Kecskeméti Szervezetének elmúlt félévéről tartott sajtótájékoztatót a közelmúltban a párt három itteni meghatározó személyisége, **Horváth Zsolt** városi elnök, **Nyitray András** alelnök, országgyűlési képviselők, valamint **Leviczky Cirill** városi és megyei önkormányzati képviselő, bizottsági elnök.

Nyitray András elsődlegesen azokról a - főleg pályázati úton elnyert -kormányzati támogatásokról ejtett szót, amelyek a város fejlesztését szolgálták, és amelyek hosszú távon körülbelül ötmilliárd forint plusz-pénzt hoznak a megyeszékhelynek. A bérlakás építés keretében - mintegy 120 lakáshoz - 400 millió érkezett, a főiskolához 3-4 milliárd, a stadion rekonstrukcióhoz 350 millió, az SZTK-hoz 500 millió, a kórházhoz több mint 4 milliárd forint várható. Elkészült a Ciróka Bábszínház. Az, hogy Kecskemét NATO-repülőtér lesz, várhatóan, szintén sokmilliárd forintot hoz majd. Horváth Zsolt szólt az ISPA hulladéklerakó pályázat 1,6 milliárd forintos támogatásáról, valamint a nyugdíjasok munkavállalását és a fiatalok lakáshoz jutását szolgáló kormányzati intézkedésekről, továbbá a Fidesz helyi szervezetének stabilizálódó vezetéséről és az önkormányzati frakcióval való együttműködésről. Leviczky Cirill felsorolta az önkormányzati fejlesztések legfontosabb beruházásait, és az előbbiek mellett említést tett a főtérfelújításról és a kiskörút átépítéséről, a széchenyivárosi és hunyadivárosi rehabilitációs programról, a Szelei-falu infrastruktúra fejlesztéséről. Jelentősnek ítélte a szociális ágazat strukturális reformját, valamint azt, hogy az oktatási ágazaton belül a költségmegtakarítások jó része ezután helyben marad. Jónak ítélte a megye és a város korábban nem mindig felhőtlen kapcsolatát. Többek kérdésére Hertelendy László volt városi elnök és frakcióvezető ügyére vonatkozóan azzal hárították el a részletesebb választ, hogy ez egy olyan belügy, amelyen a szervezet már túllépett.

NEMZETKÖZI KINEZIOLÓGIAI KONFERENCIÁT tartottak nemrégiben Kecskeméten. Három földrész mintegy százötven, kineziológiával foglalkozó szakembere jött el a hírös városba. Három napon át tanácskoztak a Tudomány és Technika Házában, majd ezt követően a módszer kidolgozói több tanfolyamot is tartottak nemcsak kineziológusoknak, hanem érdeklődőknek is. Gordon Stokes, aki e mozgástudomány "három az egyben" ágát dolgozta ki, a tanfolyamon Stressz nélkül könnyebb a tanulás címmel tartott előadást.

Ima a megnemszületett gyermekekért

A Lakiteleki Népfőiskolán rendezte második alkalommal országos babatalálkozóját júliusban az Alfa Magzat-, Csecsemő-, Gyermek- és Családvédelmi Szövetség a Lakiteleki Népfőiskola Alapítványnyal közösen. A rendezvényt **Molnár Ilona**, a Szociális és Családügyi Minisztérium államtitkára valamint **Lezsák Sándor** országgyűlési képviselő nyitotta meg. A résztvevők előadásokat hallhattak az örökbefogadási kultusz változásairól, az örökbefogadás előkészítéséről, gyámügyi gyakorlatáról, az örökbefogadott gyermekek neveléséről, illetve a témában jártas jogászokkal és pszichológusokkal beszélgethettek. A "pelenkaszünetekben" babaápolási termékbemutatót tekinthettek meg. A kápolna déli harangszava után ökumenikus imát mondtak a megnemszületett gyermekekért, ezt követően pedig emlékfát ültettek el a parkban.

Országos Honismereti Akadémia

A Honismereti Szövetség és a Megyei Honismereti Egyesület, valamint a megyei és városi önkormányzat, a megyei múzeum, a Katona József Könyvtár és a Széchenyi István Szakközépiskola szervezésében városunkban került sor a XXIX. Országos Honismereti Akadémia rendezvényeire. Az egyhetes tanácskozás sorozaton az országos szaktekintélyek mellett Kecskemétről Székelyné Kőrösi Ilona történész-főmúzeológus, osztályvezető és Bárth János néprajzkutató, megyei múzeumigazgató is előadást tartottak, valamint bemutatták Székely Gábor Petőfi gyűjteményét is.

MÁLTAISOK. Június közepétől augusztus végéig több mint harminc fontos program zajlott le a szokott munkarend mellett a Máltai Szeretetszolgálat Kecskeméti Szervezeténél. Egyik legfontosabb hírük az, hogy a Szociális- és Családügyi Minisztérium pályázatán elnyert 3,8 millió forintból megkezdődött a Gondviselés Házának alapos felújítása. Az utcai szociális munka végzéséhez további önkéntes segítőket, elsősorban fiatalokat keresnek. Szeptemberi programjaik között szerepel a Civil Hálózati Kongresszuson való részvétel, városi szociális kerekasztal megbeszélés és a téli melegedő szakmai ellenőrzése és átadása.

ZÖLSZALAG-MOZGALOM. Huszonöt taggal megalakult Kecskeméten a Zöld Szalag Magyarországért Mozgalom (ZÖM) Bács-Kiskun megyei csoportja. Az alakuló megbeszélésen Nagy Tamás, a mozgalom országos elnöke tartott nagy sikerű előadást. A megyei csoport elnökének Faludi Lászlót választották meg. Aki érdeklődik a ZÖM tevékenysége iránt, illetve szeretne tagjai sorába lépni, a 20/9786-437-es telefonon kaphat további információkat.

A hegymászás kérdésköre

A haladás igenis létezik, s ez igen egyszerű tényekkel bizonyítható. Régebben - mondjuk pár évtizeddel ezelőtt - egy sík, lapos virtuális valóságban éltünk, esetleg lefelé terjeszkedtünk (lásd: a szocializmus alapozása). A felszínen, ott is a horizonton előttünk lebegett a szocializmus, mint délibáb. Akkoriban a kedvenc tanmesém a következő volt:

Iván Ivanovicsot delegálják Moszkvába, hogy vegyen részt egy gazdasági szemináriumon. Szebbnél szebb beszámolók hangzanak el, különösen az tetszik a hallgatóságnak, amelyet így fejez be az előadó: "Elvtársak! Ha ilyen ütemben fejlődik tovább népgazdaságunk, rövidesen feltűnik horizontunkon a régen várt kommunizmus." Hazatérve, Iván Ivanovics hűen beszámol a hallottakról, idézve végül a nagy sikerű zárómondatot. Ő is fergeteges tapsot kap, a kolhoz párttitkára külön gratulál, majd félrevonva hősünket, megkéri, ugyan mondaná már meg, mi is az a horizont. Iván Ivanovicsnak sejtelme sincs, de megígéri, hogy utánajár. Hiába fordul azonban a járási párttitkárhoz, hiába a megyeihez, ők is csak vonogatják a vállukat. Végül nagy tanácstalanságában bemegy a könyvtárba, kikér egy vaskos enciklopédiát, s abban végre rábukkan: "Horizont: a látóhatár legtávolabbi pontja. Sajátos tulajdonsága, hogy akármilyen sebességgel közeledünk felé, mindig ugyanolyan távolságban lesz tőlünk."

De visszatérve a haladáshoz: mára ennek az egysíkú, lapos szemléletnek vége. Most már felfelé terjeszkedünk. Augusztus huszadika ürügyén tartott beszédében a kormányfő bejelentette: immáron egy hegy áll előttünk, annak a tetején van a cél, de nem kell izgulni, mert jó kis út vezet oda. Hogy ki építette azt az utat, arról nem esett szó, csupán sejteni lehet, hogy azok a kiegyenesedett gerincű és felemelt fejű emberek, akikből miniszterelnökünk szerint az utóbbi időben egyre több van.

Egyszerű, formális logikával levezethető: ha út vezet fel a csúcsra, akkor valakik már jártak ott, tudniillik az útépítők. Jó lenne beszélni ezekkel az emberekkel. Talán meg tudnák mondani, milyen széles az a szerpentin. Csak libasorban lehet-e menetelni rajta, vagy netalán több sorokban, mint a régi május elsejéken? Mert ha szűk, akkor nyilván pályázni kell, ki indulhasson elsőnek felfelé, ki kövesse, ki maradjon a végére, stb. Ez esetben jó lenne tudni, hogy hová kell benyújtani a pályázatot: az Agrárinnovációs Kht.-hez, vagy a Happy End-hez. S vajon visszalökdösik-e azokat a türelmetleneket, akik ahelyett, hogy türelmesen kivárnák sorukat, a kényelmes út helyett a meredek hegyoldalt választják a csúcsra jutáshoz, ráadásul - afféle modern Sziszifuszként - egy hatalmas, ki tudja melyik bányából származó követ görgetnek maguk előtt.

Ami már csak magánemberként érdekel: tényleg lehet-e kiegyenesedve haladni azon a virtuális úton, mert amikor én egyszer a valóságban megpróbáltam ebben a testtartásban haladni felfelé, majdnem hanyatt estem. De ami a leginkább izgat: mi van a hegyen túl? Mert amikor aztán felértem a csúcsra, semmi mást nem láttam a túloldalon, csak újabb hegyek ködbe vesző sorát.

Írta:
Lakatos Attila

BÚCSÚ BALOGH CSABÁTÓL

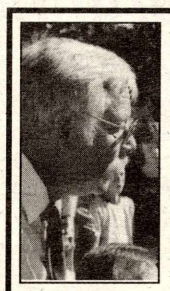

A két város testvérbarátságának építésében múlhatatlan érdemeket szerző Balogh Csaba Kecskeméten, a Hírös Hét Fesztiválon a marosvásárhelyi delegáció tagjaként vett részt. Váratlan halála mély részvétet keltett iránta. Kecskemétről temetésére küldöttség ment, Kerényi György a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület elnöke mondott koporsójánál búcsúztatót.

Vannak sorsok, emberek, ahol duplán számítanak a terhek és az évek. Sok erdélyi magyarnak, közéleti szerepet is vállaló értelmiséginek tört ketté az élete emiatt idő előtt, így még hihetetlenebbé és értelmetlenebbé téve távozásukat.

Balogh Csaba barátunk is csak ötvennégy éves volt, alig pár hónapot örülhetett kedves kis unokájának, Gergőnek. 1997-ben református atyafi létére ő vitt el bennünket - Brúszel Laci és Géczi Jóska barátommal, akik most ide is elkísértek - Csató Béla marosvásárhelyi katolikus főespereshez, hogy bemutatva bennünket, segítségül hívjon a nagyszerű közös ügy megvalósításához, a megmaradás és a kultúra szép templomának, a Deus Providebit Tanulmányi Központnak a felépítéséhez. Napjainkban ez a ház már magyar egyetemisták zajával telik meg. Múlhatatlan érdemeid voltak, hogy gyorsan gyarapodó kapcsolataink eredményeként - a kecskemétivel párhuzamosan - létrehoztátok a testvérvárosi együttműködést a polgárok között segítő Marosvásárhely-Kecskemét Baráti Társaságot, amelynek alapítója és halálodig elnöke voltál. Most én a Téged ismerő, tisztelő és barátként, testvérként szerető kecskemétiek, elsősorban a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület elnökeként és barátaid szószólójaként fejezem ki részvétemet Családodnak és Barátaidnak, így köszönve el Tőled.

Minden alkalmat és lehetőséget megragadtál, hogy barátságunk bővüljön és mélyüljön. Második városodként szeretted meg Kecskemétet, és mi sem felejthetjük, hogy nélküled ma nem így lenne mindaz, ami most összeköt bennünket. Ezután már csak idézhetjük szándékaidat és mondataidat. Több mint jelképes, hogy igaz magyar emberként Marosvásárhely román polgármesterével Kecskeméten - szándékaid szerint - őszinte beszélgetésekbe kezdtél. Együtt határoztátok el, hogy ezt otthon folytatjátok. Az is jelképes, hogy az anyaország testvérvárosában szűnt meg szíved dobogni. Pedig mindig azt mondtad, hogy ha a sors egyszer arra kényszerítene, csak az utolsók között oltanád el a lámpát, és hagynád el szülőföldedet.

Amit Erdélyről, Marosvásárhelyről tudni lehetett és kellett, azt Te mind tudtad, és boldogan oltottad belénk is. Most bennünk a bizonytalanság, ki fogja olyan erős szeretettel megszorítani a kezünket helyetted, ki lép majd helyedbe ? Mi büszkék vagyunk, hogy ismerhettünk és barátaid lehettünk, és nagy tisztesség, hogy sírodnál mi is búcsúztathatunk.

Lelkiismeret vizsgálatot tartva két dolog jutott először eszembe. Az egyik egy mondat közelmúltbeli beszélgetéseinkből: "Azért is vagyok boldog a baráti köreink ügyében, mert úgy érzem, ezzel egy pici nyomot hagyok magam után az életben." Ez jó érzést adhat nekünk is.

A másik gondolat, hogy sosem tudjuk az értékes embereket életükben eléggé megbecsülni és megérteni. Ezért most és itt késve kérünk bocsánatot tőled. Hallom válaszod: "Hagyd el !" -legyintenél kedvesen, bajszod alatt mosolyogva.

Óriási veszteség számunkra is, hogy itt kellett hagynod bennünket. Jó emléked mindig megőrizzük, családodat számon tartjuk. Hálánk és imáink kísérjenek, amíg újra találkozunk, valahol a szeretett Kárpátok fölött. Addig is minden Kecskemét és Marosvásárhely közötti úton ott ülsz majd közöttünk jövetben és menetben is. Nyugodj békében, őseid mellett !

A Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület elnöksége ezúton fejezi ki köszönetét mindazoknak, akik részvétüket nyilvánították Balogh Csaba elhunyta alkalmából, benne a Városi Televízió odaadó figyelmét. Köszönjük mindkét város polgármesterének, hivatali munkatársainak és a szükséges eljárásokban résztvevő szervezeteknek, lelkiismeretes munkatársaiknak a megértő, gyors, pontos ügyintézését. A család számára felbecsülhetetlen segítséget nyújtott a nehéz pillanatokban a nevükben is eljáró régi barátjuk, dr. Brúszel László ügyvéd.

Kecskeméti közéleti lap
Köztér

Készül Kecskemét új városfejlesztési koncepciója

Örömmel tájékoztatjuk a Köztér olvasóit, hogy az ősz folyamán elkészül Kecskemét város új fejlesztési koncepciója. A rendkívül érdekes, összetett, sokoldalú feladat koordinációját és a koncepció végleges formába öntését városunk Közgyűlése - meghívásos közbeszerzési eljárás után - az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézetének a kutatói kollektívájára bízta. E munkára kell majd épülnie a jövő évben a nemrég hatályba lépett új építési törvény alapján készülő új városrendezési és szabályozási tervnek.

Azt hiszem több, mint tíz esztendővel a rendszerváltozás után nemcsak a városvezetés, vagy mi, kutatók, hanem nagyon sok kecskeméti lakos is úgy érzi, hogy meg kellene vonni e hatalmas átalakulást hozó 90'-es évtized mérlegét, áttekinteni a rendkívüli változások főbb tanulságait, megragadni és értékelni a Kecskeméten tartósan érvényesülő, előremutató fejlődési trendeket vagy az azokat gátló tényezőket. Ezek alapos elemzése után pedig - az egész városunk közössége számára közérthetően megfogalmazott módon - sajátosan a városunkra érvényes, új városfejlődési irányokat kellene megtalálni és kimunkálni. Úgy véljük, hogy a készülő dokumentumnak, a következő évtizedre, a mainál sokkal áttekinthetőbbé, harmonikusabbá és az egész város érdeklődő polgársága, civil társadalma számára is követhetővé, - sőt cselekvő és részvételükre is építővé - kellene tennie városunk közeljövőjét.

Hazánk hasonló méretű nagyvárosai közül csak alig néhánynak (Sopron, Székesfehérvár, Nyíregyháza) van érvényben lévő, testület által elfogadott, új városfejlesztési koncepciója. Ez részben azzal is magyarázható, hogy nagyon bonyolult feladatról van szó, amely egyszerre igényel tudományos és módszertani megalapozottságot, gyakorlatiasságot, széles körű partnerséget, egyetértést minden résztvevőtől. Mi kutatók igazából nem kitalálni, hanem megfelelő szakmai szabályok szerint "összerendezni" és végül sok-sok érlelő vita után "megalkotni" szeretnénk minden érdemi kecskeméti városfejlesztési szereplő közös koncepcióját.

Honnan jövünk? Hol tartunk? Merre megyünk? Melyek azok a valóban fontos kecskeméti vagy alföldi mezővárosi történelmi, önkormányzati, kulturális tradíciók, szokások, hagyományok, amelyekre ma is építeni lehet? Hol áll városunk a mai magyar megyei jogú, illetve megyeszékhely városok között kibontakozó versenyben? Hogyan illeszkedik be Kecskemét a magyar és az alföldi városhálózatba, a kialakulóban levő, új regionális fejlesztési rendszerekbe?

Mennyire harmonikus és arányos Kecskemét fejlődése? Mit tud ma nyújtani lakosainak az úgynevezett alapfunkciók tekintetében: a lakás, a munka, a pihenés, a szolgáltatások, a mindennapi élet színterein? Milyen a környezetének minősége, infrastruktúrájának színvonala? Mennyire egyenlőtlenül fejlődő és tagolt a város, egyes jellegzetes részeit, kerületeit illetően? Mennyire lehet majd ismét sajátosan „kecskeméti" jellegűvé és „zamatúvá" tenni a városunk jövő fejlődését? Melyek azok ma érvényes európai középvárosi fejlődési irányok, amelyek igazodási és csatlakozási irányokat, példákat adhatnak számunkra? Hol lesz városunk helye és hogyan található az meg az új globális gazdasági és információs rendszerekben? Mekkora anyagi forrásokat és szellemi erőket lehet mozgósítani mindehhez? Mitől és hogyan lesznek boldogabbak, elégedettebbek és kiegyensúlyozottabbak a kecskemétiek a közeljövőben? Hogyan teremthető ehhez új szellemű, alkotó, modern és civil városi közösség, megfelelő nyilvánosság, sokszínű cselekvő aktivitás?

S végül milyen módon lehetne a fenti kérdésekre adott válaszokat új városfejlesztési elvek és értékek mentén egységes és szép rendszerbe foglalni?

Ez utóbbi kérdésre a településkutatói szakmai válaszon dolgozunk, de azt megelőzőekre nagyon szívesen várunk választ mindazoktól, akik késztetést éreznek magukban arra, hogy megírják. Tegyék borítékba és küldjék el intézetünk címére: Kecskemét Pf.: 261. Ígérhetem, hogy legjobb munkákat feldolgozzuk, s bekerülnek majd a munkálatok dokumentációjába is.

Akik pedig csak egy egyszerű kis vélemény-nyilvánítással szeretnének hozzájárulni e gondolkodási folyamathoz, kérem vágják ki és töltsék az alábbi kérdőívet, s borítékba téve szintén küldjék azt el a fenti címünkre. Meggyőződésünk, hogy a kecskeméti helyi közösség aktív és érdemi részvétele bizonyosan alapvető fontosságú tényező lesz városunk jövőjét illetően. Kíváncsian várjuk, hogy valóban Önök is így gondolják-e? Reméljük, hogy igen.

Írta:
Csatári Bálint

A kérdőíveket kérjük visszaküldeni a MTA Regionális Kutatások Központja Alföldi Tudományos Intézete címére: Kecskemét, Rákóczi u. 3. Pf.: 261

Lakossági kérdőív Kecskemét városfejlesztési koncepciójához

1. Neme: Férfi Nő 2.Mikor született: .....év

3. Legmagasabb iskolai végzettsége:
1. 8 osztálynál kevesebb 2. 8 osztály 3. Szakmunkásképző, szakiskola
4. Érettségi.....5. Főiskola, egyetem

4. Melyik városrészben lakik? .....

5. Mióta lakik a városban? .....óta **6. Mióta lakik ebben a városrészben?**.....óta

7. Tapasztalata szerint közvetlen lakókörnyezetében adnak-e okot aggodalomra az alábbiakban felsorolt tényezők? (Karikázza be soronként a válaszának megfelelő számot!)
Nagyon aggasztó/(rossz): 1 Aggodalomra ad okot (közepes): 2 Egyáltalán nem probléma (jó): 3, Nem tudom: 4

TÉNYEZŐK:

1. Közművekkel való ellátottság (csatorna, vezetékes gáz, telefonhálózat)	1	2	3	4
2. A közutak állapota lakókörnyezetében	1	2	3	4
3. Az utcakép rendezettsége és kulturáltsága	1	2	3	4
4. A zöldterületek aránya és állapota	1	2	3	4
5. A lakóházak, középületek állapota	1	2	3	4
6. A közlekedési forgalom zavaró hatása	1	2	3	4
7. A tömegközlekedés nyújtotta lehetőségek	1	2	3	4
8. Lakókörnyezetének presztízse a városban	1	2	3	4
9. Szomszédsági lakóközösségi kapcsolatok	1	2	3	4
10. Munkanélküliség a lakókörnyezeten belül	1	2	3	4
11. Egészségügyi szolgáltatások elérhetősége	1	2	3	4
12. Oktatási intézmények elérhetősége	1	2	3	4
13. Kereskedelmi alapszolgáltatások elérhetősége	1	2	3	4
14. Közbiztonság	1	2	3	4

8. Hosszú távon ebben a városrészben képzeli el a jövőjét?

1.Igen 2. Nem 3. Nem tudja

9. Ön szerint a város mely része a legdivatosabb napjainkban?

.....

10. Elégedett-e Kecskeméten belül az alábbiakban felsorolt tényezőkkel? (Karikázza be soronként a válaszának megfelelő számot!)
Tényezők
Teljes mértékben elégedett (1) Nagyrészt (2)Kevésbé (3) Egyáltalán nem(4) Nemtudja megítélni (5)

1. A város gazdasági fejlődésével	1	2	3	4	5
2. Kereskedelmi szolgáltatások színvonalával	1	2	3	4	5
3. Oktatási intézmények tevékenységével	1	2	3	4	5
4. Egészségügy intézmények színvonalával	1	2	3	4	5
5. Kulturális programokkal, lehetőségekkel	1	2	3	4	5
6. A szabadidős és szórakozási lehetőségekkel	1	2	3	4	5
7. A városi önkormányzat munkájáva	1	2	3	4	5
8 Az Ön önkormányzati képviselőjének munkájával	1	2	3	4	5

11. Ön szerint az alább felsorolatk kötül mely területek fejlődtek a leginkább az elmúlt 5 évben Kecskeméten? Válassza ki a három legfontosabbat és tegyen X-et mellé!

12. Ön szerint mely területek szorulnak leginkább fejlesztésre a közeljövőben Kecskeméten? Válassza ki a három legfontosabbat és tegyen X-et mellé!

Tényezők	Fejlődtek az utóbbi 5 évben	Fejlesztendő területek
1. Munkahelyek, vállalkozások		
2. Kulturális élet		
3. Közoktatás színvonala		
4. Főiskola		
5. Utcák, utak kiépítettsége és minősége		
6. Kerékpárutak		
7. Helyi tömegközlekedés		
8. Csatornahálózat		
9. Parkok, zöldfelületek, játszóterek		
10. Idegenforgalmi vonzerő		
11. Egyéb:		

13. Ön szerint pozitív hatással vannak-e a város fejlődésére a multinacionális cégek nagy bevásárlóközpontjai?
1. Igen 2. Nem 3. Nem tudja

14. Fontosnak tartja-e a város fejlődésében a modern számítógépes rendszerek kiépítését?
1. Igen 2. Nem 3. Nem tudja

15. Mire a legbüszkébb a városban? (épületek, hagyományok, emberek, stb.)

.....

16. Jelölje meg az Ön által két legfontosabbnak tartott városfejlődési (fejlesztési) irányt!
1. Modern ipari beruházásokat előtérbe helyező város
2. Szolgáltató, kereskedő város
3. Hagyományait is megújító mező(gazdasági)város
4. "Diákváros" - oktatási és szellemi központ
5. Kulturális és idegenforgalmi központ
6. Fontos Duna-Tisza közi, regionális hatású, központi város

Köszönjük a válaszadást! A kitöltött kérdőívet vágják ki az és küldjék meg fenti címünkre!

Barbibaba és a vasorrú bába

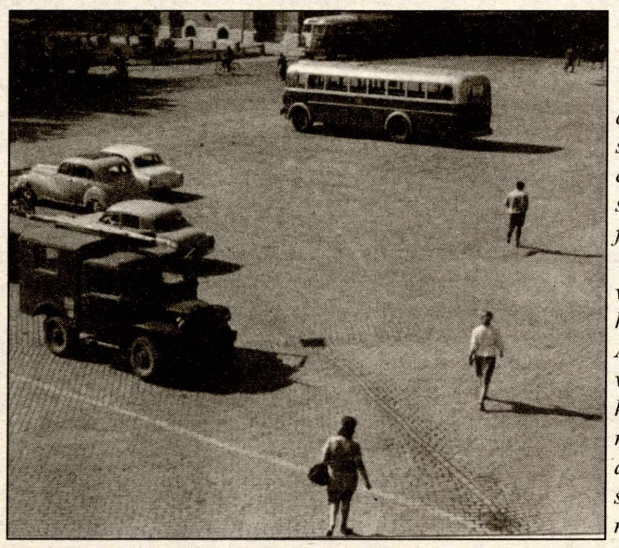

Volt egyszer egy belváros, útjai kirakva okkersárga keramittéglákkal. Hogy tudtak azok zenélni, amikor egy konflis végigcsattogott rajtuk! Nem beszélve mondjuk egy huszárszázadról!

De aki már esett a vastagabbik felére ezen a kövezeten csapadékos időben, az érti meg igazán, hogy a keramit közlekedési felületnek kevéssé alkalmas. A színe ellen azonban soha senkinek nem volt kifogása.

Nekem gondjaim vannak a megújított kecskeméti főtérrel... Attól tartok, kemény vetélytársa lesz a környező épületeknek, noha a tervezők állítólag éppen ezt szerették volna elkerülni.

Megpróbálom érzékeltetni, mire gondolok.

Vegyünk például egy szépségkirálynő-választást. Arra még sosem volt példa, hogy a legszebbnek ítélt versenyző mellé udvarhölgyként a sorban leghátul állókat, tehát mondjuk relatíve csúnyácskákat választották volna meg, hanem inkább azokat, akik kis híján maguk is elnyerték a koronát. Mert ha hiszik, ha nem, a szabálytalanságnak, a rútságnak majdnem nagyobb a vonzereje, mint a szabályos szépségnek. Ha egy barbibaba mellé odaállítunk egy vasorrú, bibircsókos boszorkányt, van rá fogadásom, hogy az utóbbi nagyobb sikert arat. Az ember ugyanis unja a tökéletes dolgokat, a szimmetriát, a mesterkéltséget, inkább szeret utálkozni és szörnyülködni. Ha a szépnek megnézed az egyik felét, már tudod, hogy milyen a másik, míg a randán még azon túl is akadnak izgalmas, felfedezésre váró részletek. A randának néha érzelmi szempontból is nagyobb az értéke, mint a szépnek. A szép és a szörnyeteg című tanmesében majdnem mindenki a szörnyeteget sajnálja, neki drukkol, hogy sikerüljön összemelegednie a szépséggel, hiszen talán ez az egyetlen esélye. Ugyan minek izgulna bárki is a hölgyért, hiszen bántani senki sem akarja, ha meg otthagyja visszataszító külsejű férj-jelöltjét, akad majd minden ujjára más jelentkező.

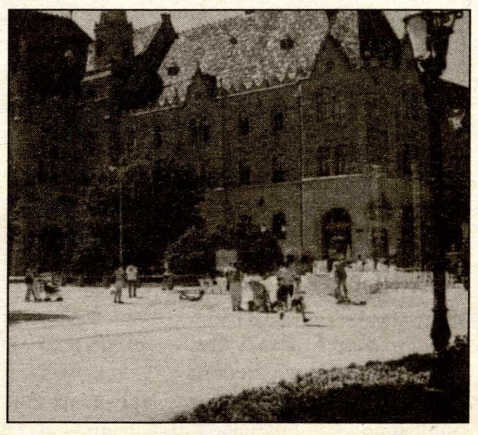

Nos, ezért aggódom én. A kecskeméti főtér olyan csúf lett, hogy már-már elsikkad mellette városháza, az újkollégium, a Cifrapalota szépsége, nem beszélve a zsinagógáról. (A sajtóházat csak azért nem említem, mert az inkább az eszével magaslik ki, nem a szépségével.)

Ezen a főtéren nyomasztó szürkeség uralkodik. Szürke (dísznek szánt) sorminta a szürke kőlapok között, szürke kő lapok az egykori virágágyások helyén. A tervező meg azt mondja, hogy a piros túl agresszív lett volna. De ki a fene akart pirosat? Elég csak körbenézni a tér épületein, hogy észrevegyük: az a régi, okkersárga keramit nagyon is illett ide.

Jobb lenne talán azzal érvelni, hogy a színes kőlap drágább, arra nem lett volna elég a pénz. De akkor meg minek ugrottak neki ilyen hirtelen a felújításnak? Tegyük fel, ebben az évben megvolt a szükséges összeg egyik fele, jövőre pedig meg lett volna a másik, és akkor nem kellene a főtérrel együtt szürkéllnünk évtizedekig. Némely rosszmájú emberek persze tudni vélik a nagy sietség okát, hogy tudniillik jövőre már más összetételű önkormányzat aratná le a nagyszabású munka babérjait, és persze azt, ami még a babérokkal jár. Van azért némi szerencsénk is ebben a nagy szürkeségben: a fákat nem vágták ki. Talán azért, mert a zöld szín még nem mutatta jelét az agresszivitásnak. De lehet, hogy másért. Ki tudja.

L A.

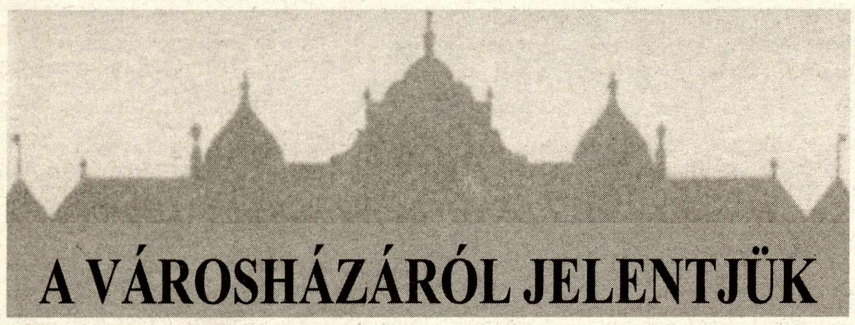

A VÁROSHÁZÁRÓL JELENTJÜK

A város közgyűlésének ünnepi ülésén a polgármester elismerő címeket és díjakat adott át. Az Év Kecskeméti Rendőre *Kiss István Róbert* rendőrfőhadnagy, az Év Kecskeméti Tűzoltója *Mala Dénes* tűzoltó zászlós lett. Kecskemét Szociális Ügyéért díjat kapott *Sebestyén István* élelmezési osztályvezető-helyettes, valamint *Slavitsek Endre*, a Szociális Foglalkoztató igazgatója. Kecskemét Városért Egészségügyi Díjban részesült *Benke Éva* körzeti ápoló, *dr. Csengery Attila* orvosezredes, a Repülőkórház főigazgató-helyettese, *dr. Gál János* osztályvezető főorvos, *dr. Szelei Béla* nyugalmazott osztályvezető főorvos, valamint a *Megyei Kórház Cukorbeteg Gondozó Munkacsoportja* és *Pszichiátriai Gondozó Munkacsoportja.*

***Dr. Nyirádi Juditnak*, a Polgármesteri Hivatal aljegyzőjének adományozta a közgyűlés idén az Év Kecskeméti Köztisztviselője címet. A Köztisztviselők Napja alkalmából rendezett ünnepségen további elismeréseket is átadtak. Címzetes tanácsosi címet kapott *Kovácsné Tóth Ibolya*, az oktatási és kulturális osztály tanácsosa, *Szabóné Pataki Gyöngyi*, a képviselőtestületi osztály tanácsosa és *Szűcsné Pajkos Valéria*, a népjóléti osztály csoportvezetője. Címzetes főtanácsosi címet kapott *dr. Nyirádi Judit* aljegyző, *Kun Istvánné*, a jegyzői osztály csoportvezetője, valamint *Pető György*, a gondnoki osztály vezetője.**

Marosvásárhelyi látogatás

Idén ötödik alkalommal rendezték meg a Marosvásárhelyi Napok ünnepségsorozatát, amelyre a testvérvárosok, így Kecskemét küldöttsége is meghívást kapott. Városunk önkormányzati delegációjában Vargáné Dóka Margit, Kovács Antal képviselő és Kenderes Zsuzsa, a Polgármesteri Hivatal munkatársa, a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület képviseletében pedig Kerényi György elnök utazott el

A hivatalos programok mellett a kecskeméti vendégeket külön is fogadták az ottani baráti kör képviselői, és megbeszélést folytattak a kapcsolatok állásáról. A vendégeknek szervezett díszvacsorán Dorin Florea polgármester és Csegzi Sándor alpolgármester asztalánál helyet foglaló Kerényi György egyesületi elnök szívélyesen elbeszélgetett a városvezetőkkel.

A Kodály Iskola Campanella Leánykara erdélyi kórustábort szervezett **Antoni Andrea** tanárnő-karnagy vezetésével. Találkoztak az európai hírű népzenekutatóval, **Kallós Zoltánnal**, és az erdőcsinádi református és a marosvásárhelyi katolikus főplébánia templomban is hangversenyt adtak.

***Kecskemét önkormányzata a városért végzett kiemelkedő munka jutalmazásáradíjakat alapított. A KATONA JÓZSEF DÍJ** - a zeneművészet kivételével - a művészeti ágakban folytatott kiemelkedő alkotó, tudományos, előadóművészi és művészetpártolói tevékenységért, vagy teljesítményért adományozható évente egy személy vagy munkacsoport részére. A díjra jelöltet állíthatnak a közgyűlés tagjai, bizottságai, valamint - a díjjal elismerhető tevékenység körében működő - kecskeméti intézmények vezetői, közalkalmazotti munkáltatók, szakmai és tudományos szervezetek, kamarák, egyéb társadalmi szervezetek (bejegyzett egyesületek, alapítványok, stb.) A javaslatoknak tartalmazniuk kell a javasolt személy személyi adatait (név, születési idő, lakcím, munkahely, beosztás), valamint részletes indoklást.*

*A javaslatokat az Oktatási és Kulturális Osztály címén **Kiss Katalin** részére kell elküldeni, szeptember 11-ig. (Kossuth tér 1.)*

Tények és reklámok

Az első *kecskeméti Hírös napokra az ország figyelmét félórás rádióelőadásban felhívó, a korparancsokra, a változó realitásokra és lehetőségekre mindig fogékony Móricz Zsigmond olyan lelkesülten írnaszólna az ideiről is? Maradéktalanul lelkesítenék-e Tamási Áront, Féja Gézát, a különvonaton ideutazókat az itt látottak, hallottak? Piros betűs napja lenne-e például a honi zenetörténetnek 2001 nyara, mint 1934 júniusa a Kodály ősbemutatók révén? Őrzik-e kötetek nagy íróink az alkalom buzdítására írt tudósításait? Megállapítanák-e hogy ez alkalommal csak a homok minőségi termékeit, de szellemi produktumait mutatta föl a város országnak, világnak?*

Bizonyára örvendeznének az érdeklődést a hungarikumokra irányító törekvéseknek.

A rendezvénysorozat jellegéhez szervesen kapcsoló és átgondoltan ezekre a napokra időzített tudományos tanácskozások igazolták polgármester úr reményeit. Kiváló tudósok fényes koszorúja tanácskozott, különösen e tájon élők számára fontos ügyekről, tennivalókról, intézményekről.

A kulturális programok egyike-másika is növelte kishazánk jó hírét, Kodály és Katona városához méltó törekvéseket támogatott. A város első embere okkal hivatkozott az első Hírös napok óta gyökeresen megváltozott körülményekre. Egy évszázadoknak szánt rendezvény azonban csak akkor érheti el céljait, ha ragaszkodik a koroktól független alapelvekhez.

Mit szólnának a németek a müncheni Oktoberfesten, ha a világhírű bajor söröket más multi-cégek reklámjainak díszletei között mérnék? (Kecskeméten a „borutcában" ez így esett.) Bizonyára megfogyatkozna a salzburgi ünnepi játékok látogatottsága, ha úgymond a szórakoztatás kedvéért táj- és alkalomidegen portékák, sőt bóvlik kerülnének az árusító sátrakba, pódiumra?

Mit szólnának Szegeden, ha a híres szalámi jó hírének megalapozásával egy fővárosi cég hivalkodna?

Baján is tiltakoznának az öntudatos polgárok, ha bárki meg próbálná elvitatni tőlük híres halászlevük Sugovica-parti illetőségét.

A barackpálinkát nagyban és igényesen előállító, kultuszát ápoló cég Hírös heti reklámjában a korábbi cáfolatokkal mit sem törődve, de reméljük utoljára, próbálja újra kisajátítani a hajdani Kecskemét Városi Szeszfőzde jó hírét. Azt állítják ugyanis, hogy a kajszibarackból készült pálinkát a velszi herceg látogatásakor „már akkoriban a Zwack cég forgalmazta és exportálta". A szövegből nemcsak az „is" szó maradt ki, hanem más is.

1936 februárjában Kecskemét Th Város Idegenforgalmi Irodája ajándékozta meg

nemzetiszín szalaggal átkötött formatervezett üvegben a Kecskeméti Városi Szeszfőzde 1926. évjáratú barackpálinkájával „Chester grófjaként" hazánkba látogató herceget, az angol trón várományosát. A nedűt Marenchich Ottó, a Duna Szálló kecskeméti származású igazgatója adta át aranyló húsú (előző évben termett!) sárgabarackokat is mellékelve.

Más torzítások, tévedések is szeplőzik a reklámkiadványokat. Várostörténeti szenzáció lenne, ha valahonnan előkerült volna - mint az egyik tájékoztató kiadványban most olvasható - Kecskemét alapító oklevele. Várost mifelénk ritkán alapítottak. Egy bizonyos fejlettségi fokon a városi címet, és az ezzel járó jogokat adományozták. Ilyen okmány hiányában tekintik 1368-at a város születés napjának. Egy királyi okiratban ekkor említik először Kecskemétet oppidumként, azaz városként. A település neve pedig 1353-ban már előfordult okiraton.

Leginkább az alföldi borok, pálinkák ünnepén kellene pontosan bemutatni a múltat, népszerűsíteni a saját értékeinket. Egyáltalán nem a „becsiccsentek" nagyzolásával. ***H. N.***

160 éves a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Bács-Kiskun Megyei Egyesülete május 31.-én tartotta soron következő Küldöttgyűlését a Tudomány és Technika Házában. A napirenden a TIT Egyesület elmúlt évi közhasznúsági beszámolója szerepelt.

A beszámolóból - mely a TIT alapításának 160. évfordulója alkalmából közel egy évtized tevékenységét tekintette át - kiderült, hogy a TIT az elmúlt 10 évben alapította az Ökumenikus Nyári Egyetemet, a Környezetvédelmi Konferenciát, a Nyári Jogi Akadémiát, a Himnuszok-nemzetek rendezvényt. Erre az időszakra tehető az Újévi Koncert létrejötte, a drogellenes vetélkedő, és az októberi drogellenes rendezvény (drogbuli) alapítása is.

A TIT minden évben megrendezte a Magyar Nyelv Hete rendezvénysorozatot, az Óvodapedagógiai Nyári Egyetemet, a matematika, a kémia, biológia, és földrajz tanulmányi versenyeket. Tavaly rendezte meg először a millenniumi év tiszteletére a „Hazai zenés színjátszás évszázadai" című rendezvényt és hazai természettudósok munkásságát bemutató emlékülést. A TIT drogellenes információs füzetet, valamint a Himnuszok-nemzetek rendezvény szakanyagát minikönyv formájában, a „Piaristák a magyar színjátszásban" című kiadványt jelentette meg. Továbbra is népszerűek és hatékonyak a TIT nyelvtanfolyamai, nyelvvizsgái, noha az elmúlt tíz évben jelentősen növekedett a nyelvoktató alakulatok száma Kecskeméten. A TIT jogi tagsága is gyarapodott, mert több szervezet csatlakozott a TIT Egyesülethez. Megemlítjük a Magyar Jogászegyletet, a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kört, a Zenész Egyletet, és a Köztér Egyesületet, valamint a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Bács-Kiskun Megyei Csoportját.

A TIT Bács-Kiskun Megyei Egyesülete, mint kiemelten közhasznú társadalmi szervezet tevékenységét a törvényben megfogalmazott keretek között végzi. A TIT gondjai növekedtek az elmúlt időszakban, melyről szintén szó esett a tanácskozáson, de megállapítható, hogy a Társulat értékteremtő, kulturális értékeket átadó tevékenységére, közhasznú szolgáltatásaira továbbra is igény van.

Sikerpropaganda?

Kevés tényleges eredményt, sokkal inkább ügyes sikerpropagandát mutathat fel a városházi koalíció ebben az évben a közgyűlés szocialista frakciója szerint. A szocialista képviselők legutóbbi sajtótájékoztatójukon számos kritikai észrevételt fogalmaztak meg a jobboldali városvezetéssel szemben. Ilyen a költségvetés öt hónap alatt hétszer történt módosítása, a szerintük felemásra sikerült főtérfelújítás, a gyógyturizmussal kapcsolatos ígéretek. Külön kiemelték a Telemozi Kft eladása és a városi hulladékgazdálkodás körüli bonyodalmakat.

A Telemozi Kft eladásából származó bevétel lett a sikerpropaganda alapja, hangsúlyozták a szocialista képviselők. A város lakosságának pénzén létesített kábelhálózatot a Fidesz-MDF-FKGP koalíció egyik napról a másikra, áron alul eladta. Az ellenzék javaslatát, hogy a befolyt összeget komoly beruházásokra fordítsák (szennyvízhálózat-, úthálózat-, zöldfelületbővítés, stb.), a szocialisták szerint a városvezetés figyelmen kívül hagyta.

A szocialista frakció javaslatára júliusban vizsgálóbizottság alakult a súlyosnak tűnő helyzetben lévő Városgazdasági Kft tevékenységének, gazdálkodásának áttekintésére. (Mint ismeretes, a VG Kft igazgatóját, dr. Mayer Antalt időközben leváltották, a posztra pályázatot írt ki az önkormányzat.) A szocialisták, hangzott el a sajtótájékoztatón, elvárják a bizottságtól, hogy egyebek mellett vizsgálja meg a cégnél a tulajdonosi jogok gyakorlásának módját, a döntéshozatali folyamatokat, s hogy a gazdasági hátrányokat eredményező döntésekben kit milyen felelősség terhel.

A hulladékgazdálkodási ügyekben a szocialista frakció kifogásolta, hogy a korábbi döntések ellenében (uniós támogatással és saját erőből történő depó-építés) a polgármester váratlanul a Saubermacher Kft-vel közös gazdasági társaság alapítására tett javaslatot. Ezt a közgyűlés többsége meg is szavazta. Az új lerakót a közös társaság építi meg, a Saubermacher által nyújtott tagi kölcsönből, amit természetesen vissza kell fizetni. Később kiderült, hogy a Környezetvédelmi Minisztérium más megoldást preferál, és azt javasolták a polgármesternek, Kecskemét csatlakozzon a Duna-Tisza Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Konzorciumhoz, ezáltal pedig a Cegléd gesztorságával benyújtott ISPA-pályázathoz. A polgármester nem tájékoztatta a közgyűlést erről a minisztériumi "felkérésről" a Saubermacherrel kötendő szerződés tárgyalásakor, holott ekkor már tudott róla. A két szerződés több ponton ellentmond egymásnak. Kecskemét végül csatlakozott a konzorciumhoz is, főképp, mert nyilvánvalóvá vált, hogy a minisztérium ezt a megoldást támogatja. Zavaros helyzet alakult ki: a város kölcsönből épít depót, pedig lehet, hogy az uniós előcsatlakozási alap, az ISPA finanszírozta volna ezt is. A szocialisták szerint mindezen zavarokért a helyi vezetést felelős, gondatlansága és látható hozzá nem értése miatt.

Lisztes László 1929-2001

A nyár elején, rövid, súlyos betegség után elhunyt megyénk és városunk értelmiségi közösségének egyik szerény, de kimagasló tudású és hatású alakja Lisztes László, nyugalmazott megyei könyvtárigazgató. Három évtizede hívták városunkba, s a szegedi Egyetemi Könyvtár akkori igazgatóhelyettesi posztját feladva vette át az évtizedeken át szinte méltatlan körülmények között működő megyei könyvtár vezetését. Az akkor már országosan elismert könyvtáros-bibliográfus szakember szorgalmas és kitartó, szervező és fejlesztő munkával, szinte egy egész fiatal könyvtáros nemzedék kinevelésével válaszolt az akkori kihívásra, s örömmel élte meg, hogy aktív, alkotó évtizedei után végre felépült az ő álma is, az új könyvtár.

Hittel és meggyőződéssel vallotta, hogy igenis van tanító és nevelő hatása a könyveknek, s ment előrébb általuk a világ. Ezt - a példásan aktív nyugdíjas éveiben - a sorra elkészült, módszerükben és tartalmukban is példaértékű, forrásfeltáró bibliográfiáival igazolta leginkább. Gondos, szívós, kitartó és precíz munkával. Szerényen, csendben, de eredményesen. Az „Ezer írás az Alföldről" c. válogatott bibliográfia volt az első ilyen átfogó műve, amelynek nyomán azóta is, minden évben, s minden alföldi megyei könyvtár gyűjti a régióban születő művek céduláit, s jelenik meg „könyvének folytatása" az Alföldi Tanulmányokban. A kecskeméti monográfiához készült városi bibliográfiája országosan is egyedülálló, a maga nemében és műfajában páratlan, forrásértékű alkotás. Egy évszázad valamennyi városunkról szóló könyvét kézbe vette hozzá. A harminc éves Forrás repertóriuma is hasonlóan nívós munka. S még mennyi terve volt...

Lisztes László utánozhatatlan módon és az arcáról mindig különösen sugárzó tisztelettel tudta kézbe venni a könyveket. Aztán gyönyörűen kiírt betűkel - mindig ceruzával - készített róluk, tartalmuk ismeretében, cédulákat. Ez látszólag egyszerű dolog. Csak az tudja, hogy ez milyen bonyolult és fontos munka valójában, aki rendszerezett és célirányos tudáshoz akar jutni a mai felbolydult és hihetetlen mennyiségű információt termelő világunkban. E világból távozott most ő. S hagyta a remélhetően hálás utókorra szikáran egyszerű, szigorú, igényes és szorgalmas értelmiségi személyiségének méltó emlékét és azokat az alkotásait, amelyek remélhetően sokáig sugározzák még a „hely szellemét", a rendszerezett egyetemes és lokális tudás nála mindig összekapcsolódó fontosságát.

dr. Csatári Bálint

Örökre elutazott...

Ki ne ismerte volna Kecskeméten Kucsora József nevét? Aktívan részt vett a város kulturális és sport életében. Sokáig nevéhez kötődött az idegenforgalom, a város és a megye megismertetése. Huszonöt esztendőn át volt az IBUSZ igazgatója. Sajnos már csak volt. Rövid ideig tartó, de annál súlyosabb betegség után végleg elutazott.

Örökvidám, örökmozgó, aktív ember volt. Vérbeli idegenvezető és lelkes lokálpatrióta. Imádott táncolni, énekelni, mulatni, s vendégeit is jókedvre derítette. Nemhiába szerették a csoportok, ha ő volt az idegenvezetőjük. Bejárta és megismerte a világot, s azért dolgozott negyed évszázadon át, hogy mások is ezt tehessék. A technikai sportok szerelmese volt. Végtelenül szerette a repülést (pilóta is volt egy időre), az autó-, és motor-sportot, sokat köszönhetett neki a helyi gokart szakosztály. A kecskeméti gokart stadion sem épülhetett volna meg segítsége, támogatása nélkül. A versenytáncot is támogatta, mint sportot, mert tisztelte a szépséget és kedvelte a romantikát. Kucsora József a maga izzó egyéniségével Kecskeméthez tartozott. Nincs többé, de mégsem halt meg. Csak örökre elutazott...

Az életével, életszeretetével is tanított. Családszeretetére jellemző, hogy harmincöt éven át kitartott felesége mellett, versenytáncost és idegenvezetőt nevelt egyik lányából, pilótát, stewardesst a másikból, és unokáját is pilótának szánta...

Szeretett élni és élni akart még akkor is, amikor már tudta, hogy nem lehet tovább. Szerette a befejezett munkát. Felkészült az Élet bezárására is...

Mindössze ötvenhat évet kapott a sorstól. Kiskunfélegyházán született a háború utolsó évében, s a Bács-Kiskun megyei föld fogadta be hamvait augusztus első napjaiban. Nem akart zajos felhajtást. Még utoljára repülni akart! A saját lánya vezette repülőgépről szórták szét a megye fölött a hamvait. Nem engedte családjának a fekete gyászt. Mert ő nem halt meg. Egy vitális ember nem halhat meg! Csak elutazik. Hamvai a szabadság és öröklét szárnyán szállva viszik az életszeretet hírét és életet táplálnak a termőföldbe. Ez méltó hozzá. Ő csakis így búcsúzhat el.

(eszmikus)

S.O.S! Erdeinket!

Kecskemétet sokféle elnevezéssel illethetjük, de az erdők városának aligha nevezhetnénk. Néhány évszázaddal ezelőtt azonban még nagyobb erdők vették körül. A Talfája-köz a „tölgyfája" régies nevét őrzi, itt a XIX. század végén még nagy kiterjedésű tölgyerdő volt, a város 1890-ben vágatta ki. Kisfái és Törökfái nevei részben még ma is meglévő erdőterületeket jeleznek. Mára csak két nagyobb erdő maradt a város határában: a Nyíri és a Csalánosi. Az Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatósága nemrégiben a SAPARD-programhoz elvégezte Kecskemét és a kistérségében lévő 18 település erdészeti helyzetfelmérését. Erről és a lehetőségekről beszélgettünk* Spiegl Jánossal, *az igazgatóság helyettes vezetőjével.

- A Kecskeméti kistérségben az erdők 27 ezer hektárt foglalnak el, arányuk alig marad el az országos illetve a megyei átlagtól: 18,1 százalék. A legkevesebb erdő Városföldön található, a teljes közigazgatási területnek mindössze 1,4 százaléka. A legtöbb Kunadacson van, 53 százalék. Kecskemét területének 14 százaléka erdő. A földek minősége nagy szerepet játszik, Városföldön például sok a mezőgazdaságilag értékes terület, Kunadacs környékén ellenben a homokos talaj a jellemző. Ezeknek az erdőknek jelentős hányada nem természetes. Leggyakoribb fafajok az erdei és feketefenyő valamint az akác. Ezt követi a hazai nyárak és a nemes nyárak állománya. Mindössze 2 százalék a tölgy, 3 százalék az egyéb lombos fafaj. Sok a fiatal erdő, ami azt mutatja, hogy folyik a telepítés. 1948-ban az erdősültség 4,8 százalék volt, tehát nagyon dinamikus a növekedés. A ma meglévő erdők több mint 80 százaléka gazdasági rendeltetésű, 14 százaléka védelmi - település-, természet- vagy talajvédelmi - célú, s körülbelül egy százalék a közjóléti, mint a Csalánosi parkerdő vagy a kecskeméti Arborétum. A kistérségben a kitermelt erdők hozama évente 65-80 ezer köbméter. Inkább a tömeg, mint a minőség a meghatározó. A fát elsősorban fűrészipari, illetve papír- és cellulózipari alapanyagként dolgozzák fel, mintegy harmadrészét tüzifaként vagy rostfaként értékesítik.

- Milyen tulajdonban van ez a 27 ezer hektárnyi erdőterület?

- Magántulajdonban van 53 százalék, a többi állami illetve önkormányzati tulajdonú. Országosan ez az arány 58-42 százalék, az állam javára.

- Milyen állapotban vannak az erdők?

- Az Alföldre jellemző erdővédelmi gond a csapadékhiány és a talajvízszint süllyedése, ezért bírja itt jobban a fenyő és az akác. A kocsányos tölgy őshonos síksági faj, de talajvízigényes, így telepítésének komoly korlátai vannak. A kistérségben lévő erdők egészségi állapota olyan, mint az országban általában, vagyis nem rossz. Nagyobb veszélyeztetést jelent a gazdátlanság, az illegális fakitermelés és az elaprózottság. Az átlagos birtoknagyság a kistérségben 1,6 hektár. Hogy egy család az erdőgazdálkodásból megéljen, ahhoz több száz hektárt kellene birtokolnia. A megoldás a koncentrálódás, a társult gazdálkodás lenne, amire a törvény már lehetőséget ad. A gazdasági társulásokba való tömörüléshez azonban eszközök és pénz kellene. A magánerdő-tulajdonosok egyharmada még be sem jelentkezett az ÁESZ-nél, bár ezt törvény írja elő, ugyanúgy, mint az erdőterv készítését.

- E nélkül tulajdonképpen nem lehetne sem kivágni, sem telepíteni erdőt?

- Így van. Ezt az állam készíti minden erdőre, tartalmazza az erdő leírását és a teendőket: mikor lehet a fákat kitermelni, mit lehet telepíteni, illetve milyen felújítási munkákat kell elvégezni. A Duna-Tisza közén, így a kistérségben is, a mezőgazdaság visszaszorulásával a gazdaságtalan területek hasznosításának leginkább reális lehetősége az erdőtelepítés. A Nemzeti Erdőtelepítési Program 2030-ra 25 százalékra kívánja emelni az országban az erdők arányát. Ez igen nagy cél. 1994 óta kétségtelenül emelkedő tendenciát mutat a telepítési kedv. 2001-ben jelentősen növekedtek a támogatási egységárak is. Állami támogatás nélkül a tulajdonosok nemigen telepítenének, nem annyira a költségek, mint inkább amiatt, hogy hosszú a beruházás megtérülési ideje.

- Az erdészeti szolgálat mennyiben tudja befolyásolni, hogy mit telepítsen az erdőtulajdonos?

- A támogatási pályázatok minősítését az ÁESZ végzi, annyiban tehát befolyásolhatja, hogy véleményezzük, a kiválasztott fafaj megfelel-e az adott termőhely adottságainak. De ezen belül lényegében a tulajdonostól függ, mit telepít, bár a támogatási egységárak az őshonos fafajok felé ösztönöznek. Megtiltani a telepítést gyakorlatilag csak természetvédelmi területen lehet.

- Az illegális fakitermelés mennyire van még "szokásban"?

- Sajnos, előfordul. Nemcsak lopás, ami egyértelműen bűncselekmény, de néhol maga a gazda folytat rablógazdálkodást. Vannak rá trükkök, hogy egyes vállalkozók kibújhassanak a törvényi előírások alól. De összességében nem olyan elkeserítő a kép. Úgy gondolom, piaci oldalról, a tisztességes vállalkozók fogják kiszorítani ezeket a zavarosban halászókat.

- Egy ilyen, portól szenvedő városnak, mint Kecskemét, fontos lenne, hogy több erdő védje. Van-e ma egyáltalán olyan szervezetet, intézmény, amely ilyen védelmi erdősítést kezdeményezhetne, koordinálhatna, netán finanszírozna?

- Sokféle koncepció készült már arra, hogyan lehetne Kecskemétet zöld gyűrűvel körülvenni. Különösen fontos lenne, hogy az uralkodó szélirányból védje erdő a várost. De ilyen, koncepcionális erdőtelepítést a földtulajdonosok hozzájárulása nélkül aligha lehet megvalósítani. Amit jelenleg tehetünk, az a város körüli telepítési pályázatok előnyben részesítése, valamint, természetesen, a meglévő erdők fenntartása és védelme.

a Csalánosi erdő egy része a KEFAG Rt kezelésében van, mintegy 80 hektár azonban az önkormányzat tulajdonába került. Ez utóbbi terület meglehetősen elhanyagolt, sokan szemétlerakónak (a szex-maffia légyotthelynek) használják. Úgy tűnik, az önkormányzat egyelőre nem tudja, mihez is kezdjen vele. Fenntartásához kétségtelenül sok pénz kellene. A bekerítésről, a szakemberek tanácsára, a képviselőtestület szerencsére már letett. De így is mintegy 10 millió forint szükséges az erdő körbeárkolásához és őrzéséhez.

Írta: Magyar Ágnes

Az erdő szolgálatában

Az Állami Erdészeti Szolgálat egyik legfontosabb feladata a tíz évre szóló kerettervek, az erdőtervek elkészítése. Erdőtervezési körzetenként tíz évente felmérik, leltározzák az erdőket, és a teendőket körzeti erdőtervekben rögzítik. Az állami akaratot megtestesítő körzeti erdőterv gazdálkodókra történő „lebontása" az erdőgazdálkodási üzemterv. A szolgálatnak, mint hatóságnak, feladata az erdőterv előírásainak betartatása, az üzemtervek végrehajtatása, a gazdálkodás szabályozása, irányítása. Utóbbi az engedélyezés és a végrehajtás ellenőrzése során valósul meg.

Az erdőgazdálkodónak a kitermelt faanyag mennyisége után erdőfenntartási járulékot kell fizetnie, amit az ÁESZ állapít meg és szed be. A erdőfelügyelők (a Dél-Alföld három megyéjében összesen tizennyolcan) rendszeresen ellenőrzik a területeket, az új erdősítéseket (felújításokat és telepítéseket) minden évben bejárják és minősítik. A szolgálat bírságot is kiszabhat, például akkor, ha a tulajdonos elmulasztotta a felújítást vagy mindenféle terv és engedély nélkül tarra vágta erdejét.

Az erdőtelepítések, felújítások, erdőnevelési munkák támogatása, a pályázatok véleményezése, elbírálása ugyancsak az ÁESZ feladata. Mindemellett statisztikai adatszolgáltatást is végez, és erdővédelmi megfigyelő hálózatot működtet.

Az ÁESZ Kecskeméti Igazgatóságánál (Erdőfelügyelőség) országosan is elismert szakmai kollektíva dolgozik, vezetőjük dr. Gőbölös Antal. Önzetlen segítségükkel sok kecskeméti és környéki park létesülhetett.

Az igazgatósághoz két tipikus panasszal szoktak fordulni. Az egyik, hogy miért engedélyezik a fakivágást, a másik, hogy miért nem? Mint Spiegl János igazgatóhelyettes mondja, erdőgazdálkodás fakitermelés nélkül nem folyhat. Nem mindegy azonban, milyen formában folyik, hogy a fára, mint megújuló erőforrásra, utódaink is hosszú távon számíthassanak.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara Erdésznagyjaink arcképcsarnoka kiadványsorozatában néhány hónapja került az érdeklődőkhöz ***Szodfridt István*** *nyugalmazott tanszék-vezető egyetemi tanár szép munkája,* ***Babos Imre*** *(1901-1971) élete és munkássága.*

Az ízléses küllemű publikáció szerzője, a soproni egyetem Bedő-díjas díszdoktora, a Kecskeméti Erdészeti Tudományos Intézet kecskeméti kísérleti állomásának megalapítója, sokáig vezetője, ma is legkedvelteb városai közé sorolja Kecskemétet. Minden alkalmat felhasznál Bács-Kiskun megye székhelyének méltatására. Elismerő és buzdító figyelemmel kísérte e tájhoz kötődő mestereinek, munkatársainak, tanítványainak munkásságát.

A könyvében stílusosan jellemzett makói születésű Babos Imre is sokat tett az alföldi erdőkért. Hiába ismerték el szakmai körökben munkásságát, hiába tartották számon az ország legjobb termőhely-ismereti szakembereként, egy Horthy Miklóstól átvett Signum laudis miatt távoznia kellett a minisztériumból. Tapasztalatait a továbbiakban az erdészeti kutatás szervezeti kiépítésében hasznosította.

Életművét Kecskeméten a pártfogásával létrejött, azóta sajnos megszűnt kísérleti állomás székháza előtt emlékkő és márványtábla is megörökíti. Igaza van a munkásságát a kicsit tanítvány, kicsit munkatárs beavatottságával és tiszteletével felidéző, összegező portréírónak: emlékét mindenek előtt a közreműködésével telepített, jól hasznosítható és közérzetjavító erdők, mind időszerűbb javaslatai, tanácsai tartják fenn. Már a hatvanas években sürgette a regionális, a táji erdőművelési, a jövedelmezőségi szempontok érvényesítését. Neki is köszönhetően kétszerződött meg négy évtized alatt a Duna-Tisza közén az erdőterület.

Kísérlet a homokon

A Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt-nél öt éve működik az Erdészeti Szaporítóanyag Termesztési Központ vagy ahogy röviden nevezik: a Magközpont. Feladata az erdészeti magkutatás, nemesítés, génmegőrzés, de egyben az alföldi erdőtelepítéseknek is tudományos hátteret nyújt. Egyedülálló a maga nemében, a tizenkilenc állami tulajdonú erdészeti részvénytársaság közül ugyanis csak a KEFAG-nál foglalkoznak ilyen komoly szinten kutatással.

A három erdőmérnököt foglalkoztató központ, mint manapság minden tudományos bázis, gazdálkodni is kénytelen, hiszen szüksége van saját bevételekre. A „gazdasági vonalat" a mag- és csemetekereskedelem valamint a magánerdő-gazdálkodók számára nyújtott szaktanácsadás jelenti. Utóbbi főképp a támogatási pályázatok elkészítését foglalja magában. Egyelőre erre van kereslet, bár a Magközpont bizonyos feltételekkel a telepítést is elvégzi, és egyéb szolgáltatásokat is vállal.

A gazdáknak a Duna-Tisza köze szélsőséges viszonyai között nem túl sok választási lehetősége van erdőtelepítéskor. Egy nemrégiben indított erdőfelújítási kísérlettel éppen ezért a Magközpont kutatói arra keresnek választ, az akácon és a nyárfajokon kívül milyen más fajok tudnak megbirkózni az itteni feltételekkel.

- Ménteleken hat hektár területen végezzük a kísérletet - mondja **Gácsi Zsolt** kutató-szaktanácsadó. - Az itt kitermelt fenyvessel gyökérrontó tapló végzett, ami elég gyakori eset, mivel a Duna-Tisza közi fenyvesek a legkedvezőtlenebb termőhelyi viszonyok között kénytelenek megélni, s gyakran esnek áldozatul a gyengültségi kórokozóknak, károsítóknak. A kitermelt fenyő helyére ugyanazt a fajt nem lehet ültetni, mert a betegség újra megtámadja. A felújítási kötelezettség fennáll, de kérdés, hogy akkor mit ültethetünk? A kísérleti területet parcellákra osztottuk, ezekbe egyebek mellett atlaszcédrust, Leyland ciprust, magyar tölgyet, lepényfát, nyírt, csert, kései meggyet telepítünk. Kontrollként viszont erdei és feketefenyőt, akácot és valamint az őshonos szürkenyárat. Az első tapasztalatokat három év múlva lehet maj kielemezni, ezt követően pedig tízéves periódusokat tekintünk át.

Gácsi Zsolt kutatási területe az erdőállományok vízforgalma. Ez az Alföldön különösen fontos kérdés, hiszen a 70-es évek óta átlagosan mintegy másfél métert süllyedt a talajvízszint. Az erdőmérnök egy svéd számítógépes modell alapján olyan kutatási metodikát dolgozott ki, amellyel az Alföldön kutatható az erdők vízforgalma és hatásuk környezetük vízháztartására.

- Az erdő a csapadék mennyiségét nem növeli, de a hasznosulását, elsősorban lejtős terepen, igen - mondja - Ugyancsak pozitív hatása az erdőnek, hogy csökkenti a talajból való párolgást, a szélsebességet, és növeli a levegő páratartalmát. Az már bizonyított tény, hogy ennek eredményeként a jól megkonstruált erdősávokkal védett mezőgazdasági területen többlettermés mutatkozik. A víz térségünkben minimumtényező, tehát többlettermést csak többletvíz eredményezhet.

A kutató-szaktanácsadó szerint mostanában a gazdák már egyre jobb minőségű földekkel jelentkeznek, „kedvenc" fafajuk pedig az akác. Az ennél is jobb területekre nyárat lehet telepíteni, a még jobbra pedig tölgyet. Utóbbi területekből egyre kevesebb van, Kecskemét közvetlen környékén talán nincs is. Az erdőmérnök úgy véli, nem valószínű, hogy a Duna-Tisza közén nagy területeken visszaállíthatunk olyan őshonos erdőtársulásokat, melyekben a természetvédők szívének kedves, de vízigényes tölgy uralkodó. Marad nekünk a gazdaságilag egyre nagyobb jelentőséggel bíró akác. Amelynek, közvetve, mégis csak lehet természetvédő hatása, mondja a kutató. Az akác alföldi tömeges termelésével megvédhetjük - mintegy „kiváltva" az ottani faanyagot - ökológiailag értékes erdőinket.

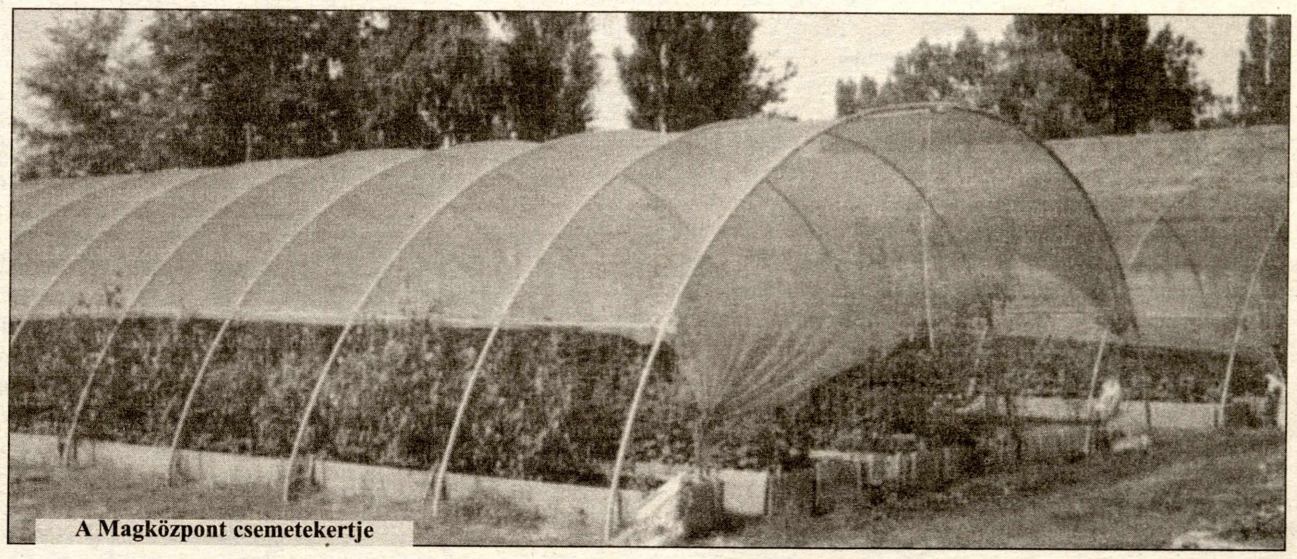

A Magközpont csemetekertje

Kada Elek álma...

Nemcsak a könyveknek van sorsa, az épületeknek, az intézményeknek, szervezeteknek is! Olvasom, hogy 1911-ben „megnyitásra került" a művésztelep, 1933-ban megszerveződött a bugaci idegenforgalom, 1967-ben kezdődtek meg a népzenei találkozók, 1975-ben létre jött a művelődési központ... Maguktól pottyantak a műtermes villák a műkertbe? Titkos sugallatra vonatoztak németek, svájciak, hollandok egyik-napról a másikra az ősborókással szegélyezett pusztára? A nótafák, citerások, dudások egyszerre gondoltak hírös városi összemuzsikálásra? A művelődési központ is csak úgy felmagasodott a Deák Ferenc téren? Barátai neheztelését is vállalva Kada Elek telepített le híres piktorokat! Tóth László, Homoki József, dr. Koncz Mihály és dr. Bodócs Gyula „ fél nap Kecskeméten, fél nap Bugacon" programja „lobogtatta meg" a híres pusztát, mint csipkés kendőt Európa felé. A folklór találkozók programját a hatvanas évek elején a városi tanács művelődésügyi osztályán dolgozták ki. Polgári társadalmakban alkotásnak tekintik az egy-egy közösséget, várostájat, régiót, nemzetet emelő, az élet-lehetőségeket javító, a közösséget gyarapító gondolatot, új intézményt, szervezetet, épületet.

A hét évtizede kipattant elgondolást váltotta valóra például az 1975-ben átadott művelődési központ. Olyan városban merészelte javasolni Kada Elek polgármester 1898-ban könyvtár, múzeum alapítását, majd hat esztendő múltán közművelődési palota építését, ahol elődje, Lestár Péter megválasztásakor száznál több gyerek zsúfolódott a meglévő szegényes tantermekbe, noha az iskolakötelesek egyharmada messze elkerülte az iskolákat.

1912-ben elérhető közelségben látszott az új intézmény építésének megkezdése. Helyéül a Rákóczi út, illetve a tervezett Újkollégium térsége vetődött föl. A polgármester **dr. Szabó Kálmán** múzeumőrt a szegedi közművelődési palotában dolgozó Móra Ferenchez küldte tapasztalatcserére. Tudták, hogy Marosvásárhelyen a megnyitás napjától sokan látogatják az új kulturális palotát.

A gazdasági helyzet romlása, a város eladósodása, a polgármester halála, az általános elszegényesedés után évtizedekre felejtődött a közművelődési palota létesítésének ügye.

Az immár megyeszékhellyé előléptetett városi irányító testületek csak 1952. január 18-án mondták ki: „Népművelésünk terén egyik legfontosabb feladatunk a régóta nélkülözött kultúrotthon létesítése." A tettekre sürgető megállapítás ellenére a színházat és mozikat kivéve a megyeszékhelyek között kulturális célokra továbbra is „Katona és Kodály városában" költöttek a legkevesebbet.

A fellendülés **Varga Mihálynak,** a Művelődésügyünk-ben közölt tanulmánya szerint 1959 végén, 1960 elején kezdődött. Az akkori népművelési felügyelő által szervezett és irányított Kulturális Bizottság javaslatára 1960. április 14-én mondta ki a Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága: „eljár a Megyei Tanács VB-nél annak érdekében, hogy a második ötéves terv valamelyik évében fedezetet és megfelelő helyet biztosítson egy reprezentatív megyei kultúrotthon építésére." Megbízta a népművelési felügyelőt, hogy készítsen tájékoztatót a megye országgyűlési képviselői számára, hogy hatékonyabban járjanak közbe állami támogatás érdekében a művelődési miniszternél.

Hét évtized után

A megyei pártbizottság Kecskemét kulturális helyzetét tárgyaló ülésén maga az első titkár helytelenítette a megyei tanács népművelési csoportjának és az illetékes pártbizottsági osztályvezetőnek a kecskeméti művelődési ház építését szükségtelennek minősítő vélekedését.

Pecsét a vb. határozaton

A városi népművelők hazai és külföldi tapasztalatok, a meglévő és várható igények figyelembe vételével kialakított előzetes beruházási programja alapján Maár Márton, a megyei tervezőiroda, később Szegedre került igazgatója társadalmi munkában szép, a városképet gazdagító és a szabadidő sokirányú eltöltését elősegítő tervet dolgozott ki. Másokkal, e sorok írójával együtt a Rákóczi út vasút felőli végébe képzelte el feladatkörét is ellátó kultúra házát. Ehhez tenisz- és kispályákkal, az eredeti funkciójába visszaállított vigadóval, tekecsarnokkal, játszótérrel csatlakozott volna az aluljáróig nyújtózó szabadidőközpont. (Már korábban elhatározták a belső labdarúgó pálya kitelepítését.)

Egy másik, a szűkös anyagi helyzethez alkalmazkodóbb tervezet a Városi Mozi térségében látta volna legszívesebben az ötéves tervben is szereplő kultúra házát. Vállalni kellett volna az úttörőház feladatkörét, mert a tervezett, a Gyenes parkon is áthaladó nemzetközi autóút miatt lebontásra ítélték a piros nyakkendősök városi szervezete számára lefoglalt volt református közösségi épületet.

Az 1962-ben hivatalba lépett, a stadiont fontosabbnak vélő kecskeméti tanácselnök közbelépésére az új művelődési intézmény építése átmenetileg lekerült a napirendről. Szerencsére sikerült megakadályozni az akkoriban felkapott szombathelyi sport- és kulturális csarnok kecskeméti adaptálását. Kérésünkre az ottani nagyfőnökök megírták az épület lemásolását erőltető Bács-Kiskun megyei tanácselnöknek, hogy semmi pénzért nem mennének bele még egyszer ilyen öszvér épület elkészíttetésére.

Kecskemét város végrehajtó bizottsága 1968. augusztus 15-én szükségesnek érezte Megyei Művelődési és Ifjúsági Ház időközben elkészült beruházási programjának módosítását. Ha legalább egyetlen tapasztalt népművelőt meghívnak a végleges tervezetet elfogadó bizottságba, talán Kerekes István tervezőnek nem kellett volna az Építőművészet 1977/2 számában a félmegoldások miatt mentegetőznie. Pedig lett volna mit számba venni, kiket az előkészítésbe bevonni.

A kínzó hely- és pénzhiány ellenére az ötvenes évek tespedtségéből felemelkedő Kecskemét zenei és irodalmi életét honunkban méltán sorolták a legélénkebbek közé. **Udvaros Béla** neve nagysikerű előadássorozatot és irodalmi színpadot, **Báron Lászlóé** a Cirókát, **Kemény Endréé,** a városi szimfonikus zenekart, **Tóth László** iskolaigazgatóé az országos vers- és prózamondó versenyeket, **Siklós Olga, Banos József** és **Heltai Nándor** neve a filmklubokét is idézte. Azóta se járt annyi nagyhírű külföldi filharmóniai együttes Kodály városában. A városi tanács és a TIT szabadegyetemein az ország legnevesebb írói, költői, tudósai találkoztak az érdeklődő kecskemétiekkel.

Egyre sürgetőbbé vált a ma elképzelhetetlenül szűkös tárgyi és anyagi lehetőségek, a felélesztett igények és a teljesítmények olykor kínos feszültségének megszüntetése. Talán a legsajnálatosabb, hogy a hatvanas évek végén megfelelő épület hiányában nem válhatott Kecskemét a magyar filmszemlék házigazdájává.

A város művelődéstörténetének mindezekből következően nagy napja volt 1975. február 14. A népműveléssel Kecskeméten függetlenített munkavállalóként foglalkozók száma a korábbi nyolcszorosára nőtt, az anyagi támogatás és az előadótermek, szakköri és kiállító helyiségek területe minimálisan megtízszerződött. Az avató ünnepségen büszkén veregették vállukat az egy évtizeddel korábban ilyen intézmény létesítését ellenzők is.

Az első terveket kidolgozó, kezdeményező, városi kulturális bizottság tagjai belépésre jogosító meghívó hiányában nem is tapsolhattak. Mégis örültek, hogy a korábbi években alakított művészeti csoportok, jól bevezetett szabadegyetemek végre méltó otthonhoz jutnak. Bíztak abban, hogy az ugrásszerűen javuló körülményeknek köszönhetően közülük több együttest hamarosan a legjobb hazai csoportok között tartanak számon, új, az egyetemes magyar művészetet is előrelendítő műhelyek formálódnak, a régi társaskörök mintájára a kecskeméti fiataloknak, a polgárságnak kedvelt találkozóhelyévé válik a 7600 négyzetméter alapterületű intézmény.

Érdemes volna igényes alapossággal áttekinteni, hogy hozott-e olyan méretű és olyan minőségi változást a megyei művelődési központ a város kulturális életében, mint - menjünk előre egy kicsit az időben -, például az új épületben működő megyei könyvtár tevékenysége?

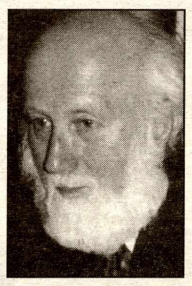

Írta:
Heltai Nándor

Templom, avatás előtt

Korábban már beszámoltunk róla, hogy a Hetednapi Adventista Egyház kecskeméti gyülekezete a Liszt Ferenc utcában építi templomát. Murányi József lelkész arról tájékoztatta újságunkat, hogy várhatóan még az ősszel teljes egészében elkészül az épület, és birtokba vehetik a hívek. A templomépítés mellett továbbra is folytatják karitatív feladataikat is, amelyeket elsősorban az Adra-Hungary Alapítvány keretében dolgozó aktivistáik végeznek. A közelmúltban a Ceglédi úton a Deus Providebit Alapítvány székhelyén tartottak ruhaosztást, ahol mintegy tucatnyi család élt a felajánlott lehetőséggel.

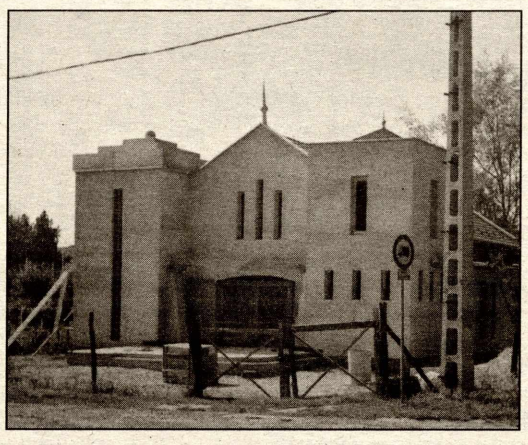

A kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központ első évtizedének történetéről nemrégiben egy nyolcvanhét oldalas kiadvány jelent meg Együtt, közösen I. címmel, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával. A szerző Gila János, az intézmény alapító igazgatója. Az előszót Csoóri Sándor írta, többek között Vitányi Iván szociológus, Kormos Sándor művelődéstörténész, Horváth Attila muzeológus, Antalfy István költő, Szekér Endre irodalomtörténész és Balanyi Károly festőművész emlékezése olvasható a kötetben. A könyvbemutató szeptember 13-án 17 órakor lesz az intézményben Varsányi Gyula újságírónak, a Népszabadság munkatársának közreműködésével.

A háromszázkilencvenhetedik

A Kecskeméti Református Egyházközség a Kecskeméti Református Kollégium 397. tanévének megnyitója keretében ünnepséget tartott az Újkollégium új tanulmányi szárnya egy részének átadására. Szabó Gábor esperes szolgálata után Matolcsy György gazdasági miniszter, Endre Sándor, a Megyei Közgyűlés elnöke, valamint Szécsi Gábor polgármester is köszöntötték a megjelenteket, tanárokat, szülőket és diákokat. Az eseményen részt vett még Boda Ilona és Molnár Ilona államtitkár, valamint Horváth Zsolt országgyűlési képviselő is. Egyúttal bemutatták az épület homlokzatán helyreállított címereket és a Hanga István mester által restaurált toronyórát.

Közvetlenül az első világháború kezdetén, 90 évvel ezelőtt, elsősorban a város protestáns hívei, a város támogatásával ugyancsak a város közepén hozták létre nyolcadik. templomunkat, a tudomány ugyancsak ékes-tornyos vártemplomát, a fiatalok tanulását szolgáló erős várukat, az Újkollégiumot és foglalták el azt a szellemi harcra kész diákkatonák és parancsnokaik, akik azt - hosszabb kényszerszünet után - nemrég újra elfoglalva nemcsak őrzik, de annak közös erővel megvalósult új bástyájának ünnepélyes birtokbavételére jöttünk ma össze diadalt ülni és erőt meríteni a jövő szellemi harcaihoz. Úgy gondolom, Újkollégiumunk új bástyafalai elfoglalásakor, amikor köszönetet mondunk a városépítőknek, legalább röviden meg kell emlékeznünk a tudomány ezen vára korábbi építőiről is, hiszen nélkülük nem kerülhetett volna sor az ő elképzeléseiknek is megfelelő, korszerű bővítésre. Mint említettem, a tudomány temploma mielőbbi megépítésének szükségessége már évtizedek óta napirenden volt, hiszen az Ókollégium és az udvarán részben még állott még régebbi tanodai épületek rég nem elégítették ki az igényeket. Amikor ez végre megoldódni látszott, akkor került Kecskemétre egy fiatal, nagytehetségű tervezőmérnök Mende Valér, aki az anyagi feltételeket is biztosító egyházi vezetők - a tanulás vára akkori urainak - elgondolásait elfogadva, az Újkollégium építésének tervei elkészítését és megvalósításában való közreműködését vállalta.

Mende Valér a Kecskeméti Újkollégium építésztervezője 1886-ban született a ma Ausztriához tartozó Pinkócon. Iskolai tanulmányait a Budapesti Ref. Lónyai Gimnáziumban végezte. A Budapesti Műegyetemen végzett építészeti tanulmányai után állami ösztöndíjjal számos európai fővárost keresett fel tapasztalatszerzés céljából. Tervezői tevékenységét - néhány egyetemi sikeres pályázat után - idehaza 1909-ben kezdte éppen a tervezett, Kecskeméten felépítendő evangélikus teológia felépítésének pályázatával. Ez ugyan nem valósult meg, de az annak folytatásaként 1910/11-ben megtervezett és akkor meg is valósult Kecskeméti Evangélikus Egyház lelkészi hivatala, paplak és bérház - amit eredetileg püspöki palotaként kívántak megvalósítani - a mai Luther udvarnak nevezett és ismert szecesszios stílusú épületegyüttes - bár az épület homlokzata sajátos díszítésű üzletsorai egyszerűsített átalakításával jellegét sokban elvesztette - a város mai főterének egyik legszebb épülete.

Ezzel szinte párhuzamosan kapott megbízást az iskolafenntartó Kecskeméti Ref. Egyházközségtől a református templom körüli , korábban részben temető volt, beépítetlen területek cseréje fejében a Kecskeméti Református Teológia és Jogakadémia céljaira átadott városi tulajdonú ingatlanon a ma Újkollégiumnak ismert, 1911/14 között megvalósult, az 1920-as évek elejétől azonban főként középfokú iskolákként hasznosított - Kecskemét egyik legjellegzetesebb és legismertebb műemlék épülete terveinek elkészítésére.

Az alapkövet most 90 éve helyezték el az épület délkeleti végénél, alig pár méterrel a mai új épületszárny alapkövének helyétől.

Mende Valér az építés tartama alatt gyakran járt Kecskeméten és közben, az akkor kialakult Irinyi-utcai két villaépület tervei elkészítése is az ő nevéhez fűződik. Ám rajta kívül feltétlen szólnunk kell Dombi Lajosról, a Nemzeti Szalon alapító művésztagjáról a református kollégium művészeti, rajz és festészeti szaktanárának az Újkollégium építési elképzeléseiben és megvalósításában Mendével együtt végzett kimagasló tevékenységéről is.

Dombi Lajos az erdélyi Szilágy megyében született 1879-ben. Katonai majd a budapesti Képzőművészeti Főiskola diplomája megszerzése után 1907-ben pályázat útján került a kecskeméti ref. főgimnáziumhoz. Mint kiváló művészettörténész folytatni akarta az említett kecskeméti városháza, majd az 1906-os Márkus féle Cifra-palota néven elhíresült új, magyaros, erdélyi stílustörekvéseket a sokat váratott Újkollégium épületénél is. Mende Valér építészmérnök valójában Dombi Lajos elképzeléseit, mai szakmai nyelven mondva beruházási programját, fogadta el és dolgozta ki, annak mérnöki részletterveit statikailag, úgy belső, mint annak külső megjelenését tekintve. Kettőjük együttműködése hozta létre az eredeti tervek szerint ma is álló Újkollégium, művészetileg is egyedülálló épülettömbjét.

Külön is kellene szólni Dombi Lajos 28 éven át végzett képzőművészeti, rajztanári nagyszerű tevékenységéről, melyet az általa nevelt diákművészek évente megrendezett rajz, festészeti és plakátterv kiállításaival bizonyított. A 66 éves korában elhunyt, nagy tiszteletben tartott, akkor már igazgatóhelyettes képzőművésztanár búcsúztatására 1935-ben került sor az Újkollégium előtti téren a kollégium diákságának és a város sokszáz polgárának részvétele mellett. A Kecskeméten élő, köztiszteletben álló családtagjait ez alkalomból is köszöntjük és hálával emlékeznek róla, akik - halálával megszakadt - álmait mai nappal beteljesedni látják.

Amikor pedig ezen iskolaépület építéstörténetéről, megvalósításáról változatosan emlékezünk, szólnunk kell és nem hagyhatjuk figyelmen kívül Szappanos Jenő öregdiákunknak, műszaki tanácsosnak, Kecskemét város osztályvezető főmérnökének és a város több köz- és magánépülete tervezőjének, a kecskeméti ref. egyház céljait szolgáló, a két világháború között és az azt követő években, egészen 1976-ban bekövetkezett haláláig végzett építészeti-beruházási tevékenységét sem. Ezek közül most külön is ki kell emelni az Újkollégium - Mende-Dombi féle elképzelésekből akkor anyagi okok miatt meg nem valósíthatott - postaépület felé eső sarokszárnyának 1928/30 években történt megtervezőjének és kiviteleztetésének vezetője munkáját, ahol akkor 60 fős diákotthont és felügyelőtanári lakást alakítottak ki. Így Szappanos Jenőről ugyancsak hálával emlékezünk, és jelentem, hogy várható, miszerint halála 35. évfordulóján ott emléktábla elhelyezésével emlékét a jövő számára is megőrizzük, miként azt tettük 1985-ben Mende Valér esetében is. Közbevetőleg meg kell említenem, hogy Dombi Lajos és Szappanos Jenő is, mint tartalékos katonatisztek, tartósan és többször is részt vettek az első világháború csatározásaiban és bátor helytállásaikért többrendbeli vitézségi és emlékérmek kitüntetettjei voltak. Jelenleg mindketten a kecskeméti köztemetőben nyugszanak.

Végül -a teljesség igénye nélkül, elsősorban a második világháború, majd az 1956-os forradalom küzdelmeinek során elszenvedett oktalan épületkárok helyreállításában közreműködőket mellőzve- meg kell még emlékeznem az Újkollégiumnak a Bács-Kiskun Megyei Tervező Vállalat tervei szerint és beruházásában történt 1977-től 1983-ig folyamatosan eszközölt átfogó helyreállításának és felújításának kiváló munkát végzett megvalósítóiról, nevezetesen Sági Károly -ma már nyugdíjas- főmérnökről és a tervek, valamint a munkálatok vezetésével megbízott Bahner József tervezőmérnök elismert, nagyszerű munkájáról, aki ma a városi önkormányzat csoportvezető mérnöke.

Ezzel a rövid emlékezéssel köszöntjük mi, öregdiákok, a tanulás vára veteránkatonái az elődök jó példáját követő, új bástya építőit! -Egyben kívánjuk, hogy a tanulás temploma új bástyája átvételével és elfoglalásával az biztosítson a jelen lévő sorkatona diákoknak, vagy ott szellemi harcot folytató utódaiknak egy még szebb, tartalmasabb életlehetőséget és az további gazdasági és szellemi erősödését szolgálja egyházunknak, városunknak, hazánknak!

dr. Szabó Dénes

Homokbányai bérlakások

Százhúsz új, költségalapon működő bérlakást alakít ki az önkormányzat november végéig a Homokbányában lévő, jelenleg igen lepusztult állagú két épületben. A beruházás 600 millió forintba kerül, melyhez a város a Széchenyi-terv keretében 400 millió forint támogatást nyert el.

Az erről tartott városházi sajtótájékoztatón részt vett **Glattfelder Béla,** a Gazdasági Minisztérium államtitkára is, aki elmondta, hogy ilyen nagy összegű sikeres pályázat mindössze kettő volt eddig az országban. Az államtitkár ismertette a kormány júliusban indult állami bérlakásépítési programját is. Ennek keretében az önkormányzatok maximum 80 százalékos állami támogatást nyerhetnek el. Eddig 18 milliárd forintra pályáztak, ami körülbelül 4500 lakás építését teszi lehetővé. A lakáshitel-kedvezményekről szólva elmondta, hogy a futamidő tízről húsz évre csökken, s így minden kedvezménnyel együtt az egy családra jutó teher egyharmadára csökken. 1999-hez képest az idei első félévre duplájára nőtt az építési kérelmek száma, mondta Glattfelder Béla, az épített új lakások száma év végre 30-40 ezer fölé emelkedhet. A meglévő lakásállomány energetikai korszerűsítését szintén támogatja a kormány. Míg 1999-ben erre a célra 150 millió forintot fordíthattak, idén e programra 1,5 milliárd forint jut.

A homokbányai lakások iránt nagyon nagy az érdeklődés, tudtuk meg Jánosi István alpolgármestertől. Eddig ötszázan jelentkeztek, az érdeklődők október 6-ig nyújthatják be pályázatukat. Az önkormányzat még két épületet szeretne megszerezni a Homokbányában. Így további százhúsz lakás kialakítására nyílna lehetőség, amihez a város ugyancsak pályázati támogatást szeretne elnyerni.

Kecskeméti hattyúdal

Hivatali idejének utolsó vizsgálatát Bács-Kiskun megyében végezte Majtényi László (volt) adatvédelmi biztos.

Munkatársaival nyolc megyei, illetve a megyében működő intézmény adatkezeléssel kapcsolatos tevékenységét tekintette át, közöttük a Kecskeméti Városi Rendőrkapitányságét és a Polgármesteri Hivatalét. Súlyos adatvédelmi hiányosságokkal nem, csak kisebb problémákkal találkoztak, mondta Majtényi László a megyeházán tartott sajtótájékoztatóján.

Az adatvédelmi biztos és csapata a kecskeméti városházán a vagyongazdálkodás nyilvánosságát vizsgálták. Majtényi szerint nem helyes gyakorlat, amire Kecskeméten is találtak példát: a vagyonnal kapcsolatos kérdéseket zárt ülésen tárgyalja a képviselőtestület. Ettől eltekintve, az önkormányzat, a közgyűlés munkájára vonatkozó tájékoztatásról elismerően szólt, külön kiemelve, hogy az internetes honlap, ami Kecskeméten már megszokott, a magyar településeken még ritkaságnak számít. A szociális igazgatásban az adatvédelmi biztos kifogásolta, hogy a hivatal időnként, jó szándékból ugyan, de túllép a jogszabályi kereteken, azaz fölösleges adatokat is kér az ügyfelektől.

A rendőrkapitányságon a titkos adatgyűjtést vizsgálták. Ezzel kapcsolatban nem találták jogsérelem nyomait. Az ügyeleti szolgálat adatkezelését nagyon jónak ítélte a biztos, hangsúlyozva, máshol nem tapasztalták, hogy az ügyeletes naplózza a bejelentést, illetve az adatkérést. Másutt előfordult ugyanis, hogy a rendőrök „maszekoltak", vagyis saját célra gyűjtöttek adatot. Ezt Kecskeméten a kötelező naplózással megakadályozzák.

Majtényi László szólt a Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivatallal néhány éve közösen indított kísérletről: az információs jogok helyi biztosai kanadai modelljének meghonosításáról. Kanadában minden közhivatalban működik ilyen biztos, általában nem főállásban, hanem egyéb megbízatása mellett.

Feladata, hogy az adott egység belső információs politikáját koordinálja, illetve biztosítsa, hogy külső személyek hozzájuthassanak a közérdekű információkhoz. Bács-Kiskun megyében bebizonyosodott, hogy a modell a magyar jogszabályi keretek között tökéletesen működik. Hogy más megyében is bevezetik-e, az a helyiektől függ, mondta Majtényi László, az itteni szervezetek is önkéntesen vállalták a részvételt

Az állatoknak is védelem dukál

Az idős, egyedül élő férfi számos jószágot tartott a tanyáján: baromfit, disznót, teheneket. Gyakran napokig nem látta el őket, nem hanyagságból, hanem megrendült egészsége miatt. A szomorú állapotokra az állatvédők és a szomszédok hívták fel a hatóságok figyelmét. Az önkormányzat jegyzője, a megyei állatvédelmi felügyelő és az állatvédő szervezet közbenjárására és segítségével végül sikerült megnyugtatóan rendezni a bácsi és állatai sorsát.

- Az állatvédelmi törvényhez kapcsolódó miniszteri rendelet előírja, hogy a megyékben az állategészségügyi állomáson működjön egy-egy állatvédelmi felügyelő - mondja **dr. Nyúl-Tóth Tibor,** a Bács-Kiskun megyei Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás állatvédelmi felügyelője. - Magyarországon 1998 óta van önálló állatvédelmi törvény, de állategészségügyi szabályzatok, amelyek tartalmaztak ilyen célzatú fejezeteket, előírásokat, korábban is léteztek, pl. az 1932. évi állategészségügyi rendelet. Az 1998. évi 28-as törvény több hatósághoz rendeli a feladatokat: az állategészségügyi állomások, az önkormányzati jegyzők és a természetvédelmi hivatalok rendelkeznek e téren jogosítványokkal. Az állatvédelem körébe tartozó esetekben hatósági jogkörrel cselekedhetünk, szükség szerint a rendőrséget is bevonhatjuk.

Nemrégiben megrázó riportban mutatta be az egyik kereskedelmi televízió, hogy a Magyarországon át főképp keletről nyugatra szállított, vágásra szánt állatok milyen kínokat állnak ki, mire a célállomásra érnek. A túlzsúfoltság, levegőtlenség miatt megfulladnak, agyonnyomják egymást, beszorulnak a rácsok közé, végigszomjazzák és éhezik a hosszú utat. Hiába vannak már nálunk pihenő és itató helyek, ezeket alig veszik igénybe a tranzitszállítmányok sofőrjei.

- A megye déli határán nincs jelentős élőállat-forgalom - mondja dr. Nyúl-Tóth Tibor - Ez év elején folytattunk a határállomáson vizsgálatot, jelentősebb észrevétel állatvédelmi szempontból nem volt. A jogszabály életbe lépése után átfogó felmérést végeztünk a megyében az állattartó telepeken, vágóhidakon, felrakó helyeken és a közúti szállításban arról, hogyan is áll az állatvédelmi szabályok betartása. Kirívó szabálytalanságot, elborzasztó állapotokat sehol sem találtunk. Az állattartó telepek mintegy 30 százalékánál leltünk fel kisebb-nagyobb hibákat. A vágóhidak uniós megítélése szempontjából kardinális kérdés a vágásra való előkészítés, kábítás. Ma már nem létezik olyan működési engedéllyel rendelkező vágóhíd Magyarországon, ahol az elvéreztetés előtt ne lenne kábítás. A kábítás a sertés, juh, kecske házi vágásánál is kötelező lesz hamarosan: a törvény 2003 január 1-ig ad alóla mentességet. A haszonállat szállításánál a törvény megkülönbözteti a nyolc órán belüli és a nyolc órán túli szállításokat. Magyarországon általában az előbbi a jellemző. De hatósági állatorvosnak kell ekkor is átvizsgálni, minősíteni az állategészségügyi és állatvédelmi előírásoknak megfelelően felpakolás előtt a jószágokat és a szállítójárművet.

Az állatvédelmi szabályok megszegése esetén a hatóságok bírságot szabhatnak ki. Ez 5000-től 150 ezer forintig terjedhet. Mi számít állatkínzásnak? A törvény egyik végrehajtási rendelete tartalmaz egy felsorolást, de az állatvédelmi felügyelő is úgy véli, adódhatnak nem egyértelmű helyzetek. Az állatvédők például kínzásnak tartják, ha egy kutyát élete végéig egyméteres láncon való tengődésre ítélnek, kifejezetten ilyen kitétel azonban nincs a törvényben. Talán azt a meghatározást lehet ráhúzni, miszerint kínzás, ha az állattartó az állat szükségleteit - márpedig a mozgás a kutya számára az - nem elégíti ki.

Az állattartás kulturáltságán - vagy kulturálatlanságán - csak jogszabályokkal nehéz változtatni. Sokat segíthetnek ebben a szaporodó számú civil állatvédő szervezetek. Az idős, tanyasi férfi esete példa rá, hogy civilek és hatóság együttes fellépése talán többet ér, mint a puszta büntetés.

má

Új igazgató a régi Hunyadiban

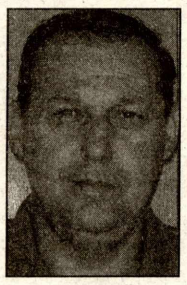

Az önkormányzat múlt tanév végén megtartott, illetve döntetlen után megismételt, immár 17-16 arányú szavazása, mellyel Lengyel Lászlóval szemben **Gavaldi Istvánt** választotta meg a képviselőtestület a Hunyadi János Általános Iskola új igazgatójának, sokakban váltott ki megdöbbenést. Gavaldi István korábban is benyújtott pályázati anyagát többsoron utasították már el a környék iskolái attól tartva, hogy személye nem ad garanciát haladó szellemű pedagógiai műhely kialakítására, továbbvitelére. "Érthetetlen számunkra, - nyilatkozza a szülők képviseletében megszólaló Gyulai Károly -, hogy a pedagógusok 75%-os és a szülők 90%-os támogatását élvező Lengyel László leváltására sor kerülhetett. Különösen érthetetlen azok után, hogy az önkormányzat kinyilvánított álláspontunkat ismerve ugyanezt a pályázatot tavaly már elutasította." Az aggódó szülők magánlevéllel és több száz család aláírását felmutatni tudó nyílt levéllel a sajtón keresztül is megkeresték a frissen megválasztott igazgatót. Jelen írásban nincs mód annak vizsgálatára, hogy aggodalmuk mennyire volt szakmailag megalapozott, de tény, hogy a hiteles demokráciához, őszinte párbeszédhez szokott szülők válasz nélkül maradtak. Ezzel a leendő igazgató az együttgondolkodás, a partnerkapcsolatok kialakításáért folytatott harc első csatáját elvesztette.

Az élet sokcsatás, és számtalanszor ad újabb esélyt mindenki számára. Gavaldi István indulása, bemutatkozása az iskola kollektívája, az ott tanuló diákok és szülők számára valójában még most következik. S azok, akik most még összeszűkült szemmel vizsgálják az új igazgató minden lépését, szívük mélyén már a megnyugvást keresik. Bár augusztus közepéig kilenc pedagógus és mintegy félszáz gyerek hagyta el az iskolát, az ittmaradottak, a voksot itt letevők igazsága erős: nem az igazgatónak kell öröknek lennie, hanem az iskola által képviselt szellemnek. Az újra mindig nyitott iskola a rendszerváltással egyidejűleg tudatosan is felvállalta a fejlett nyugati és északi országok soksoron kipróbált és eredményesen alkalmazott vezető pedagógiájának meghonosítását. Ez egy nyílt légkörű, nem annyira a teljesítményre, mint magára a gyerekre figyelő, önmagához való fejlődésének mind szélesebb lehetőségeit kínáló iskola megteremtését jelentette. Mi sem igazolja ennek eredményességét jobban, minthogy a külterületi iskolák pár éve bekerülő, sok esetben még mindig felzárkóztatást igénylő gyerekeivel együtt az iskola sokféle megmérettetésben volt kiemelkedően sikeres, s a továbbtanulást illetően is a város harmadik legjobban szereplő iskolája.

A voksot itt letevők igazsága nagy: tizenkét év szellemisége nem múlhat el nyomtalanul. Az utat kijelölték, a cövekek jó erősen a helyükön, csak menni kell. S ahogy sokéves küzdelem eredménye külsőségeiben csak mostanra mutatkozik meg (a nyár folyamán a korábban elnyert pályázat anyagi fedezetével sor kerülhetett az udvar egyenetlenségeinek kijavítására és a mellékhelyiségek szerelvényeinek teljes cseréjére), úgy él tovább, s érleli gyümölcsét mindaz a jószándékú, nemes emberi törekvés, ami ezt az iskolát a város - tanítók és tanulók számára egyaránt - legjobb iskolái közé emelte.

A leköszönő igazgató tömör jóslata: "Mi lesz ezután az iskolával? Semmi. Normális, jó iskola lesz - egy csomó kihagyott lehetőséggel…"

Az új igazgató Köztérnek adott nyilatkozata biztató: "Szeretnék minden szülőt megnyugtatni, hogy az iskolában korábban megkezdett folyamatokat kívánom továbbvinni. Fontosnak tartom annak a sajátságos arculatnak a megőrzését, amit itt az előző 15 év alatt kiépítettek és ami szimpatikussá tette ezt az iskolát a szülők és gyerekek számára."

Kada Erika

VÁLLALKOZÓI IGAZOLVÁNYCSERE. A parlament tavaly ismételten módosította az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi törvényt. Ez a vállalkozói igazolványnak új formát és tartalmat határoz meg. A jövőben több adatot fognak bejegyezni a vállalkozói igazolványba, külön nyilvántartást vezetnek majd a vállalkozókról. Ennek részleteit a kormány által hozott rendelet tartalmazza. A gazdasági kamarák feladatainak átadásával kapcsolatos, 2000-ben elfogadott törvény szerint a 2000. november 1-e előtt kiadott vállalkozói igazolványok 2002. június 30-án érvényüket vesztik. Vagyis ezen időponttól az érvénytelen igazolványok alapján az egyéni vállalkozás nem folytatható.

A rendelkezésből nyilvánvaló, hogy minden egyéni vállalkozónak le kell cserélnie igazolványát. Ez megint jelentős rohamot fog indítani az okmányirodák ellen. Az is megjósolható, hogy jó magyar szokás szerint az utolsó pillanatokban tudatosodik mindenkiben a tennivaló. Az utolsó pillanatban való ügyintézés az időveszteség, idegeskedés mellett más hátrányokkal is járhat. A 2002. június 30-a előtt végrehajtott csere esetén - ha adatváltozás nem történt - a vállalkozói igazolvány pótlására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ez annyit jelent, hogy a cserét illetékmentesen lehet lebonyolítani. Aki viszont a határidő lejárta után kap észbe, arra az igazolvány érvényességének megszűnése miatt a kiadásra vonatkozó szabályok érvényesek, vagyis - mostani áron - 5000 forintért válthat új igazolványt. Ehhez még egyéb költségek is járulnak, illetve le kell zárni az előző vállalkozói időszakot adóügyileg, helyi adó tekintetében, és így tovább. Az illető az érvényesség lejárta és az új igazolvány kiváltása közötti időben nem gyakorolhatja vállalkozását. Érdemes tehát minél előbb, de legkésőbb jövő év június végéig elintézni a vállalkozói igazolvány cseréjét.

A csere céljából a területileg illetékes okmányirodát kell felkeresni, vállalkozói igazolvánnyal, személyazonosító okmánnyal felszerelkezve.

dr. Nádasdi Miklós ügyvéd

A szép Városföld dicsérete

ecskemét határában alakult 1952-ben, önálló tanácsú község. A lakosok száma 1960-ban 2 230. A településen állami gazdaság volt a rendszerváltásig, amelynek útóda a Városföldi Agrárgazdasági Rt. Az utóbbi időben az itt élők száma csekély mértékben növekedett, mostanában stagnál, a polgármester szerint „lanyhább lett az építési kedv, ugyanúgy, mint szerte az országban. De biztató, hogy ma már többen vannak a belterületen élő emberek".

Amíg suhan velem a naponta húsz alkalommal induló és érkező busz, bőven van alkalmam elgondolkozni az eddigi és még várható élményeken. Nemrégiben jártam egy dél-dunántúli településen. Élettelenek voltak az utcák, üresen, lélektelenül tátongtak a házak. És voltam Békés megyében, egykor virágzó szülőfalumban, ahol ma (szankszkritül szólva) a nirvána feketesége leselkedik az elárvult, gazos utcákon.

És aztán ezt gondolom, milyen találó ez a név: Városföld. A városnak a földje. A Föld és a város - szép kettesben együtt, ahogyan Veres Péter beszélt mélységes szeretettel róla egykor. És felrémlik bennem nagy hirtelen Erdei Ferenc könyvének a címe: Város és vidéke. És egy beszédes mondat a terjedelmes műből: „a városoknak a mindent elsöprő áradása objektív fejlődéstörvény, ami nem állítható meg, nem fordítható vissza."

Első olvasatra talán furcsa, de ez a megállapítás a kisközség Városföldre is érvényes; talán az alábbiakból majd kiderül.

Órásfenyők, tuják, díszcserjék, színes élő-eleven bokrok, rózsakertek. Szemerkél az eső, a levegő még inkább tiszta, élvezhető. Csend. Szép házak, az egyik-másik valóságos palota. Ez nem az egykori Kecskeméthez tartozó tanyavilág már, valami egészen más. Egy járókelő mondja:

- Más lett egészen a világ, az élet. Megszaporodtak a gazdagok, de furcsa módon a szegényebbek sem lettek többen.

Közben a csendet szétzavarják az autók, a kedves méltósággal haladó buszok, meg a gőgösen zakatoló kamionok. A falu és a város furcsa keveredése ez az egész látvány, ellentmondásos élmény. Valaki azt mondja mellettem:

- Nézze, ha agyonütnek sem tudnám eldönteni, hogy ez város-e vagy falu. Ha azt nézem, itt simák az utcák, szépek a házak és kertek, van kulturális lehetőség, akkor város. De ha azt nézem, hogy nincs csatorna, akkor falu.

Veszelka Mihály polgármester 54 esztendős, pénzügyi-számviteli szakember. Csólyospáloson született, de a jelek szerint Városföldön immár végképp megvetette a lábát. Két gyermeke van, az egyik 28 éves, pszichológus, a másik 24, rendőrtiszti főiskolát végzett, jelenleg a jogi egyetemen tanul. A polgármester látható örömmel beszél a megszeretett településről. Olyan ember, aki nem gazdának, hanem lakótársnak érzi magát, szereti és ismeri azokat, akiknek a szolgálatában áll. Szeret dolgozni, komolyan veszi hivatását. Szemléletes beszámolója nyomán érdekes falukép bontakozik ki.

Vaskos kötetre való tapasztalatot, élményt, életvalóságot tár elém többszöri találkozás-beszélgetés során.

- Városföld igazi kiegyensúlyozott, békés település - kezdi Veszelka Mihály. - Régebben alapvetően az állami gazdaság és a téesz volt a meghatározó. Ma 35 társas és hetven egyéni vállalkozó működik a községben. Van néhány olyan gazdaság, amelyben félszáznál több a dolgozó, a legnagyobb cég mintegy kétszáz embert foglalkoztat. Jelentős számú sikeres vállalkozónk van, és jó, hogy a többségük itt is él. Régebben a szőlő és gyümölcstermesztés dominált, ma már a gyümölcs a jellemzőbb, a meggy és a kajszi. A jó minőségű föld különösen kedvez a kukoricának, napraforgónak.

Nálunk nincs hajléktalan, aki akar és tud dolgozni, annak alkalma van rá. A munkanélküliséggel nincs gondunk, ez annak is köszönhető, hogy Kecskemét és Félegyháza is közel van. Van iskolánk, óvodánk, sportpályánk, szabadidő-parkunk, háziorvosi szolgálatunk és fogorvosi rendelőnk.

Ami hiányzik: a település csatornahálózatának kiépítése és az iskolai tornaterem. De büszkén mondhatom, a teniszpálya már épül. A Klubkönyvtárunknak pedig messze földön híre van…

Nagyné Balogh Erzsébet, a Klubkönyvtár vezetője, mélységes hivatástudattal látja el feladatát. Dicséri a városföldieket: rendes község ez, a kultúrát szerető emberek élnek itt. A kívül belül szép épület a nyolcvanas években készült, gazdája az önkormányzat. Tizennégyezernyi kötettel várjuk az olvasókat. A rendszeres könyvtár-látogatók száma 70-100 között mozog. Nagy szó ez a mai világban… Az intézmény otthont ad a fiataloknak, akik aerobikra járnak, van citerazenekar, daloskörrel, működik a színjátszó csoport, a természetjárók köre… Nálunk családias a légkör, legyen szó bármilyen rendezvényről.

Ennél a megállapításnál jobban nem is jellemezhetnénk Városföldet, ezt a szeretnivaló községet.

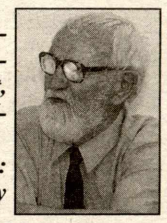

Írta:
Varga Mihály

Földrengés Kecskeméten

1911. VII. 8.

Egy város égboltját nem mindig meleg napfény ragyogja be. Sokszor sötét, komor felhők vonulnak át rajta, félelmetes dörgés és ezerfelé cikázó villámlás kíséretében. A napfény ragyogása mindennapos élmény, de a sötét felhők ijesztő dörgése, s egy-egy becsapódó villám pusztítása sokáig él az emberek emlékezetében.

A ragyogó meleg napfény a város lassú fejlődését szimbolizálja, míg a villámlásokkal átvonuló komor felhő a város fejlődését fékező katasztrófákra utal, amely meghatározhatatlan időkig megmarad az utókor gondolatvilágában.

Sajnálatos módon a pusztítást jelképező viharfelhő már sokszor átvonult a város fölött. Ilyen volt a 150 éves török hódoltság. Nagy pusztítást végeztek a városban a 15-20 évenként megismétlődő tűzvészek is. Hasonlóképpen többször átviharzott a városon a pestis, vagyis a feketehalál és a kolera is. Ide sorolható a XVIII. sz. végén a város termőhatárának a felét befedő homokveszedelem is. Nem szabad megfeledkezni az 1941. évi 42.427 kh. területet elárasztó belvízről sem.

A fentebb megemlített néhány, a város nagy katasztrófája - kivéve a pestist és a kolerát - egy-egy városrészt kipusztított, de a főcímben is írt földrengés volt az, melynek hatása a város egész területére kiterjedt.

Az említett napon pusztító földrengést megelőzően is voltak kisebb erejű földmozgások. Ilyeneket észleltek 1865-ben, 1896-ban, 1908-ban és 1909-ben, egy-egy évben többször is.

Ezek hatását, erősségét a földrengési skála, a Mercalli-Sieber skála alapján jellemzik, amely a csak a műszerrel érzékelhető kimozdulásoktól a katasztrofális rengésig terjedő tartományt 12 részre osztja. Az 1911 évi földrengést megelőző földmozgások általában közepes, 3-as és 8-as erősségűek voltak, de ezek károkat nem okoztak.

Az 1911. évi földrengés 9-es erősségű volt, melyet félelmetes földalatti morajlás és hatalmas erősségű földlökés kísért. Nyomában a leomló tűzfalak, a ledőlt kémények, a felszaggatott tetőcserepek, a levált vakolatdarabok nagy robajjal zúdultak az utcára és az udvarokra. A nagy katasztrófa közepette is szerencsésnek ítélték, hogy a földrengés nem nappal következett be, mert az utcára hulló törmelék sok halálesetet, vagy sérülést okozhatott volna.

Ez a kecskeméti földrengés nem követelt halálos áldozatokat. Ismeretes ugyanis több olyan földmozgás, melyek alkalmával iszonyúan sok ember vesztette életét. Az 1868 évi ecuadori 40.000, az 1908 évi messinai 200.000, s az 1920 évi kínai földrengés 180.000 ember halálát okozta.

A helyi földrengéskor szinte az egész lakosság pillanatok alatt az utcán termett, s iszonyú félelemmel mondták el társaiknak az átélt borzalmakat. Lakásaikba nem mertek visszamenni, mivel féltek a földlökés megismétlődésétől. Sejtésük részben beigazolódott, de az enyhe kis utórezgések kárt már nem okoztak.

A korabeli híradások szerint Kecskeméten nem volt olyan épület, amelyet nem rongált meg a földrengés. Közülük elsősorban a magas épületek - főleg a templomok - sérültek meg legsúlyosabban. Egyedül az evangélikus templom maradt használható állapotban. Az alig 6 éve elkészült városháza is szomorú képet mutatott.

Ez a földrengés a fejlődő szép várost lényegileg törmelékké vált romhalmazzá változtatta, de a lakások belsejében is ez a kép tárult a belépő elé.

A földrengés epicentruma a várostól észak-nyugatra fekvő külterületi részen, a Baranyi tanya területén lehetett, ahol két méter átmérőjű iszapvulkán keletkezett.

A kétségbeesett lakosságot röviddel a földrengés után felkereste Kada Elek polgármester, valamint a Tanács több tagja, s szavaikkal biztatást, bátorítást adtak a csüggedőknek.

Július 10-én reggel a tanács is összeült, hogy felmérje a szükséges teendőket. Ezen az ülésen jelentést fogalmaztak a főispánnak, a kormánynak, valamint a kabinetirodának, melyben beszámoltak a történtekről. Intézkedései alapján a városba jött a katonaság több műszaki százada és azonnal megkezdték a romok eltakarítását, az életveszélyes épületek aládúcolását, míg más egységek a köz- és vagyonbiztonságra ügyelnek.

Amint az újságok beszámoltak Kecskemét katasztrófájáról, nemcsak érdeklődők sokasága lepte meg a várost, hanem megindultak az adakozások is a károsultak számára. Az első részvétnyilvánító és adakozó Ferenc József volt, aki 100 ezer koronát küldött a károk enyhítésére.

Az országszerte megindult adakozás nyomán a város segélyező irodát állított fel és megszervezte a károk hivatalos becslésére hivatott bizottságot is.

Július 16-án gr. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és Székely Ferenc igazságügy-miniszter, több országgyűlési képviselő és újságíró társaságában látogatást tettek a városban. A látottak alapján ígérték, hogy a kormány segítséget fog nyújtani.

A városban a helyreállítás nagyon lassan haladt, hiszen az újjáépítést csak az tudta elvégezni, aki elegendő segélyt kapott, vagy tőkepénzes volt. A város félmillió korona adományt, 200.000 korona államsegélyt és 6 millió korona kamatmentes, vagy mérsékelt kamatozású államkölcsönt kapott, harmincévi visszafizetés mellett. Ezzel szemben a keletkezett kár becsült értéke tízmillió korona volt.

A helyreállítás költségeit az is növelte, hogy a kárbecslésnél nem sikerült minden hibát felfedezni. Az is növelte a költségeket, hogy a földrengéskor meghibásodott szerkezeti részeket úgy kívánták megerősíteni, hogy egy újabb földrengést is biztonságosan átvészelhessen.

Az is fékezte a helyreállítás ütemét, hogy a város nagyobb javítást igénylő házakra nem adott engedélyt, és ezeket csak az új szabályzási vonalakon lehetett felépíteni. Így a helyreállítások idején 55-60 házat sajátítottak ki és bontottak le egy év alatt. (Máskor ennyi bontást tíz év alatt rendeltek el.) Ekkor a város is kilenc saját házát bontatta le a szabályzás végrehajtása céljából.

Fentiek miatt egy év után is félig minden úgy állt, ahogyan a földrengés utáni napokban. A zsinagóga és a görögkeleti templom, de nagyon sok ház is, még egy évvel később is aládúcolva vártak sorsukra.

Amint már említettük, a földrengésben a város magas épületei rongálódtak meg legsúlyosabban, így a sorsát a Nagytemplom sem kerülhette el. Szinte valamennyi boltozata megrepedt, s helyenként egy-egy boltozaton a behorpadás jelei is látszottak. Így a boltozatokon Roskovics Ignác és Tsa által - néhány évvel korábban - készített falképek is jelentősen megsérültek.

A templom tornya a nagy kilengés miatt elvesztette stabilitását, melyet úgynevezett "andráskereszt" merevítéssel állítottak helyre. Amit itt a földrengés szinte egy pillanat alatt tönkretett, azt a szakemberek sokasága másfél év alatt állította helyre, dr. Lux Kálmán budapesti építész és Matyók Aladár vasbetonépítő mérnök vezetésével.

Hasonlóan sok kár érte a zsinagógát is, falai összerepedeztek, tornyának eredeti hagymakupoláját le kellett bontani, s helyette egy lótuszbimbó alakú új kupolát építettek. A helyreállítását 1914 nyarán fejezték be. A helyreállítás terveit a templom oldalához épített egykori Dózsa Klub terveivel együtt Baumhorn Lipót budapesti építész készítette.

A református templom téglából épített mennyezetboltozata olyan mértékben megrongálódott, hogy lebontásáról és új, úgynevezett "rabicboltozat" beépítéséről kellett gondoskodni. Terveit Uy Károly budapesti építész készítette. A helyreállítás, valamint a templom Kossuth tér felöli bejáratának és előcsarnokának építése együtt 47 220 koronába került. A munkát már 1911. december 20-án befejezték.

A helyreállítások sorát még folytathatnánk a Városházával, a volt Ferences templommal, az Ó-Kollégiummal, a Luther palotával, a város által fenntartott laktanyákkal, és így tovább, de a cikk megadott terjedelme miatt félbe kell hagynunk a témát.

Írta
Juhász István építészmérnök

Városunk jövőképéről

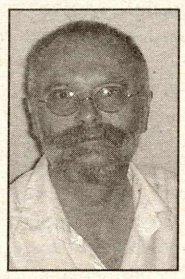

Hajdú Istvánt, az országos műemlékvédelem Kecskemét, Széchenyi téren levő regionális irodájának vezetőjét a kecskeméti születésű Virág Zsolt nemrég megjelent, Bács-Kiskun megyei kastélyokat és kúriákat felvonultató kastélylexikonja kapcsán kerestük meg. Kérdésünk az volt, menynyire tartja számon a szakma őrzővédő-megtartó funkcióval ezeket az épületeket? Magánerős felújításuk, esetleges idegenforgalmi felhasználásuk mennyire egyeztethető össze a műemlékvédelem szempontjaival?

- Tudnunk kell, hogy megyénk területén valójában mindössze három kastély van: Tompán, Hajóson és Karapancsán, a többi inkább kúriának, illetve nyaralólaknak mondható. Sorsukkal kapcsolatban nagyon sok gonddal küszködünk. Külterületen vannak. Nehezen elérhetőek és még nehezebben tarthatók karban. Sok közülük már a korábbi átalakítások során visszafordíthatatlan károkat szenvedett. A felújításukra fordítható pénz hiánya az érdeklődés hiányát is jelenti. Míg korábban a hozzájuk tartozó birtok egyértelmű bázisát jelentette az állagmegőrzésnek, ma önálló épületekként funkcionálva sorsuk bizonytalanná vált. A turisztikai célú, szállásépületekként való felhasználás sem probléma nélkül való, hiszen az elhasználódás folyamatát is meggyorsítja pl. a vendéglátáshoz nélkülözhetetlen víz bevezetésével, a sokszor védett tájvédelmi körzetbe tartozó terület használatával.

Kecskeméten hogyan értékelhető a műemlék jellegű épületek őrzése, hasznosítása?

- A bontócsákányt eddig elkerült régi polgárházak jórésze képvisel műemléki szempontból értéket, sajnos máig a telekspekuláció első vonalában veszélyeztetettek, hisz jó helyen fekszenek, nagy telken vannak. Érdekes, hogy míg gazdag emberek építkeznek a Petőfi-városban és más külső területeken ötvenszázmilliót sem sajnálva az ott épülő malterszagú palotára, aközben gyönyörűen megépített, nagy telken álló, díszes polgárházak pusztulnak a központban.

A Kecskemétre települt vietnemi család háza keleti motívumokat hozott az Alföldre

Itt a műemlékvédelem tehetetlen nemcsak azért, mert az országosan jegyzett műemléki nyilvántartás nem terjed ki minden e szempontból szóba jöhető épületre, hanem azért is, mert a műemlékvédelem anyagi lehetőségei is korlátozottak. Hozzá kell, hogy tegyem, a helyi önkormányzatok és a Kulturális Örökség Minisztériuma pályázati úton realizálódó állami támogatásos rendszere azért tud némi segítséget nyújtani azoknak, akik megfelelő önerővel műemlék jellegű épület felújítását tervezik. Másik nagy gond, hogy míg korábban pl. a Nagykőrösi utcai felújításoknál az utca régi habitusát megtartotta, addig ez a mai Jókai utcáról már nem mondható el. Közművesítési és közlekedési szempontból is más szituációt jelent, ha a kétlakásos polgárház helyén felépül egy húszlakásos társasház. A város szerkezetét is súlyosan terhelő változás ment végbe pl. a Kőhíd utca esetében, ahol a kialakult lehetetlen helyzetet utólagos egyirányúsítással próbálták elviselhetőbbé tenni. Úgy gondolom, a tervezés és kivitelezés vonalán ma Magyarország híjával van azoknak az építész szakembereknek, akik lefordítanák a vállalkozói, befektetői nyelvre a műemlékvédelem szempontjait. A város összvagyonába beletartozik jellegének megőrzése is, mely hosszútávon konkrétan forintosítható hasznot is jelent.

Van most élő hivatali korlátozás a város eddigi arculatát megváltoztató létesítmények megépítésére vonatkozóan?

- Azt gondolnánk, minden telekvásárlónak előzetesen kell tájékozódni, s megfelelően számolnia a már lefektetett rendezési tervek őt érintő esetleges korlátaival. A gyakorlat sok esetben éppen az ellenkezője: a rendezési terv idomul a hirtelen felbukkanó befektetői igényekhez. Nem szorosan vett műemlékvédelmi kérdés, de egy felelős városvezetésnek látnia kell azt is, hogy a vásárlói szokások megváltozása, a nagy bevásárlóegységek városon kívülre helyezése pénzeket von el a városközpont korábban üzleteknek otthont adó szép, patinás épületei karbantartásától, felújításától. Régi elképzelés, hogy szükség lenne ilyen irányú, előre kiszámítható és pénzjogi szinten támogatott szabályozottságra, gondolok itt pl. arra, hogy a műemlékvédelmi szempontokat felvállaló beruházások bizonyos ÁFA-kedvezményeket élvezzenek, de ennek általános kidolgozására, országos szintű bevezetésére még nem került sor.

Írta: Kada Erika

Cigánytábor a felhők felett

A kilencedik Rajkó tábort a Cigány Kulturális és Módszertani Központ közvetlenül a Kékes-tető közelében: Parádfürdőn rendezte - mondotta **Agócsné Karádi Olga,** a központ elnöke, aki egyben a tábor vezetője is volt. - Az idei tábort **Bari Károly**, a magyarországi cigányság legnagyobb költője szellemében tartottuk. A neves költőneknemcsak az egyetemes értékeket magában foglaló, páratlan képi gazdagságot reprezentáló verseiről esett itt szó, hanem a Romániában élő cigányság szóbeli és zenei közléseiről is. A tábor programja fele részt művelődési modulokra épült, másik felében a szabadidő értelmes, hasznos és élvezetes eltöltésére. A rendezvényen mintegy negyven gyerek vett részt öt kísérővel. A diákoknak mindössze ezer forintba került a nyaralás. A tábor megtartásához szükséges pénzt túlnyomó részt az Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány biztosította. Mellette pályázat útján számottevő összegeket adott a Nemzetközi Gyerekmentő Szolgálat Magyarországi Egyesülete, a Bács-Kiskun Megyei Nemzetiségi Alapítvány, a Kunság Volán Rt. és az Univer Szövetkezet.

Maga a tábor úgy szerveződött, hogy a nyaralás egybeesett a kecskeméti Kuruc-téri Általános Iskola által szervezett táborral. Ennek köszönhetően egyes programok közösek voltak. Így bekapcsolódott a Rajkó tábor munkájába **Gudricza Csilla** és **Aranyosiné Wágner Vanda** az említett iskola két pedagógusa is. Csilla tartotta az irodalmi foglalkozásokat, Bari Károly által gyűjtött néprajzi cigány eredetmondákat dolgozta fel dramatikus formában. Csilla foglakozásai után Bari Károly által gyűjtött zenei anyag hangzott el.

A kötött programokat kiegészítette **Herceg Vera** és **Bari Istvánné** egészségügyi felvilágosító előadás-sorozata. Délutánonként alternatív programok voltak. Mivel kicsik is voltak a táborban, őket nem vittük el hosszabb gyalogos túrákra, mint például a táborhoz tíz kilométerre lévő Ilona vízeséshez. Több gyalogos túra volt egyébként: megnézte a csoport a Csevice kutat, egy közeli barlangot és elgyalogoltak egyébként egy sokszor igen meredek gyalogos úton Mátraderecskére fürödni a strandra. Kellemes meglepetés volt, hogy a fürdőben összetalálkoztunk Bernát Gáborral, a Roma Sajtóközpont igazgatójával, akivel két óra hosszat beszélgettünk. Fürdés különben Egerben is volt.

Ott megnéztük a várat és a bazilikát. Délutánonként voltak a túrázások, sport foglalkozások, játszások. Volt foci bajnokság valamint cigánykerék vető verseny is.

A tábor eseményeiről rengeteg fényképet készítettünk, amelynek egy része bele kerül a Nagy Rajkó könyvbe, amelyben már három éve dokumentáljuk a táborok legérdekesebb eseményeit.

Bari Istvánné kísérő jóvoltából a gyerekek számos éneket tanultak meg. Két tábortüzet gyújtottunk, hatalmasak voltak. A gyerekek körülülték, Lakatos László kísérő gitárzenéjére énekeltek. Volt szalonnasütés is.

Végezetül Agócsné Karádi Olga elmondta: - Egy pénteki napon óriási élményben volt része a Rajkó tábor résztvevőinek: videofilmre vettük őket **Csátics Renátó** egyetemista videós szakember jóvoltából. Hogy a film bemutassa a tábor programjainak keresztmetszetét, a gyerekek eljátszották a tábor előző eseményeit. A film nyersanyagát hamarosan egy stúdióban megvágják, a szülők megvásárolhatják a gyermekeiket tartalmazó hang- és képanyagot. A táborról elkészült film jó szolgálatot tesz majd a Módszertani Központnak referenciaként.

A tábor résztvevőinek rendkívüli élményt adott, hogy egy esős délután annyira alacsonyan szálltak a felhők, hogy szinte meg lehetett fogni őket. Felhők felett az égben éreztük magunkat…

A. Gy. I.

PÁLYÁZAT VOLT ÁLLAMI GONDOZOTTAKNAK. Az „EGYMÁSÉRT" Alapítvány pályázatot hirdet a Bács-Kiskun megyei volt állami gondozott fiatalok részére lakhatási körülményeik és életminőségük javításának támogatására. Pályázatot nyújthatnak be azok a fiatalok, akik nagykorúságukat a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálata (volt GYIVI) kötelékében érték el; akik 1972. január 1. és 1979. október 31. közötti időszakban születtek, állami gondozásuk megszűnésével semmiféle anyagi támogatásban nem részesültek, eddigi életvitelükkel bebizonyították, hogy támogatásra méltóak. A pályázatnak tartalmaznia kell az önéletrajzot, az állami gondoskodásban eltöltött időt, helyet, jelenlegi körülményeket, a munkahelyi javaslatot, kereseti igazolást, két támogatói javaslatot (polgármesteri hivatal, gyámhivatal, családsegítő, jóléti szolgálat, civil szervezetek), a támogatás céljának és összegének megjelölését. A pályázati úton elbírálható keretösszeg 1 millió forint. A pályázatok beérkezési határideje 2001. szeptember 30. Elbírálás 2001. október 15-ig, az elnyert összeggel 2001. december 1-ig kell elszámolni. A nyertes pályázókat levélben értesítik. A pályázatokat az alábbi címre kérik eljuttatni: „EGYMÁSÉRT" Alapítvány, Bánhidi Szilvia, 6000 Kecskemét, László Károly u. 16. Tel: 76/481-619.

Visszatekintés a nyár kulturális programjaira

- Kada Erika összeállítása -

MINDEN SZÓ EGY REGÉNY. A Piarista Gimnázium tanárának, **Holczer Józsefnek** és nem egyházi intézményben tanító fővárosi tanártársának, **Kozma Lászlónak** közös könyve először kapcsolja a két önálló munkáiból, publikációiból már ismert írót szerzőtársává. „Ha ez a kötet valóság, akkor mi ketten vagyunk fikciók" - jegyzi meg humorosan Kozma László. A vers és próza nagyon átgondolt váltakozásával alakított kötet átfogó mondanivalója mégiscsak rokon a bemutatkozó mondat mélyebb üzenetével: a szeretet gyakorlati megvalósulásának útjai mai világunkban rögösek, kevésbé kitaposottak. Családi és vallási hagyományokhoz kötődésük csekélyebb, mint valaha. Ám minden megnyilvánulása - a fafaragó művész évszázadok titkát átmentő vésője, a tanári pálya hitvallásában megfogalmazódó és teret nyerő, lélekemelő akarat és Teréz anya vállalása - ugyanazt az utat nyitja. A felvonuló műfaji mozaik - vers, novella, elbeszélés, tudományos tárgyú nyelvészeti cikk - mindegyik darabja külön-külön is nagy személyes töltéssel íródott, a lélekrezdülések közösségét finoman hangsúlyozza az írások gondos kötetté szerkesztése.

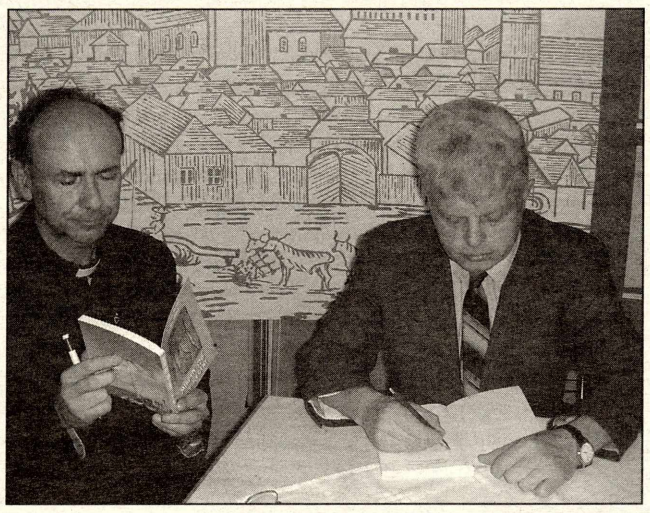

A JÖVŐNK A CSALÁD című konferenciasorozat legutóbbi találkozóját a Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület Közösségi Házában tartották. A családi életre nevelés lehetőségeit kutató összejövetel védnökeként **dr. Bábel Balázs** érsek mondott megnyitóbeszédet. Hitelesen érzékeltette a hit és minden nemes emberi szándék belsővé válásának nehéz és hosszú útját, ellenpontozásaként a hitetlen rációt megtestesítő Mefisztó szavainak, aki könnyedén jelenti ki: a hit igazságát én is ismerem, de hinni nem tudok. A megélt hittel helytálló, szívből adni és elfogadni tudó, szeretetteljes légkörben élő családok a társadalom igazi támaszai. E gondolatot átvéve tartotta meg előadását a konferencia többi résztvevője. - A legnagyobb jó, amit az itt álló kápolna építésekor az alakuló közösségben történt, az volt - állította példaként személyes élményét **Jávorka Lajos** -, hogy menet közben változott az emberek gondolkodásmódja is. Mindenki építette külső és belső templomát, aminek legfőbb bázisa, hogy megtanultunk őszinte akarással szót érteni egymással. A most még sokszor zilált viszonyok közt élő családok igazi családdá válásának is ugyanez a záloga.

ZRÍNYI-BREVIÁRIUM. Tanári pályámon évről évre ismételten megfogalmazódott bennem a kérdés - árulja el motivációját a könyvet szerkesztő **Bajtai Mária** -, hogy miért van az, hogy ezt a csodálatos nyelvezetű, óriási alkotót, aki versben, prózában egyaránt igényesen munkálkodva csodálatos irodalmi és történelmi örökséget hagyott ránk, több nyelven írt és beszélt, megírta a Szigeti veszedelmet, jelentős számú levelet hagyott hátra, hiteles kordokumentumként szolgáló önéletrajza és hadtudományi munkája széles körben ismert, élete, szava és tettei példaértékűek, mégsem tudjuk az iskolában a gyerekekhez közelvinni, megszerettetni? Három tanítványomat magam mellé szerveztem, s az ő segítségükkel újraolvastattam Zrínyi műveit. Azt kerestem, kutattam, hogy mi az, ami most, a XXI. század elején egy diák számára érdekes lehet. Az ily módon újragondolt válogatásban különböző motívumkörök mellé (mint például bátorság, béke, békesség…) csoportosítva ajánlom Zrínyi érzelmekben és gondolatokban gazdag, örökérvényű írásait - gyönyörködtető olvasmányul is - az újra-felfedezők figyelmébe.

SACRA CORONA.

A millenniumi rendezvények sorában hangsúlyosan, az ország számos helyszínén került bemutatásra Koltay Gábor legújabb történelmi filmje, a Sacra Corona.A már májusban 160 000-res nézőszámot jegyző film kecskeméti bemutatójára - virág helyetti köszöntés szép gesztusaként - pedagógusnap alkalmából került sor az Otthon Moziban, ahová meghívást kaptak a film jeles szereplői is: Szarvas Attila, Horkay Péter és Bicskey Lukács. Magyarországon eddig szokatlan szereplőválogatás előzte meg a film készítését. Mintegy ezer embert meghallgatva, Novák Emil operatőr "filmes szemét" is segítségül híva választották ki a rendező elképzeléseiben élő figura leghűbb megformálásához alkalmasnak ítélt szereplőket.

- Gór Nagy Mária színitanodájából jelentkeztem erre a szerepre - mondta Szarvas Attila, a László királyunk alakítója -, s napokig alig hittem el, hogy tényleg én játszom majd el ezt a szerepet. Nagyon szeretem a hasonló karakterű filmeket, ezért is éreztem magam annyira otthon benne.

A gyönyörű tájakból ítélve kevesen hinnék, hogy nem külföldön, hanem itt a Balaton-felvidéken, Sümegen, Jákon, illetve Csepel-szigeten zajlott a forgatás.

Az esten Bodolay Géza direktor bejelentette: Szarvas Attila ősztől a Kecskeméti Katona József Színház színészeként kezdi az évadot.

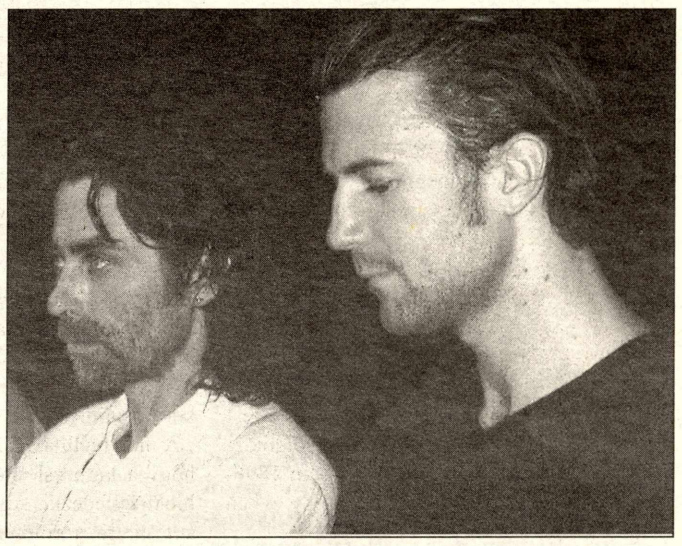

GYÖNGYBEZÁRT SZAVAK. *E sokatmondó címen adta ki önálló kötetét a Bács-Kiskun Megyei Írók és Költők Baráti Körének tagja, a kiskunhalasi* ***Buda Zsuzsanna,*** *akit már az Üzen a homok c. kiadványból és más antológiákból is ismerhetünk. A Katona József Emlékházban otthont kapó, s* ***Bajtai Mária*** *által vezetett igen bensőséges hangulatú könyvbemutatók sorában is őszintén újszerű bemutatkozás az övé. A visszafogottságában is lelket érintő kérdésre, hogy talált-e költői pályáját segítő és értő társakra, válasza mélyről jövő és elgondolkodtató. Igazi, óvó-védő-emelő szellemi műhelyt kereső vágya máig töretlen. Tapasztalata viszont, hogy a mai magyar irodalmi életben helyet kereső, hiteles pályatársi visszajelzéseket váró tollforgatók dolga igen nehéz. Ha akad is olykor, aki rokonérzésű alkotóként, vagy őszinte irodalombarátként támogatást nyújt egy-egy vers megjelenéséhez, kötet létrejöttéhez, zömében mégis mindenki magányos alkotó marad. A tehetséges szerzők kényszerű vagy vállalt elszigeteltségét nem oldja, csak erősíti, hogy ma már - megfelelő finanszírozottsággal - értéktelen művek is napvilágot látnak. Nem marad más hátra, mint kemény burok mögött, még a bántást is értékké nemesítve érleljük, őrizzük létünk igazgyöngy-igazságait.*

KOVRIGOK KECSKEMÉTEN. Posztumusz népművészeti kiállítás fogadta az érdeklődőket a nyár elején dr. Nagy Györgyné Kovrig Emma népi iparművész kézimunkáiból és gyűjteményéből. A tordai születésű asszony 1936-ban jött férjhez Kecskemétre. A magával hozott és folyamatosan készített kézimunkákkal, hímzett függönyökkel, párnákkal, abroszokkal rendezte be az otthonát. Kézügyességének, a népművészet iránti alkotó szeretetének gyorsan híre ment. Mivel már otthon Erdélyben is nemegyszer rendezett népművészeti kiállítást, a város különböző felkéréseire is igent mondott. Hamarosan számtalan hímzőkör kötődött a nevéhez. Lánya, dr. Nagy Emma szívesen emlékszik vissza erre az időre: „Bár mindent tanított, szívéhez legközelebbálló motívum a torockói és a kalotaszegi maradt. Sokoldalúságára jellemző, hogy a népművészeti ismeretterjesztő munka és a hímzéstanítás mellett szőnyegszövést is tanított sok éven keresztül a Katona József Gimnáziumban, de sokan tudjuk róla, hogy szívesen festett bútort is…". 1988-ban megkapta a Népművészet Mestere kitüntetést. A kilencvenes évek elején ő nyerte az ország legjobb hímzőjének járó Gránátalma-díjat. A 2000 elején bekövetkező haláláig a díszítőművész szakkörök révén rengeteg asszonynak tanította meg az igazi népművészetet. Gyermekei - orvos, vállalkozó és muzeológus - foglalkozásukban nem követik ugyan édesanyjukat, a csodálatosan gazdag gyűjtemény közönség elé tárásával sokunknak szereztek szemet gyönyörködtető, örömteli perceket - méltóképpen állítva emléket édesanyjuknak -, s lépéseket tesznek a kiállítás anyagának állandó tárlatként való elhelyezéséért.

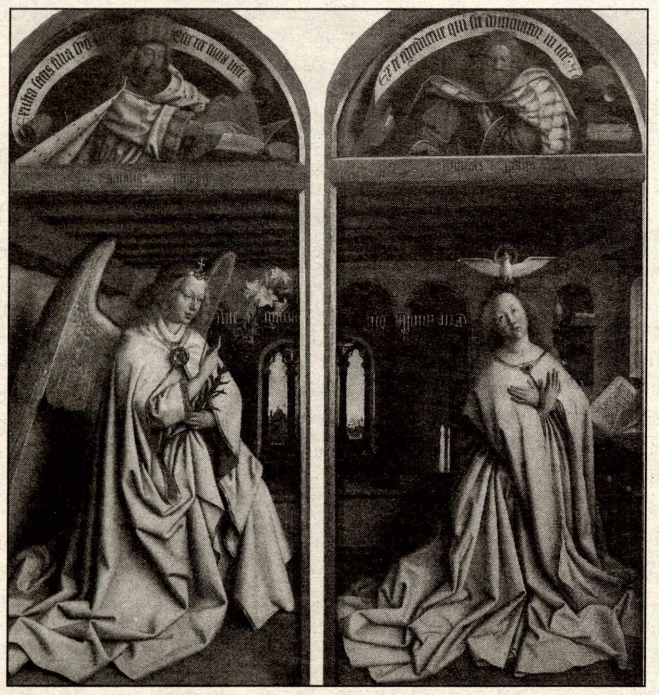

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ELŐADÁSSOROZAT A CIFRAPALOTÁBAN

Kecskeméti Képtár gazdag kiállítási programját ez évben egy 1998-ban megszakadt rendezvénysorozat folytatásával igyekszik kiegészíteni. A művészettörténeti előadások a Cifrapalotában című sorozat ezúttal nem kronologikusan idézi fel az egyes stíluskorszakokat, hanem mindenekelőtt a nagyközönség számára is érdekes, sőt izgalmas témákat kiválasztva, látványos diák vetítésével "szórakoztatva" kívánja a hallgatóság műveltségét szélesíteni. A magyar múzeumi rendszer munkatársainak, a szakmuzeológusoknak feladatai közé tartozik a tudományos szintű kutatás és a magas színvonalú ismeretterjesztés. Az utóbbi azonban a - szükségesnél alacsonyabb létszámú szakemberrel működő - múzeumokban ma még nem általános. Pedig, különösen a közönséggel, a látogatókkal való folyamatos kapcsolat nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a múzeum valóban a kulturális élet szerves része legyen. Kiemelten fontos feladatunk még - mindenekelőtt egy olyan iskolavárosban, mint Kecskemét - a középiskolai és főiskolai oktatásban mutatkozó hiányterületek eltüntetésében való segítségnyújtás. E sorozat esetében a tárgy a művészettörténet, annak az előadó által kutatott témái, kellemesen hasznos időtöltést kínálva pedagógusoknak, diákoknak és a szakterület iránt érdeklődőknek egyaránt.

SZEPT. 20. **NÉMETALFÖLDI FESTÉSZET** A XV. SZÁZADBAN (Leplezett szimbólumok Jan van Eyck, Hugo van der Goes, Hans Memling, Hieronymus Bosch és mások festészetében)

SZEPT. 26. **A ZOMÁNCMŰVÉSZET FÉNYKORA:** BIZÁNC (Licinia Eudoxia medalionjától a Pala d'Oro-ig, a filigránzománctól a süllyesztett alapú rekeszzománcig)

OKT. 3. **BIZÁNC BŰVÖLETÉBEN**: EURÓPA ZOMÁNCMŰVÉSZETE A KAROLING-KORTÓL A XIII. SZÁZAD ELEJÉIG (A középkori Európa zománcművészeti csúcspontjai: Nagy Károly korsójától a Német-Római Császári Koronán át II. Frigyes császár koronázási kesztyűjéig)

NOV. 7. **A MAGYAR SZENT KORONA** (Koronánk a legújabb kutatások tükrében és a művészettörténész szemével)

NOV. 14. **ID. PIETER BRUEGEL:** KERESZTELŐ SZENT JÁNOS PRÉDIKÁCIÓJA (Naturalizmus vagy szimbolikus és didaktikus tartalom, reformáció vagy bibliai humanizmus - egy az interpretációs kísérletek közül)

NOV. 21. **KÉPZŐMŰVÉSZET A KÖZÉPKOR ALKONYÁN** (Ikonográfiai típusok a szentkultusz, a liturgia és a magánáhítat jegyében)

NOV. 28. ERDÉLY GÓTIKUS FALKÉPEI (Művészeti barangolás Székelyföld templomaiban Gelencétől Székelyderzsig)

DEC. 12. **KORTÁRS MAGYAR ZOMÁNCMŰVÉSZET** (A kecskeméti és a bonyhádi zománcgyári kísérletektől a Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótelepen át a válságjelenségekkel teli jelenig)

Az előadó ifj. Gyergyádesz László művészettörténész, egyetemi oktató. A 17 órakor kezdődő diavetítéses előadások helyszíne a Kecskeméti Képtár / Cifrapalota (Rákóczi út 1.). Az előadások ingyenesek! Információs telefonszámok: 76/480-776 és 30/287-2549.

Mindenkit szeretettel várnak!

Az Órásmesterség történetéből *címmel a Hanga Óramúzeum Alapítvány anyagából rendeztek kiállítást a Katona József Emlékházban. Hanga István kecskeméti órásmester tisztelői szép számmal jelentek meg a megnyitón, amelyen részt vettek az Első Budapesti Óraszalon Kecskemétre érkezett vendégei. A megnyitót Csupor István főmuzeológus mondta, köszöntőt pedig Kriskó János főiskolai docens, az alapítvány kuratóriumi elnöke mondott.*

A képből nyert tudás - 80 kérdés, 80 válaszkép válaszképpen. Erről szól a Fotómúzeum új kiállítása, amely szeptember közepéig tekinthető meg, és amelyen választ kaphat a szemlélődő arra, hogyan eteti a kakukkfiókát az énekes madár, megnézhetik Kosztolányi Dezső édesanyját, azt, hogy nézett ki régen a kalucsni és milyen volt a Forradalmi Ifjúsági Napok 1974-es plakátja.

Josef von Ferenczy *és felesége Katharina hozta létre a Kecskeméti Útravaló Alapítványt azzal a céllal, hogy az SOS Gyermekfaluban nevelkedett és nagykorúvá vált fiatalokat segítsék pályájuk elindításában. Az első díjazott a Kecskeméti SOS Gyermekfalu diákja, Pecznyik Mónika.*

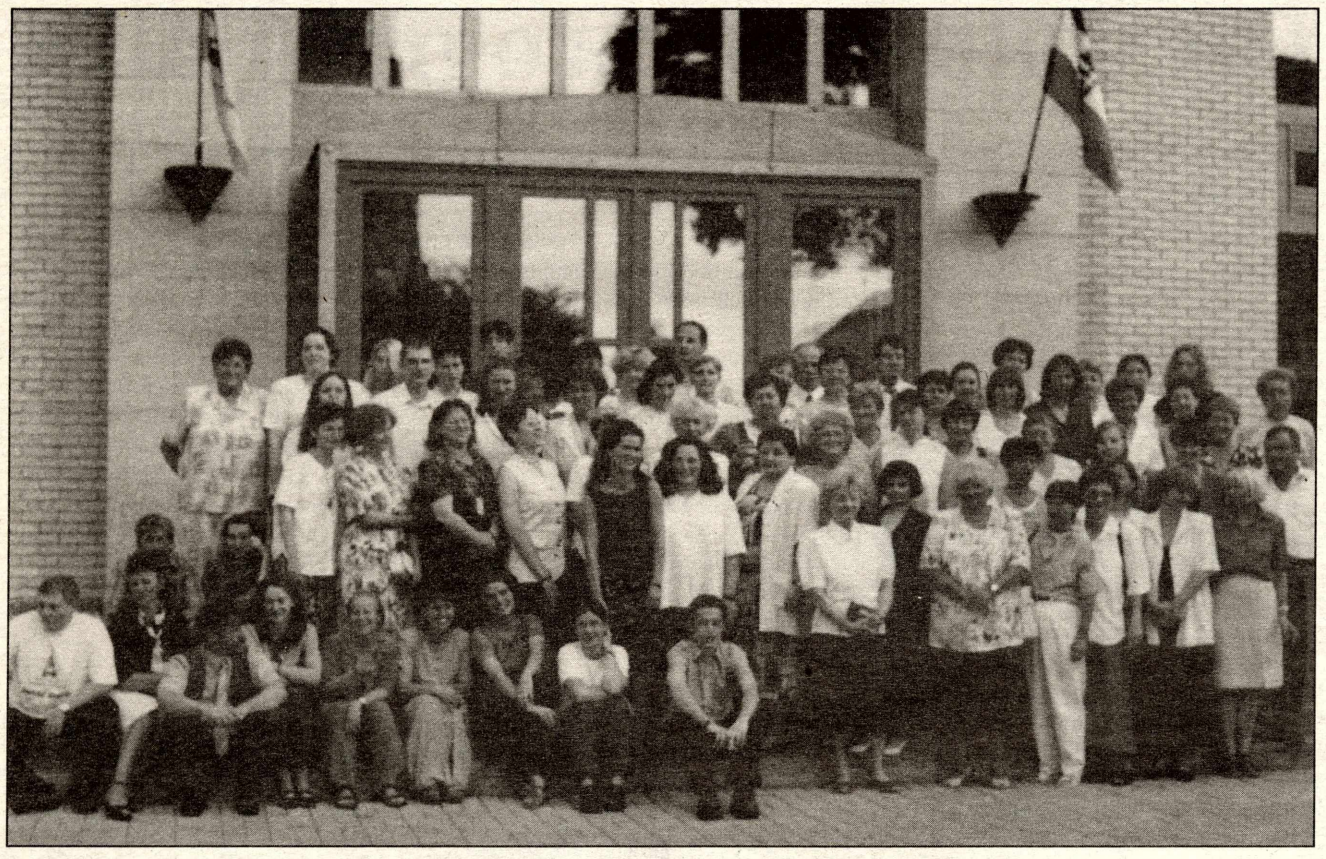

„Még a nyomorúság idején…“: sokszor hallottam ezt a pár szót az elmúlt napokban visszaemlékező könyvtárosainktól - ezzel az egymástól átvett, önkéntelenül rögzült kifejezéssel utalva az átköltözést megelőző időszakra. Pontosan öt éve, 1996 szeptember 3-án nyitotta meg kapuit a Katona József Könyvtár mai helyén, ahol végre száz éve megálmodott új épületben fogadhatta régi és új olvasóit. A minőségi változás nem nagy, hanem óriási. A mindig jobbra törekvő szakma emlékezete ezt a dátumot mérföldkőként őrzi, mely úgy töri meg a könyvtár történetének vonalát, ahogy valamikor az emberiség története osztódott időszámításunk előttre és utánra.

Maga a könyvtár 1897-ben került megalapításra Kecskeméten. A városháza épületében működött, ami akkor a város legszebb és legrangosabb épülete volt. A könyvek gyarapodásával azonban rövid időn belül, már a századelőn fölvetődött egy önálló könyvtár építésének gondolata, s ezt követően is többször volt ilyen irányú kezdeményezés. Egy korábbi terv szerint a mai Szakszervezeti Székház helyén álló üres telken épült volna fel, de mindig voltak fontosabbnak, sürgősebbnek ítélt beruházások. A most álló, öt évvel ezelőtt átadott könyvtár építésének kezdete 1987-re nyúlik vissza. Gajdócsi István, a Megyei Tanács akkori elnöke befejeztette a tervezési munkákat, s 89-ben már egy szanált városközponti telek is a könyvtárépítők rendelkezésére állt. 1990-ben, ugyancsak a Megyei Tanács, Gaborják József elnökletével létrehozott egy alapítványt, amely még ma is működik. Éveken át számtalan formában - befektetésekkel, vállalkozásokkal - gyarapította az építkezésre szánt vagyont, míg aztán 1993-ban Kőtörő Miklós elnökletével sikerült a közgyűlésnek elnyerni azt a központi költségvetési címzett támogatást, mely az alapítványi és önkormányzati forrással együtt biztosítani tudta az építkezés teljes kivitelezésének anyagi fedezetét. Komoly, nagy összefogás ez, amely példázza az állami, önkormányzati és civil szféra, illetve a szakma összefogását. Nem általános ez Magyarországon, ezért a könyvtár ilyen értelemben is modellértékű.

Öt éves az új könyvtár

Az, hogy ma Kecskeméten egy sokak által európai szintűnek elismert szolgáltatóhely jött létre, nagyon komoly esélyt adott a térségben élőknek arra, hogy valóban beépüljön a könyvtár használata mindennapi életükbe. Azt, hogy volt értelme ezt a nagy beruházást véghezvinni, folyamatosan visszaigazolják azok az emberek, akik nap mint nap látogatják a könyvtárat. Előre tekintve az eljövendő öt évre, szeretnénk minél szorosabb kapcsolatot kialakítani a nagy európai könyvtárakkal. A globális információs szolgáltatás, az Internet határok nélkül is megadja a lehetőséget a nemzetközi szintű együttműködésekre. Talán nem is kell hozzá újabb öt év, hogy elmondhassuk, a kecskeméti székhelyű megyei könyvtár az európai könyvtári rendszerben szolgálja tovább a lakosságot.

Ramháb Mária mondja:

Huszonöt éve dolgozom a könyvtáros pályán. Ritkán adatik meg szakembernek, hogy részt vegyen egy új könyvtár megteremtésében. Főként olyan módon, ahogy nekem nyílt erre lehetőségem. Köztudott, hogy sokszor készülnek olyan épületek, ahol nem igazán van mód előzetesen a szakma megkérdezésére. Szerencsére az új könyvtár esetében többéves közös tervezési folyamat előzte meg az építkezést. Az, hogy milyen is legyen az épület, s szakmai elvárásaink milyen módon egyeztethetők legideálisabban az építészeti szempontokkal, komoly együttgondolkodást kívánt építészek és könyvtárosok között. Sok új ismerettel gazdagodva, egy kicsit egymás szakmáját is tanulva hamar egyértelművé vált: egy jól működő könyvtár kiépítése nem csupán építészeti feladat. Együtt munkálkodásunk, melynek ideje még 1987-89-re esett, azt is jelentette, hogy folyamatosan dolgoztunk együtt egy építészetileg is figyelemreméltó, ugyanakkor funkcionálisan is működőképes létesítmény kialakításán. Az, hogy teljesen új alapokról lehetett indulni, nem pedig egy régi épületet kellett átalakítani, ez önmagában véve is óriási esélyt adott.

Sokak számára nagyon fontos volt, hogy a közkönyvtár valóban a város szívében épülhessen fel. Hiszem, hogy a központi elhelyezés, a könnyű elérhetőség nagyon komolyan hozzájárult a könyvtár mai látogatottságához. Naponta mintegy ezer ember fordul meg itt, s míg más könyvtárak a nyári hónapokban zárva tartanak, addig nálunk az érdeklődés a könyvtári szolgáltatások iránt a szünidő alatt alig csökken. Az elmúlt öt év alatt egymillió-kétszázezer látogató kereste fel a könyvtárat, s háromszázötvenezerre tehető a kikölcsönzött dokumentumok száma évente. Mintegy félmillió dokumentumot pedig helyben használtak a múlt évben. Egyre többen választják az olvasás helyéül is a könyvtárat. Ez valószínűleg összefüggésben van azzal is, hogy ebben a barátságos, kényelmes, kulturált környezetben mindenki megtalálja azt a zugot, ahol szívesen időzik. A könyvtárosok figyelik és igyekeznek is kiszolgálni az olvasók alakuló szokásait. Lehetőség van csoportosan és egyénileg is egy-egy programon részt venni.

A könyvtári tevékenységhez szorosan kapcsolódó szolgáltatások kaptak helyet a földszinten. Évente több mint kétszáz rendezvényt rendez vagy fogad be a nagyterem. Otthonra leltek itt a helyi művészek, irodalmárok, de legalább ilyen gonddal mutatjuk be az ország más pontjain élő, esetleg határon túli alkotókat is. Egyre nagyobb szerephez jut a szolgáltatások sorában az Infotéka. Úgy a helyi információs szolgáltatás, mint az Internet-elérés, internetezés lehetősége minden könyvtártag számára külön térítés nélkül igénybevehető. Készséggel tanítjuk kezdők számára is a számítógép alaphasználatát, az Interneten való tájékozódás lépéseit. Különösen hálásan fogadják ezt a fajta gyakorlati segítséget, eligazítást azok az olvasóink, akiknek ez az első - esetleg kizárólagos - találkozása a számítógéppel.

Ramháb Mária igazgató

Egyik legújabb szolgáltatásunk az Otthon Könyvtár. Szeretnénk, ha azok az emberek is igénybe tudnák venni a szolgáltatásainkat, akik valamilyen oknál fogva személyesen nem tudnak eljönni (betegágyhoz kötöttek, mozgáskorlátozottak, vakok vagy csökkentlátók), de igényük lenne az olvasásra, az életüket segítő hasznos információkra.

Kiemelkedő eredményeket értünk el a könyvtárközi kölcsönzésben. Nemcsak kérő, hanem küldő könyvtár is vagyunk. A helyi könyvtárak segítségével ezúton is igyekszünk Bács-Kiskun megye lakosságát mind jobban kiszolgálni.

Padányi Emese szolgáltatásvezető

Egy működő intézményt az is jellemez, hogy milyen történetek keringenek róla. Két évnél is több, hogy hallottam a sztorit: idős bácsi bement az épp megnyílt könyvtár gyönyörű épületébe. Nem lehetett tapasztalt kölcsönző. Némi keresgélés után megszólított egy könyvtáros hölgyet, hogy neki bizony kellene egy kis-Polski kézikönyv, márpedig sürgősen, mert ugye, elromlott a kiskocsi… A hölgy utánanézett, nem volt ilyen a könyvtárban, de várjon - kérte a bácsit -, ha elfogadja, kölcsönadja a sajátját, mert hát neki is kis-Polskija van… A bácsi azóta is rendszeres látogatója a könyvtárnak. Mára már elég jól eltájékozódik, s ha mégis kérdeznivalója van, a "kis-Polskis hölgyet" keresi. Kiderítettem, a "kis-Polskis hölgy": Padányi Emese, akit most külön gratuláció is illet - a könyvtárosok seregszemléjének idei, augusztus 9-ei vándorgyűlésén megkapta a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Emlékérmét. (A korábbi években a kecskemétiek közül Gyergyádesz Lászlónét, s tavaly Ramháb Mária igazgatónőt tüntette ki a szakma ezzel a könyvtárosoknak járó legnagyobb országos elismeréssel.)

Napra pontosan 13 éve dolgozom ebben a könyvtárban. Visszagondolva a régi időkre, az új könyvtár egyik legnagyobb előnye, hogy végre minden könyvtári egységünk itt van az épületen belül, nem külső raktárakból kell több napos átfutással bekérni a kért könyvet az olvasó számára. Természetesen olyan új szolgáltatásokat is bevezettünk, melyek a régi viszonyok között nem valósulhattak meg. Ilyen például a zenei szolgáltatás, mely az új beszerzések tekintetében is maximálisan alkalmazkodik az igényekhez. Bárki számára hozzáférhető toplistákat vezetünk a honlapunkon, s ezt komolyan figyelembe is vesszük a megrendeléseknél. Szintén csak a mai helyviszonyok teszik lehetővé nagyobb szabású, nyílt rendezvények megtartását. Az itt rendelkezésre álló tér megváltoztatta a könyvtári szolgáltatások arculatát, de változtak az olvasói szokások is. Ma már elsősorban információkat keresnek nálunk, de a hagyományos szolgáltatásaink is népszerűek. Sokan keresik fel a földszinti Magazinolvasót és a második emeleti Olvasótermeket, ahol az országban megjelenő szaklapok szinte mindegyike visszamenőlegesen is hozzáférhető. BKPRESS helyismereti adatbázisunkban rendelkezésre áll minden Bács-Kiskun megyére vonatkozó adat, információ. Figyelemmel kísérjük a megyénkben zajlott események országos sajtóvisszhangját is. Ebben a meleg nyári időben persze az sem elhanyagolható, hogy az udvarra kiülve, árnyékos, levegős helyen olvashatja bárki kedvenc napilapját.

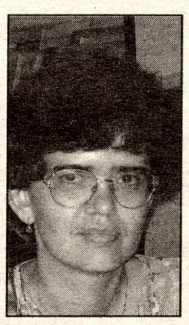

Koleszár Márta, gyermek- és ifjúsági szakreferens:

Új könyvtárunkban igazi otthonra találtak a legkisebbek is. Mesevárat idéző berendezés, kedves mesefigurák, meseládák, és sok más sajátos hangulatot idéző mesés meglepetés várja a gyerekolvasókat. Legszebb példája a könyvek szeretetének, megszerettetésének az, amikor egy család együtt érkezik apróbb-nagyobb gyerekekkel, hogy akár egy délelőttöt is itt töltsenek olvasgatva vagy a gyerekkuckóban társasjátékozva. Ajánlatainkkal azokra is gondolunk, akik amolyan kulcsos gyerekként még évközben is itt töltik sokszor nyitástól zárásig a szombatjaikat. Sok gyerek házi feladata, kutatómunkája elvégzéséért, esetleg pályamunka elkészítése során veszi igénybe a könyvtárat, tehát nagyon sokféle igénynek próbálunk megfelelni. Továbbra is szívesen fogadunk iskolai csoportokat, s a könyvekkel való barátkozást az év folyamán gyerekprogramok, vetélkedők, találkozók is színesítik. Nagyon népszerűek a Kincskeresők Egyesületével együtt szervezett országos, illetve megyei rendezvényeink. Ilyen a Meseországi barangolások, amely az általános iskolás korosztály ügyes mesemondóinak teremt bemutatkozási lehetőséget hosszú évek óta, vagy a megye kisiskolásainak ajánlott Táltospróba.

Kedves színfolt a könyvtárba járó gyerekek életében kedvenc könyveik szerzőjével, előadójával személyesen találkozni. Visszatérő vendégünk volt pl. Marék Veronika, Fábián Éva, Berecz András. Folyamatban van egy "Olvass velünk, játsszunk együtt!" nevet viselő országos pályázatunk is, ahol együtt játszhatnak az egészséges és a látásukban, hallásukban vagy mozgásukban korlátozott gyerekek (utóbbiak hangkazettáról hallgathatják meg a választott mesét). Ez a kezdeményezés azért is fontos lehet, mert a sérült gyerekek nagy része intézetekben, vagy szűk családi közösségben élve nem is igen találkozik egészséges kortársaival. Mi is nagy várakozással készülünk az októberi találkozásra, s bízunk benne, hogy kedves élményekkel gazdagodnak a másság toleranciáját szívből jövő gesztussal kínáló és az azt elfogadó gyerekek. Reméljük, hogy e legújabb kezdeményezésünk is sikeresen illeszkedik évről évre ismétlődő nagyrendezvényeink sorába, melyek több évtizedes múltra tekintenek vissza, ám csak az utóbbi öt év sajátintézményi adottsága biztosított ezekhez igazán méltó keretet.

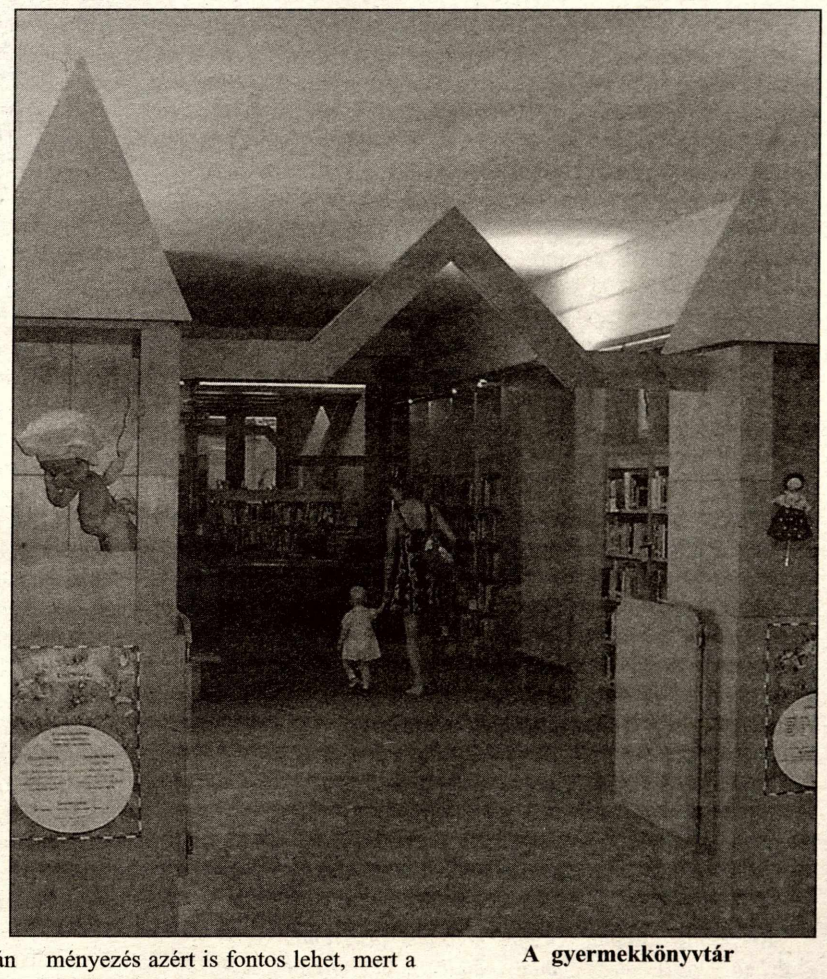

A gyermekkönyvtár

A könyvtárról mondják:

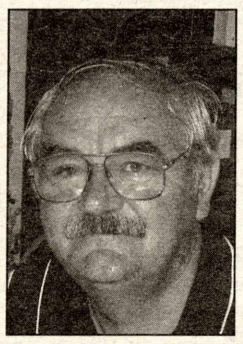

Dr. Csatári Bálint

Dr. Csatári Bálint, az MTA. Alföldi Tudományos Intézetének igazgatója:

Annakidején, amikor átadták az új könyvtárat, ez volt a magyar vidék rendszerváltást követő legnagyobb közművelődési beruházása. Ezzel olyan lehetőséget kapott a város, s immár fejlődő főiskolái, amely páratlan a maga nemében. Egy dolog persze a nagyon kulturált körülményeket biztosító épület, a másik az a magas színvonalú szakmai munka, amely egyre több lehetőséget kínál az oda betérők számára. Kutatásainkat szolgáló szakkönyvtárunk állománya nem túlságosan gazdag még, de a könyvtárral való együttműködéssel a hiányzó kiadványokhoz is sikerül hozzájutnunk. Fontosnak tartom a könyvtár irodalmi, művészeti és tudományos értékű rendezvényeit is, melyek a hagyományos könyvtárszerepen túl valóban kiemelt közművelődési feladatokat ellátó megyei intézménynyé teszik. Résztvevőként, előadóként is számos személyes emlékem kötődik ezekhez a programokhoz, s az azért mindig jelez valamit, ha az ember hosszú hónapok, évek múlva is emlékszik arra a helyre, ahol élményei érték. Kecskemétiek körében végzett felmérés mutatja, hogy nagyon sokan választják a kulturált, fejlődő iskolaváros fejlesztési irányvonalát, melyben a könyvtárnak még az eddiginél is kitüntetettebb szerepe lenne.

Tercsiné Tóth Ilona

Tercsiné Tóth Ilona, pedagógus (Zrínyi Ilona Általános Iskola):Nagyon sokan nem engedhetik meg maguknak, hogy a gyerekeknek megvegyék azokat az ajánlott könyveket, melyek segíthetik az iskolai munkát. Az ezekhez való hozzáférés lehetőségén túl sok gyerek a könyvtárban találkozik először a kötetlen olvasgatás élményével. Sajnos, rohanó világunkban egyre kevesebb szülő tudja ezt a jó érzést személyesen örökíteni, ezért fontosak azok a gyerekek számára szervezett külön programok, melyek játékos feladatokkal kalauzolják a könyvek világába az ott résztvevő gyerekeket. Megfigyeltem, hogy a könyvtár miliője, és a magas színvonalú játékos foglalkoztatás olykor "csodákra képes", s osztályom kevésbé kitartó gyerekei is megilletődve figyelnek. Az ott elhangzott versek, történetek sokkal jobban lekötik őket, mintha ugyanazt a verset a megszokott iskolai környezetben hallanák.

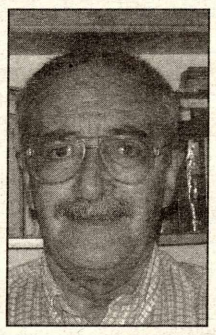

Farkas Gábor

Farkas Gábor, az Európa Jövője Egyesület elnöke:

Még első, 1991-es nemzetközi gyerektalálkozónk idejéről őrzök egy kedves, könyvtárral kapcsolatos emléket. Az Arany János utca végén levő, akkor még üres telken hatalmas táblát állítottunk fel, melyre angol, német és francia és még megannyi országból érkezett gyerek együtt festette fel, s díszítette ki a "Barátom a könyv"-feliratot. A dolog érdekessége, hogy akkor még csak igen óvatosan mertünk hinni abban, hogy ott egyszer tényleg könyvtár lesz. A mai valóság: üres telek helyett csodálatos könyvpalotában nyílt meg egy éve a Bács-Kiskun Megyei Európai Információs Pont. Továbbfolytatódik közös tevékenységünk az Európai Unió országainak mind jobb megismertetése érdekében. "Európa polgára leszek"- társasjátékunkat a könyvtárban mutattuk be először a gyerekeknek, a sajtónak és a diplomatáknak. Szintén fontos kapocs, hogy a Koleszár Márta által szervezett Kincskereső tábor a gyerektalálkozók éveiben elmaradhatatlanul része a mi programjainknak is. Könyvtárt járó magánemberként úgy érzem, talán meg sem tudjuk becsülni még igazán ezt a sokféle lehetőséget kínáló szellemi központot.

Stephane Serrecchia, francia anyanyelvű könyvtárhasználó:

„A francia könyvek állománya igen gazdag, különösen, ami a francia regényeket illeti… Szép találkozások par excellence (fr., valódi, igazi) helyszíne. Párizsban sem találtam ennél kellemesebb könyvtárt. Ami az itt dolgozókat illeti, munkájukat nagyon jól értik és többségükben rokonszenvesek."

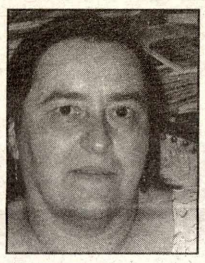

Csörszné Zelenák Katalin

Csörszné Zelenák Katalin, a Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség ügyvezetője:

Felidéződik egy író-olvasó találkozó emléke, ahol az akkori könyvtárigazgató mondta az ott megjelent, kissé szorosan helyet foglaló kisiskolásoknak, köztük nekem is, hogy majd nemsokára az új helyünkön… Ehhez képest már huszonéve dolgozom - a lényeg mégiscsak az, hogy mai könyvtárunk olyan, amilyennek az akkori igazgató úr ígérte: szép, tágas, otthonos. S ami még fontos: öt év után sem látszik rajta a lelakottság. Minden évben ott tartjuk az Országos Természetismereti Vetélkedő döntőjét. Nemcsak helyet adnak, de közreműködnek a feladatok összeállításában és a rendezvény lebonyolításában is, ami bizony kimondhatatlanul nagy segítség egy civil szervezetnek.

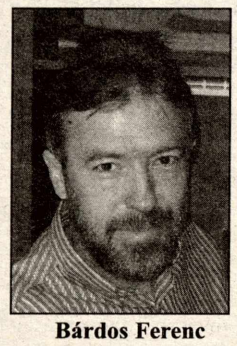

Bárdos Ferenc

Bárdos Ferenc,

a Művelődési Központ igazgatóhelyettese:

Büszkén mondhatom, hogy egyik legjobb partnerünk a könyvtár. Bármilyen rendezvényről van szó, azonnal rendelkezésre állnak úgy szakmai anyagok előkészítésével, mint pl. sajtófigyeléssel. Közös rendezvényeink apropóján, de ezen túl is ugyanolyan kollégának tekintem az ott dolgozókat, mint itt a házban lévőket. Ugyanazt a szakmaiságot képviselik, ugyanazzal az odaadással. Nem tudok olyat kérni, hogy mire átmegy közülünk valaki, ne lenne kigyűjtve, sőt túlgondolva - már egy lépéssel előbbre járva ajánlják, amire még esetleg szükségünk lehet. Más oldalról: az öt éve megnyílt könyvtár tehermentesített bennünket azzal, hogy felvállalta az irodalmi estek, irodalmi jellegű összejövetelek megrendezését. Mára már a kecskemétiek megszokták, hogy ott keressék: a könyvek mellett a könyvekhez kapcsolódó, sokszor bensőséges rendezvényeknek is igazi otthont ad.

Könyvtár az ezredfordulón címmel látható kiállítás a Katona József Könyvtárban. A szeptember 15-éig megtekinthető tárlat érdekes betekintést nyújt a könyvtár életébe, a kulisszák mögött folyó munkába - elénk tárva az elmúlt öt év legszámottevőbb eredményeit.

Az összeállítást készítette: Kada Erika

A kecskeméti könyvtár: biztató példa

Sokan hivatkoznak a valamenynyi történelmi egyház templomát befogadó kecskeméti főtérre, mint jelképre.

Az avatásának ötödik évfordulójáról a napokban méltóan megemlékező és kiváló könyvtárosoknak köszönhetően kiválóan működő Katona József Megyei Könyvtár több kormányzati cikluson áthúzódó felépítése pedig a világnézeti és pártpolitikai ellentéteken felülemelkedő összefogás gyönyörű példája.

Több, mint három évtizede vált nyilvánvalóvá, hogy a könyvtár kinőtte a könyvek és az olvasók számára a Városházán kiszorított helyiségeket.

A hivatalos értékelés és országos szakmai közvélemény a megyei bibliotékák közül a kecskemétit a leggyengébbek között tartotta számon. Több megyei és városi vezető, kulturális szakember kötetlen munkamegbeszélésen a nyolcvanas évek közepén sorolták a legsürgősebb megyei kulturális beruházások élére az új bibliotékát. Biztos, ami biztos - elhatározták -, a következő ötéves terv első évében megkezdik alapozását. Azonnal elrendelték a kiszemelt területen álló épületek bontását. (Már csak azért is, mert az ügyhöz nem túl lelkesen hozzáálló városi tanács mindenképpen a mostani megyei rendőrkapitánysággal átellenben szerette volna látni az új épületet.)

Az ötéves terveket elfújta a szél, de az egymást váltó szocialista megyei tanácselnökökben és a Magyar Demokrata Fórum kecskeméti kötődésű államtitkárának köszönhetően az igényszint csökkentése nélkül kezdődhetett meg hét esztendeje az építkezés. Az 1994-es választást követő új kormányzat is sajátjaként támogatta az ügyet. Az 1996-os avatón illően méltatták a kezdeményezők, a továbblendítők érdemeit, mint ahogyan most is megemlékeztek azokról, akiknek részük van a várost, a megyét, a kultúrát megajándékozó Könyvtár létrejöttében.

Harminc, ötven, száz év múltán, csak a történészek tudják pontosan, hogy mikor, melyik párt kapta meg a legtöbb szavazó bizalmát, de a kecskeméti megyei könyvtár épülete akkor is a napi ügyeken túllátó időtlen emberi értékeket, és - mint olvasható egy méltatásban - „a szolid építészeti kompozíció örök értékeit helyezi szemünk elé". A kecskeméti könyvtár: biztató példa.

Heltai Nándor

Számvetés és vallomás köszöntésül

Vallomással kezdem: nem szerettem látogatni a régi (városházi) épületben lévő gazdag, de rendkívül zsúfolt, ólmeleg könyvtárt. Nem szerettem, mert rejtve maradt szemem előtt is az a sok kincs, mely a helyszűke miatt a benti és az ún. "külső" raktárakba kényszerült, szorult. Inkább feljártam Pestre a nagyobb könyvtárakba (OSZK, Akadémiai, Egyetemi), vagy egyetemi éveim pótolhatatlan és megszeretett régi és új/abb Somogyi Könyvtárába látogattam, Szegedre. A Katona József Könyvtárral és munkatársaival akkor kerültem szorosabb, szinte napi kapcsolatba, amikor végre (!!!) új, tágas, a kor emberének szellemi és mindennapi életéhez, kultúrájához és igényeihez méltó épületbe, valóságos palotába került!

A kultúrát, művelődést, műveltséget és könyveket, könyvtárt, olvasást szerető és életformaként élő emberként/polgárként vallom és hirdetem nap mint nap: szeretem és használom - használtatom Kecskemét városának immár 5. éve működő új könyvtárát! Szeretem, mert továbbra is Katona József nevét viseli, mert elegáns, de nem hivalkodó, szép zászlója köszönt az épület bejáratánál; mert szépek emblémái (logoi), meghívói, feliratai, tárlói, bútorai, mert egyre több benne a képzőművészeti érték/ajándék tárgy és díszítő elem, mert minden dolgozója értem/értünk, könyvtárlátogatókért van, mert szakemberei/munkatársai lesik-várják kérdéseinket, kéréseinket.

Jó ide bejönni a kávézóba egy kis felüdülésre, csevegésre, találkákra, úti célok vagy napi gondok megbeszélésére. A béke szigete ez a sarok is a kis csobogóval, a "Hónap műtárgyá"-val, a "Könyvórá"-val, a mindig virágocskákkal díszített asztalokkal, finom kávéval-teával, süteményekkel.

Szeretem ezt a könyves palotát, mert végre láthatom az állomány jelentős részét: a sok fontos és szintekre jól elrendezett és jól hozzáférhető folyóiratot, újságot, könyvet. Van itt helye gyereknek, kicsinek és nagynak, felnőttnek, diáknak, nyugdíjasnak és betevedőknek vagy látogatóknak is egyaránt.

Mennyi barátomat, vendégemet kalauzoltam el ide, szinte kötelező kecskeméti látványosság megtekintéseként is az új megyei könyvtárba!

Szeretem a könyvtár zugai közül azokat, ahova a kutató ember elvonulhat a legrégebbi újságok búvárlásához, a legféltettebb könyvek, kéziratok, letétek tanulmányozásához. Egyik legkedvesebb ilyen hely számomra a könyvtárban a "Helyismereti gyűjtemény" ahol havonta új érdekes kiállítás, bemutató is vár, évfordulókhoz, ünnepekhez, helyi rendezvényekhez igazodva. S a felismerés: micsoda kincsek vannak itt első kiadású könyvekből, dedikált és ajándékozott példányokból, plakátokból, meghívókból és ún. egyéb aprónyomtatványból!

Szeretem ezt a könyvtárt, mert törődik olvasóival, s igyekszik minél több embert becsalogatni e könyves házba, felkínálja nagyszerű szolgáltatásait: rendezvényeit, melyek nyitottak és igen színvonalasak, számos korosztálynak élményt nyújtanak, kultúrát és műveltséget, művelődést jelentenek. Magyar- és könyvtáros-tanárként is vallom, bizonyíthatom, hogy az iskolai oktatáshoz is igen jól illeszthetők a könyvtár közművelődési és könyves programjai: az évfordulós és Ünnepi Könyvhét, Magyar Kultúra Napja, Költészet Napja stb., rendezvényei, a könyvbemutatók, a folyóirat-műhelyek bemutatásai / bemutatkozásai, a helyi szerzők és művek megismertetései, az előadás-sorozatok és beszélgetések napjaink és korunk kérdéseiről, életünk alakulásáról, az író-olvasó találkozók stb. A diákok, tanulóink körében is nagy visszhangra talált és felejthetetlen egy-egy ilyen találkozóról: a közvetlenségében is méltóságteljes Mészöly Miklós, az okos és eleven szellemű Szabó Magda, a szellemes és elmésen huncutkodó Faludy György, az értelmet és szívet-lelket egyaránt megnyitó Czeizel Endre, a játékosan ügyes és trónkövetelő Varró Dániel és Karafiáth Orsolya, a feszengő Závada Pál, vagy a bájosan mágikus erejű és humorú Gyurkovics Tibor.

Íme: a magyar irodalom jelenlegi színe-java, pedig nem is említettem a könyvtárral szoros szövetségben élő és alkotó helyieket: a "Forrás"-t és más műhelyeket, Budát, Szekért, Füzit, Dobozit, Pintért és Iszkandert, valamint tágabb körükből szövetségeseiket (Vekerdi Lászlót, Sándor Ivánt és másokat).

A könyves és más szellemi műhelyek legjobbjait - köszönet és hála a Könyvtár munkatársainak! - szinte felkínálja, helybe hozza a tanulóifjúságnak és az érdeklődő, olvasó polgároknak, kecskemétieknek! Rendkívül fontos közéleti és közművelődési feladatokat is ellát/hat tehát új helyén a megyei könyvtár.

Szeretem ezt a könyvtárt és munkatársait, mert tanári munkám mellett másik szakterületem: a könyvtárosság is sok segítségre számíthat általuk. Szakmai szervezetünk, egyesületünk színtere és összefogója ez a hely és intézményének vezetése, de több munkatársa is. Alkotó és önmagával, szakmájával igényes emberek gyülekező helye így a Katona József Megyei Könyvtár: megbeszéléseink, továbbképzéseink, terveink helyszíne, s már az első évben könyvtáros vándorgyűlés helye volt! Azóta is a könyvtárosok és más szellemi foglalkozásúak, értelmiségiek irigyelt, szép és gazdag háza!

Szeretem továbbá ezt az immár 5. éve új épületében élő és éltető könyvtárt, mert sokszor otthona civil kezdeményezéseknek, elképzeléseknek is, így a mi társaságunknak is: a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Megyei Tagozatának és helyi csoportjának. Az utóbbi öt évben itt, e szép és méltó helyen rendezhettük meg az emlékezetesen felemelő és tartalmas Mátyási-emlékülésünket, de a Petőfi-emlékév nem egy rendezvénye is itt volt. Társaságunk kiváló tudós kutatói közül többször is hallhattuk itt: dr. Orosz Lászlót, Kerényi Ferencet, Kovács Sándor Ivánt és másokat, a szárnyukat bontogató ifjú kutatókat is.

A könyvtár munkatársaival közösen szerveztünk vetélkedőt a kecskeméti kisiskolásoknak a "Móra-emlékév"-ben, tisztelegve az írói évforduló előtt.

Íme rövid summázata annak az öt évnek, melyben nemcsak megismertem magam is az új épületbe költözött Katona József Könyvtárt, de vele együtt éltem mindennapi életemet, munkámat, szakmai tevékenységeimet és érdeklődési körömet. Túlzás nélkül állíthatom tehát, hogy megszerettem ezt a könyves palotát, szolgáltatásait és munkásait, munkatársait, életem fontos része lett!

Kívánom, hogy minél több kecskeméti polgár így érezzen iránt/ira/nta, segítse és bátorítsa e fontos közművelődési intézményt és munkatársait, hogy továbbra is színvonalasan, nem csökkenő elhivatottsággal, hittel, tervekkel és erővel, egészséggel szolgálhassák az olvasást és "annak tudását", a könyvet és könyvtárt igénylő, használó és szerető embereket

Írta:
Bajtai Mária
tanár, tagozati titkár

AZ ÁRULÓ ISKOLA

A diákok árulása

Egyetemista koromban (ami nem tegnap, és még csak nem is tegnapelőtt volt) kedves professzorom azt mondta egyszer: a „diákanyag“ évről évre gyengül. Akkor hitetlenkedve, majdhogynem somolyogva fogadtam ezt a kijelentést. Már hogyan is gyengülhetne folyamatosan a diákság? Hiszen akkor mihamar a neandervölgyi ember színvonalára süllyednénk! Néhány éve olyan benyomásom van, mintha a „diákanyaggal“" bajok lennének, már öt év alatt is kitapinthatók baljós tendenciák. Öregszem, s kedves tanítványaim kétkedve hallgatnak s megmosolyognak majd? Remélem, nem. Ezért szeretnék nagyon pontosan fogalmazni.

Nem hiszem, hogy egyik generáció okosabb vagy butább, erkölcsösebb vagy erkölcstelenebb lenne a másiknál. Ebben az értelemben semmiféle hanyatlás-elméletet nem akarok gyártani, ilyet másoktól sem fogadnék el. Viszont minden további nélkül el tudom képzelni, hogy a mai diák más, mint a tizenöt, vagy akár csak öt-hét évvel ezelőtti. Egy egyszerű példával élve: a mai diák kevesebbet olvas - de számítástechnikát is tanul, s többet magol és többet is tud élő idegen nyelvekből. A továbbiakban (kedves diákjaim bocsánatát kérve) csak azokat a jelenségeket gyűjtöm csokorba, amelyek a magatartás, fegyelem, szorgalom, emberi kapcsolatok, a "jólneveltség" és iskolai illem körébe tartoznak, és kedvezőtlen változásokat mutatnak.

Diákcsínyek mindig is voltak. A súgás és puskázás, a szórványos óra alatti pusmogás húsz vagy száz évvel ezelőtt is létezett, akkor is akadt példa kisebb-nagyobb lógásokra, akkor is előfordult hébe-hóba "feleselés" és "szemtelenkedés". A serdülők korábban is "pofákat vágtak" olykor, a kiskamaszok viháncoltak és okkal-ok nélkül vihogtak, megpróbálták módszeresen zavarba hozni az ellenkező nemhez tartozó fiatal tanárokat, az öregek pedig beceneveket vagy csúfneveket kaptak, és a tanárok utánzása, parodizálása sem mai jelenség. Mindezeket nem nevezném árulásnak.

Ugyanakkor valamennyi kollegám, akivel erről az elmúlt egy-két évben beszéltem, a pályakezdőtől a nyugdíj előtt állóig, egy emberként állítja: jelentősen romlott a diákok magatartása. Vidéki kisváros gimnázium-igazgatója meséli: amíg az iskola közös színházlátogatáson volt, felbérelt cimborák, előzetes tervezés és többszörös mobiltelefonos egyeztetés után, vascsövekkel tönkreverték az ellenszenvesnek talált tanárnő autóját. Velem, de több tanártársammal is előfordult, hogy tanítványoknak (saját!) könyvet adtunk kölcsön, amit sohasem kaptunk vissza. Ha száz évvel ezelőtt kigyulladt volna egy gimnazista háza, a könyvet kimentette volna a tűzből: hiszen azt vissza kell adnom a tanáromnak! Magyartanár kolleganőmmel előfordult, hogy versenyre készülő diákjával megegyeztek, fél nyolcra bemennek a suliba, még átveszik együtt a verset. A tanár bement, a diák nem. Hogyan fordulhat ez elő? Tucatnyi tanítványommal szoktam délutánonként pingpongozni. Az egyikük ellopta egy ütőmet. Színjátszósok a járókelőkre köpködnek az ablakból (nem nyolc! tizennyolc évesek!) Történelem táborosok néhány pohár borért - olyan jó részegnek lenni! - készek kockára tenni egy évtizedes program jövőjét. Frissen érettségizett gimnazista, csalva és hazudozva, a részvételi díj kifizetését elbliccelve potyázik egy disputa bíróképző táborban, hogy azután soha egyetlen egyszer se bíráskodjék. 2001-ben két gimnáziumi osztályban is előfordult Kecskeméten, hogy az osztálypénztáros megpróbált a ballagásra, érettségire, bankettre összegyűjtött osztálypénzből öt számjegyű összeget elsikkasztani. Valaha egy az osztálynak kiosztott s másnapra visszakért kérdőívet harminc gyerekből huszonkilenc határidőre leadott, s ha egy elfelejtette, restelkedve mentegetőzött. Ma az osztály fele elveszíti a kérdőívet, és ezért bocsánatot kérni tízből ha egynek jut eszébe. Az általános iskolás még nem tudja, hogy az idősebbet illik maga elé engednie az ajtónál, gimnazista is azt hiszi, kézfogásra nyújthatja kezét a nálánál huszonöt évvel idősebbnek. Főiskolások megteszik, hogy az együtt kialkudott vizsgaidőpontra nem jelennek meg (ha legalább valami jó kis sztrájkról lenne szó! De egyszerűen csak halasztani akartak, s elfelejtettek szólni). A nagymama kertjéből hozott, tehát ingyenes, a kedvenc tanárnak átnyújtott virágcsokrot felváltotta a pénzen vett, személytelen egyenvirág.

Még a diáklázadást is - legalább utólag, legalább a kívülálló - megbocsátaná, ha a tanuló az igazságtalanság ellen lázadna fel. De nem ! Nem az ellen lázadnak fel, ami ellen kell, hanem aki ellen lehet! Hála, hűség lassan kivész az iskolából. Az angol vagy német diák (volt alkalmam ilyet látni-hallani) harcol az igazáért - a magyar diák duzzog, cinikus, megsértődik, bosszút áll, de harcolni nem tud.

Valóban rosszabbak lettek a diákok? Az ilyesmi nem mérhető (vagy ha igen, erről nem tudok). A bizonyíthatatlan állítást, ráérzést, mintegy munkahipotézist, fogadjuk el most kész tényként, hogy megkísérelhessünk választ adni arra, mi lehet a jelenség oka.

Az iskola, a tanár tekintélye megroppant. Van rossz tekintély: nem teljesítményen, hanem életkorbeli és hatalmi fölényen alapszik. És van jó tekintély: alapja a tanár tudása, személyisége, teljesítménye. Mindkettő gyengült, de az utóbbi talán még jobban, mint az előbbi.

Katasztrofális az amerikai iskola-filmek üzenete: mindent lehet. Mintha Nyugatról (a tiszta vécéket, a magas életszínvonalat és az abszolút szabad sajtót kivéve) mindent átvennénk, ha kell, ha nem. Egy német iskolaigazgató szerint mi most indultunk el azon a lejtőn, amelyről ők szeretnének visszafordulni, visszakapaszkodni. A szándékát tekintve tisztességes és itt-ott valóban szükséges diákjogvédelem katasztrofális mellékhatásokkal jár. A tanár kezéből lassan minden fegyelmező eszköz elvész. Nyugaton járt tanítványaink arról mesélnek, hogy a diákok megdobálják a tanárt, óráról kimennek meginni egy kávét, és a rockzenén, drogokon, "cuccokon" kívül az égvilágon semmi sem érdekli őket. (Hangsúlyozom, ez nem begyepesedett felnőttek, hanem darab ideig külföldön tanuló 14-18 éves diákjaink tapasztalata.) Mi is ebbe az irányba megyünk? Meggyőződésem, hogy kollegáim, diákjaim és tanítványaim szülei inkább tartanak liberális, semmint tekintélyelvű tanárnak. Mégis azt kell mondanom, a demokratikus iskolában is feltétlenül szükséges tekintély elolvadásának s egy szélsőliberális kilengésnek az éveit éljük.

A tanár is ember. Gyarló, tökéletlen, tévedhet, hibázhat. Fáradt tanári magyarázat, "frontos" tanóra, jóhiszeműen bár, de tévesen megítélt felelet és dolgozat, elhamarkodott ítélet, túl enyhe vagy túl szigorú büntetés, sőt kivételezés és "pikkelés" is volt húsz és száz évvel ezelőtt is: ez nem újdonság. De mintha a tanárokkal is történt volna valami.

A tanárok árulása

Az alsó tagozatos tanító nénik versenyeznek egymással abban, ki tanítja meg hamarabb a betűket. Környezetismeret és olvasás fedőnévvel biológiát, földrajzot, történelmet tanítanak. Mindez nem lenne baj, ha nem termelne ki a magyar általános iskola hússzázaléknyi funkcionális analfabétát, ha nem fordulna elő, hogy egy gyerekről nyolcadikos koráig nem derül ki, hogy diszlexiás, ha nem lopnák be a stresszt már a 6-10 éves életkorba is. Az irreális házi feladatokat tíz gyerekből kilencnél a szülők készítik el, s egy tanítónő eljut úgy a nyugdíjig, hogy erről mit sem tud. Írni, olvasni, számolni, mesélni, játszani - ez lenne az alsó tagozat igazi feladata.

Hogyan lehet egy nyolcadikos gyereknek feladni egy egész tankönyvet, dolgozat fenyegetése mellett, amikor a pszichológiát tanult tanárnak tudnia kell(ene) hogy erre még életkori sajátosságainál fogva nem képes? A gimnáziumok a diák "belét is kitapossák". Minden tantárgyból több a tananyag, mint húsz évvel ezelőtt, pedig a gyerek feje nem lett más, és a nap mindmáig 24 órából áll. S akkor még nem vettük számításba az idegen nyelvek elképesztő fölértékelődését, az új tantárgyként belépő informatikát. Miféle dolog az, hogy egy felnőtt kötelező munkaideje napi 8 óra, ezenközben egy elitgimnázium diákja délelőtti 7 tanítási órája után délután még 3-4 órát tanul minden nap? Az iskola elképesztő mennyiségű stresszt exportál a családokba. Az elitiskola nem attól elit, hogy a tanár többet, jobban, szebben, nagyobb módszertani gazdagsággal tanít, hanem, sajnos, azáltal elit, hogy a gondosan megrostált "diákanyaggal" irdatlan tananyagot magoltat be, s azt könyörtelenül számon is kéri.

Terjedőben a diktáló tanár típusa. Szerintem, ha könnyű az anyag, a tanárnak mesélnie kell diákjainak, olykor játszania kell velük - ha nehéz a tananyag, akkor megmagyarázni, elemezni, megvilágítani, gyakorolni. A diktáló tanár nem mesél, nem magyaráz és nem elemez: ő diktál. Hosszú, végtelenített vázlatokat, amiket a tanítványnak majd egy az egyben be kell magolnia. Némi belátás, méltányosság és nagyvonalúság nélkül hivatástudatunk, szakma- és diákszeretetünk is ellenkezőjébe fordul. Amit egy átlag tanár kedden megtanul egy továbbképzésen, azt szerdán megtanítja a gyerekeknek és csütörtökön számon is kéri tőlük. Mintha nem tudnánk különbséget tenni a megtanított és a viszszakérdezett tananyag mennyisége között. Mintha elfelejtettük volna a kiegészítő anyag fogalmát. Tanítani, vagyis órán mesélni vagy elemezni bármiről, magas színvonalon és nagyon sokat lehet - de feleletben, dolgozatban kikérdezni csak a tantervi törzsanyagot lenne szabad (kivéve persze az adott tantárgyból felvételire készülők kasztját.) Mennél kevésbé magabiztos szaktudású egy tanár, annál kíméletlenebb és kisstílűbb a visszakérdezésben.

Miközben gondolkodásról, kreativitásról, kommunikációról, informatikáról harsog a fejlett világ, nálunk még mindenek feletti a lexikális ismeretanyag.

Az átlag tanár azt hiszi, ő mindent tud. Szakmai önképzésre sok-sok nagyszerű példa van, de a pszichológiai és pedagógiai tudásunk felfrissítésére, bővítésére alig akad.

Mintha elveszett volna képességünk az egyezkedésre, a másik szempontjainak figyelembe vételére.

Egyetemi hallgató ismerősöm meséli. Édesapja meghalt, a vizsgaidőszakban temették. Attól rettegett, mi lesz, ha egybeesik vizsga és temetés időpontja, mert ezen az egyetemen kiszúrja a számítógép (!) a távollevőt, akinek évet kell ismételnie: az igazolt hiányzás ismeretlen fogalom. Az egyetemi, főiskolai jelentkezési lap bonyolultsága csak hazánk Európai Uniós jelentkezéséhez hasonlítható. A felvételik zöme nem szellemi képességeket és pálya-alkalmasságot mér, hanem bemagolt tankönyvi anyagot. A felsőoktatási intézmények önzése égbekiáltó. Jogi egyetemen nincs szóbeli felvételi, noha a leendő jogászok zöme egész életében abból él majd, hogy beszélni fog. (Mi más oka lehet ennek, mint a kényelem: ne kelljen június végi hőségben vizsgáztatni.) Viszont hogyan merészeli egy egyetem történelem felvételin megkérdezni Hitler autójának rendszámát?

Áttörhetetlenek-e a falak?

A társadalom árulása

Mi a baj az iskolával, a tanárral? Mit csinálunk rosszul, miért csináljuk rosszul? Mindenre mentség az alacsony fizetés és alacsony presztízs, a politikai libikóka? A társadalom egészének eldurvulását vagyunk képtelenek kivédeni?

1946-ban vezették be hazánkban az új valutát, a forintot. A valutareform egyszeri alkalmat kínált a politikának az ár- és bérrendszer újraszabására. Az országos átlagbér az 1938-as reálbérszint 50%-át érte el (így jelent meg a bérekben a világháborús számla). Az 50% azonban csupán átlagérték: a parasztság és a pedagógusok kevesebbet, a legtöbb társadalmi réteg többet kapott ennél. Az országos 50%-kal szemben a pedagógusok az 1938-as szint 20%-át kapták. Az ekkor keletkezett drámai lemaradást azóta sem sikerült behozni. 1993-2000. között, ha országosan csökkentek a reálbérek, mint 1993-ban vagy 1995-1996-ban, a tanároké az országos átlagnál jobban csökkent. Ha nőttek valamelyest a reálbérek, mint 1994-ben és 1997-2000-ben, a pedagógusoké az átlagnál lassabban nőtt. Minderről a társadalom nem pedagógus része mit sem tud, csak azt látja, a tanárok folyton panaszkodnak, nyafognak, tele vannak önsajnálattal. De nem csupán a bérekről van szó. A mi gimnáziumunkban volt olyan év, amikor a tantermeknek csak egyik falát tudtuk kifesteni - erre jutott pénz. Egy átlag magyar iskola olyan pénzügyi önállósággal gazdálkodik, mint egy négyéves gyerek. Pitiáner önkormányzati csinovnyikok állnak boszszút hajdan volt sérelmeikért, megleckéztetve, megalázva iskolákat. A pedofil bűnöző vagy a többszörös sikkasztó, a gyilkos nevét csak monogrammal írják ki a televízióban, de ha egy tanár megüt egy gyereket (persze, hogy nem szabad) az ő neve ország-világ elé kerül, pedig az újságírók még mindig inkább szövetségesei, mint ellenfelei az iskolának. Évek óta folyik lázas lobbizás a tanév meghosszabbításáért, s ez pártoktól, kormányoktól független tendenciának látszik. Pedig nem arról van szó, hogy valaha egy király vagy egy miniszterelnök annyira szerette a pedagógusokat, hogy kiváltságként extra szabadsággal adományozta meg őket - hanem arról, hogy a gyerekeknek, (az Önök gyerekeinek, unokáinak) van szükségük pihenésre, hogy testileg, lelkileg, szellemileg egészségesek legyenek. Megjelentek iskoláinkban a jogászok: fegyelmi eljárás esetén egy-egy gyereket védenek a nevelőtestülettel szemben. Mit keres egy jogász az iskolában? Itt nem büntetőjogról, hanem gyermeknevelésről van szó! Miféle harc az, ahol az egyik fél karddal és pajzzsal kezében áll, a másik fél fegyvertelenül? (Az iskolának nincs jogásza.)

Minden választási kampány kiművelt emberfők fontosságáról beszél, s arról, hogy az oktatás stratégiai ágazat. Két kampány között pedig nem csak a pénz kevés, de mindezt egy megalázóan hazug, a tanárt hülyének néző propaganda leplezi. Egyes mutatószámok alapján a magyar oktatás a világ legjobb egynegyedében található, más mérőszámok szerint az európai rangsor végén kullog. Ott vagyunk az élen, ahol a diákok és tanárok tehetsége és szorgalma számít, és ott vagyunk a sor végén, ahol kormányzati döntésekre lenne szükség.

Tizenöt éve egy nívós gimnáziumban egy végzős osztály harmada pedagógus akart lenni. Most akad olyan osztály, ahol egyetlen diák sem vágyik tanári pályára. Mi lesz ebből? Hölgyeim és Uraim, ha nem tudnák, én tanítom az Önök leendő szívsebészét, a család majdani jogászát, a harminc év múlva kedvenc színészüket, a holnap miniszterelnökét!

Írta:
Ujlaky István

Felvételizőknek

A következőkben bemutatjuk Kecskemét legismertebb és legelismertebb felvételi előkészítőjét: a Magister Universitas Egyetemi Előkészítőt. A Magister Universitas Egyetemi Előkészítő 2 éve szervez felvételi előkészítő tanfolyamokat Kecskemét szívében, a Református Egyetem épületében. Fiatal tanárainknak, hatékony módszereinknek, kis létszámú csoportjainknak köszönhetően hallgatóink kiemelkedő, 80 %-os arányban jutnak be a megcélzott felsőoktatási intézményekbe.

Miért van szükség felvételi előkészítőre?

Magyarországon az 1990-es évek eleje óta mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy a társadalmi felemelkedés legfontosabb feltétele az egyetemi-főiskolai szintű tudás. Ezt bizonyítja az is, hogy 1990 óta többszörösére nőtt a felsőoktatásba jelentkezők száma. Ennek következtében egyre nagyobb a túljelentkezők aránya, egyre nehezebbek a felvételi vizsgák, és egyre magasabbak a felvételi ponthatárok. Mindez elképesztő mértékben fokozta a felvételizők versenyfutását.

Kecskemét megyei jogú város önkormányzatának oktatási koncepciója kiemelt fontosságú területként kezeli a továbbtanulás hatékonyságának növelését városunkban. Ennek a célnak a megvalósításában pedig egyre nagyobb szerepet játszanak a középiskolák munkáját jól kiegészítő egyetemei-főiskolai felvételi előkészítők. A kecskeméti diákok közül nagyon sokan kénytelenek Budapestre és Szegedre utazni, hogy az ottani egyetemek felvételi előkészítőire járhassanak. Ezt a problémát oldja meg a Magister Universitas Egyetemi Előkészítő.

Hogyan tudunk segítséget nyújtani a felkészüléshez?

Tapasztalt, speciálisan felkészült, fiatal tanáraink az ország legnevesebb egyetemein (ELTE, JATE, PPKE) tanító végzős hallgatók vagy doktorandusok.

Iskolánkban az oktatás 5-15 fős csoportokban történik. Ez teszi lehetővé tanáraink számára a diákok problémáinak egyéni kezelését, valamint a felkészítés során a személyes kapcsolat kialakítását.

Tanáraink - folyamatos ellenőrzés és számonkérés mellett - a mindenkori felvételi körülményekhez igazodó, korszerű, teljes körű és rendszerezett tudásanyagot nyújtanak át hallgatóinknak. A számonkérés a felvételihez kötelező tankönyvek, és az elmúlt tíz év egyetemi és főiskolai felvételi feladatlapok alapján összeállított tesztek, esszék és feladatsorok segítségével történik. Ezeket jól érthető, szemléletes tanári előadások és hozzájuk kapcsolódó áttekintő vázlatok egészítik ki.

Hallgatóink otthoni tanulását könnyítik meg ingyenesen biztosított oktatási segédanyagaink: rendszerezett adatbázisok, tesztek, kidolgozott tételek és esszék, feladatsorok, táblázatik, irodalomjegyzékek…

A Magister Universitas az első felvételi előkészítők egyike volt, amely felismerte, hogy milyen sokat számít, ha hallgatói még az igazi felvételi vizsga előtt átélhetik a felvételi hangulatát, és az igazi felvételihez teljesen hasonló feltételek között győződhetnek meg a tanfolyamunkon szerzett tudásukról.Tanáraink naprakész információkkal rendelkeznek tárgyuk felvételi vizsgájának követelményeiről, szabályairól, és ezek esetleges változásairól. Ezen felül ingyenesen biztosítunk 1 db A és 1 db B jelű jelentkezési lapot, és segítünk ezek kitöltésében.

Amennyiben érdeklődni szeretne október 8-án kezdődő tanfolyamaink iránt, kérje részletes tájékoztatónkat a mindennap 10-20 óráig hívható 76/439-658-as vagy a 30/ 246-64-90-es telefonszámainkon, vagy személyesen szeptember 3-tól és október 3-ig, hétfőtől szerdáig 14 és 18 óra között a Kecskeméti Református Egyetem földszint 5-ös termében.

Jó tanulást és sok sikert kíván a Magister Universitas vezetője:

Barta József

Rektori összegzés a tanév elején

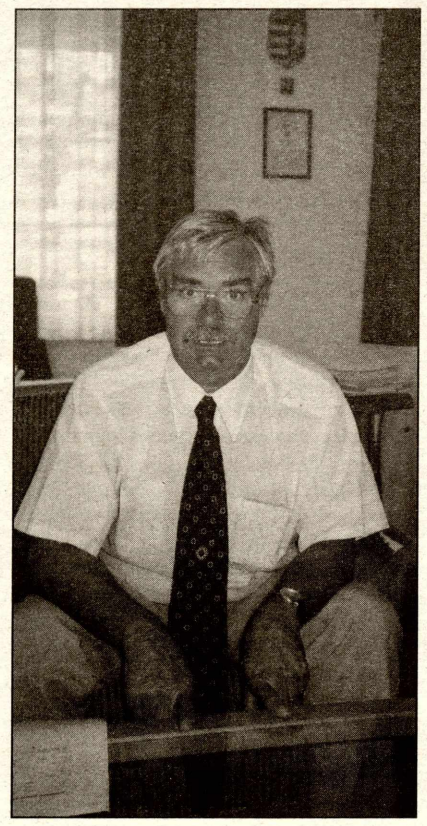

A Kecskeméti Főiskolán is megkezdődött a tanév. Ennek apropóján kértünk rövid interjút dr. Sztachó-Pekáry István rektortól, aki készséggel állt lapunk rendelkezésére.

Az elmúlt tanév volt az, amely már az új szervezeti rendben zárult, és amelynek során jelentős fejlesztések elindítására is sort keríthettünk. Ezek közül kiemelném a homokbányai kollégiumot, amelynek jövő tavaszi átadásával körülbelül kétszázötven hallgató részére biztosíthatunk helyet. A Műszaki Főiskola kollégiumának átalakításával megoldódik az informatikai intézet elhelyezése. A Kertészeti Karon a tanulmányi épület harmadik szintjének ráépítésével alakítjuk ki a Környezettudományi Intézetet. Új tanulmányi épület beruházása indul a Műszaki Főiskola udvari részén, és ide költözik majd a Tanítóképző Kar és itt lesz az új főiskolai könyvtár is. Ezekre állami költségvetési pénzek állnak rendelkezésre. A nagyelőadók korszerűsítését az informatikai rendszerek optikai kábelen történő összekötését és más kisebb beruházásokat saját forrásból, a homokbányai és a majdan felszabaduló Kaszap utcai ingatlanaink hasznosításából szeretnénk előteremteni. Ez utóbbit szeretnénk egyébként értékesítés helyett saját használatunkban tartani, és részben továbbképző intézetként működtetni.

Személyi vonatkozásokban örömteli, hogy a főiskolai tanárok száma jelentősen nőtt, a Tanítóképző és a Kertészeti Karon is három-három fővel gyarapodott. Sok doktorandusz is oktat nálunk, így az oktatói minősítettségi mutatóink jók. Ez azért is fontos, mert jövőre akkreditáció elé néz főiskolánk. Közben a belső akkreditáció is folytatódik, és bizonyos tantárgycsoportok most már közös égisz alá kerülnek. A hallgatói létszám összességében nagyjából megegyezik a tavalyival. Az egész főiskolán belül azonban átstrukturálódás történt, mivel az agrárképzés létszámát az oktatási tárca megnyirbálta, a műszaki kar létszáma viszont nőtt. Ennek ellensúlyozására a Kertészeti Karon olyan új szakok indításán is gondolkodunk, amelyek az európai integrációs követelmények irányába ható képzést erősítik. Sajnálatosnak tartom, hogy a hallgatói színvonal nem kielégítő, bár ez nemcsak nálunk jellemző, hiszen az a mély merítés, amely az évtizeddel korábbi felvételi létszámokat megtöbbszörözte, részben ezt törvényszerűen hozta magával. Ugyanakkor az is fontos akkreditációs szempont, hogy ne legyen nagy a lemorzsolódás. Ezért az első évfolyamokon - noha a középiskolás hiányokat nem a mi dolgunk pótolni - több tantárgyból, így matematikából, fizikából, biológiából pótlólagos stúdiumokat vagyunk kénytelenek indítani. Arra a kérdésre, hogy a kultúra városaként emlegetett Kecskeméten a korábban felmerült művészeti jellegű képzésre van-e remény a főiskola keretein belül, azt a választ kaptuk, hogy noha a szándék és az együttműködés jó, ez lekerült a napirendről, hiszen a Kodály Intézet integrálódását a minisztérium vétózta meg, a Kerámia Stúdió pedig mindenképpen egyetemi fakultássá szeretett volna válni. Egyébként pedig a rektor úgy látja, hogy a Kecskemétre kihelyezett más egyetemi - főiskolai képzési formák jövője elég bizonytalan.

Így ez is arra ösztönzi a főiskola vezetését, hogy a létszámban, beruházásokban és egyéb minőségi mutatókban történő fejlesztések révén jobban hozzá tudjanak járulni ahhoz, hogy Kecskemét igazi főiskolai várossá váljon- fejezte be mondandóját dr. Sztachó-Pekáry István.

K. Gy.

Vizsgálódás a középiskolások körében

KÖZTÉR-olvasó diákok

A Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar Társadalomtudományi Tanszéke az OKTK (Országos Kiemelésű Társadalomtudományi Kutatások) pályázati támogatásával kérdőíves felmérést végzett a 2000/2001 tanévben végzős kecskeméti középiskolások körében. A vizsgálat során 10 középfokú oktatási intézményben (gimnázium, szakközépiskola és szakiskola) összesen 553 utolsó éves tanuló válaszát sikerült megszerezni, ami komoly reprezentativitást jelent. A válaszadók 41 százaléka gimnáziumi, 50 százaléka szakközépiskola és 8 százaléka szakiskolai osztály tanulója.

Általában jellemző volt, hogy - az országos felmérési adatokkal ellenkezően - csak bizonyos kérdésekben mutatkoztak szignifikáns különbségek a különböző iskolatípusba járó tanulók válaszai között. A kérdéssorozat utolsó blokkjában arról kérdeztük a középiskolásokat, hogy milyen módon kötődnek Kecskeméthez, milyen elképzeléseik vannak további életük helyszínére vonatkozóan. Az alapgyakoriságok összegzése után elmondhatjuk, hogy a gyerekek jól érzik magukat Kecskeméten, szívesen járnak ide iskolába, érdeklődnek a város kulturális élete iránt, de nem feltétlenül itt képzelik él további életüket. 39 százalékos arányban válaszoltak úgy, hogy tanulmányaik befejezése után Kecskeméten szeretnének lakni, 17 százalékuk vágyik a fővárosba, 26 százalékuk más városban, míg 7 százalékuk falun telepedne le. Általában azok érzik magukat nagyon jól a városban, akiknek Kecskemét az állandó lakhelye, a kisebb városokból, községekből érkezők közt többen jelölték meg a "kicsit" vagy a "nem" választ. Sajnos ebben a kérdéscsoportban is előfordult, hogy a megkérdezettek jelentős (9) százaléka nem válaszolt a feltett kérdésekre

Saját életük szempontjából elsősorban Magyarországnak tulajdonítanak nagy jelentőséget (60 százalék), ezután következik Kecskemét, majd az a település, ahol lakik (kollégistaként él Kecskeméten), végül a vidék, illetve Bács-Kiskun megye. A dél-alföldi régió fogalma kevésbé erőteljesen él a gyerekek tudatában, többségük csak kis mértékű vagy semmilyen kötődést nem érez iránta. A középiskolások 38 százaléka szerint Kecskemét az Alföld egyik legdinamikusabban fejlődő városa, 40 százalékuk véleménye szerint viszont lassan növekszik (stagnálást vagy hanyatlást mindössze 8, illetve 3 százalékuk érzékel).

A város eseményeiről leginkább a Petőfi Népe hírei alapján tájokozódnak: 40 százalékuk rendszeresen, 38 százalékuk ritkán olvassa. A Gong Rádió esetében az arány 23 (rendszeresen), illetve 45 százalék (ritkán), a KTV-nél 6 százalék a rendszeres, 47 százalék a ritkább, alkalmankénti tájékozódás.

Örömmel mondhatom azonban, hogy a Köztér ismert a fiatalok körében: 7 százalékuk rendszeresen, 36 százalékuk ritkán, de olvassa. Megdöbbentő viszont, hogy milyen magas azoknak az aránya, akik soha semmilyen hírforrást sem igényelnek: 8-9 százalékban nem válaszoltak a kérdésekre, 14 (Petőfi Népe), illetve 48 (Köztér) százalékos arányban jelezték, hogy soha nem tájékozódnak a megadott forrásból.

Középiskolásaink 16 százaléka jár rendszeresen a Katona József Színházba, 53 százalékuk néha, 24 százalékuk soha, 7 százalékuk pedig nem válaszolt… Könyvtárba viszont viszonylag gyakran járnak: 18 százalékban havonta többször, 17 százalékuk hetente és átlagosan 3-4 könyvet olvastak az utóbbi fél évben. A barátokkal leggyakrabban látogatott szórakozási lehetőségek közül a kávézót és a kocsmát említették leggyakrabban, ezt követi a mozi, a diszkó és a gyorsétterem. A televíziózási szokásokat tekintve a kereskedelmi adók nézettsége a leggyakoribb, de viszonylag sokan nézik az ismeretterjesztő műsorokat sugárzó adókat is.

A fiatalok 80 százalékának van valamilyen hobbija, 60 százalékuk sportol a testnevelés órákon kívül is. Jelen felmérésben 12 százalékuk jelezte, hogy már többször kipróbált valamilyen enyhébb hatású kábítószert.

A megkérdezettek 51 százaléka jelezte, hogy rendszeresen kap zsebpénzt a szüleitől, 14 százalékuk 2500-5000 forint közötti összeget. A megkérdezettek 44 százalékának van személyes használatú mobiltelefonja.

Legfontosabb értéknek a barátságot, a családot és a szabadságot tartják, kevésbé fontos a hírnév és a művészetek, legkevésbé a vallás és a politika. A pénz viszonylag előkelő helyre került a rangsorban, de korántsem elsődleges vagy kizárólagos! A munka, a tudás és a szabadidő megelőzi!

A gyerekek leginkább a barátaikban bíznak, legkevésbé a politikusokban, tanáraik bizalmi indexe viszonylag magas (18 százalékuk teljesen megbízik a pedagógusokban).

Ahhoz, hogy valaki ma Magyarországon sikeres legyen véleményük szerint elsősorban jó kapcsolatokra, jó fellépésre, nyelvismeretre és céltudatosságra van szükség. A megfelelő képesség és tehetség, a kemény munka hátrébb szorul a rangsorban, éppúgy mint a kellemes megjelenés. Véleményük szerint a sikeresség szempontjából a legkevésbé számít, hogy valaki férfi vagy nő.

Talán ebből a rövid áttekintésből is látszik, hogy milyen izgalmas információkat rejt egy-egy ilyen jellegű felmérés. A közreműködő iskolák igazgatói, akiknek ezúton is köszönjük segítőkész támogatását, hamarosan megkapják diákjaik válaszainak gyakorisági táblázatát.

A tanszék oktatói folyamatosan dolgoznak az adatok részletes elemzésén, a mélyebb összefüggések feltárásán. Az eredményeket tanulmánykötetben kívánjuk összefoglalni.

Horváth Ágnes
tanszékvezető

KECSKEMÉTI FŐISKOLA

Beruházás

Megkezdődött a második homokbányai kollégiumi épület átalakítása. Az építkezés jó ütemben halad, a szükséges bontási munkák elvégzése után bekerülhetnek az első új épületelemek, s így várhatóan szeptember második felében sor kerülhet a bokréta-ünnepre.

Emellett elkészültek az Informatikai Intézet és a Környezettudományi Intézet engedélyezési tervei, a kivitelezés várhatóan még ebben a tanévben elkezdődhet az Izsáki úton és az Erdei Ferenc téren is. A Tanítóképző Főiskolai Kar új oktatási épületének tervezési munkálataira hamarosan kiírják a pályázatot.

Három évtized

Augusztus 31-én és szeptember 1-jén, Tudományos Napok keretében előadásokkal, kiállításokkal, találkozókkal egybekötött jubileumi ünnepség-sorozatot tartott a Kertészeti Főiskolai Kar. A programhoz kapcsolódóan augusztus 30-án Erdei Ferenc születésének 90. és halálának 30. évfordulója tiszteletére tudományos konferenciát rendeztek. A virágkötészeti show és borbemutató a szélesebb közönség érdeklődését vonzotta. A háromnapos ünnepséget Kertészbál zárta.

Kinevezés, elismerés

A Kecskeméti Főiskola tudományos rangjának elismerését, az oktatói kar minőségi erősödését jelzi, hogy a miniszterelnök határozata alapján a Kecskeméti Főiskolára hat oktató: dr. Belina Károly, dr. Ferencz Árpád, dr. Hegedűs Gábor, dr. Lévai Péter, dr. Makai Éva és dr. Szőke Lajos kapott főiskolai tanári kinevezést. Két korábban kinevezett főiskolai tanár, dr. Szabó Ildikó (Tanítóképző Főiskolai Kar) és dr. Szabó András (Műszaki Főiskolai Kar) pedig tudományos munkájának elismeréseként érdemelte ki a Széchenyi István Ösztöndíjat.

A Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium Nagyváthy János díj adományozásával ismerte el a Kertészeti Főiskolai kar Tangazdaságának a fiatal szakemberek gyakorlati felkészítésében elért eredményeit.

Létszámok, felvételi

A 2001/2002-es tanévben az államilag finanszírozott képzésben 11 fővel, a költségtérítéses képzésben pedig több mint 500 fővel többen kezdik meg tanulmányaikat a Kecskeméti Főiskolán, mint az előző tanévben. Ez az adat egyértelműen mutatja, hogy a képzés iránti érdeklődés töretlen, ez élesebb versenyhelyzet ellenére sokan választják Kecskemétet főiskolai tanulmányaik színhelyéül. A nyári felvételi eljárás adatainak tükrében a 3800 főt meghaladó számú jelentkező közül több mint 2000 első éves hallgató kezdheti meg tanulmányait a Kecskeméti Főiskola különböző karain és tagozatain.

A következő időszakban a Főiskola új szakok és képzési formák indításával igyekszik bővíteni oktatási kínálatát.

Budapesti est

A nemzet és anyanyelv lesz a témája a Kossuth Klubban (Budapest, Múzeum u. 7.) a Lakiteleki Népfőiskola és a Hazai Műhely következő rendezvényének szeptember 15-én. A tanácskozás jegyzőkönyvét az Antológia Kiadó jelenteti meg.

Igaz történet

Biztosan a doktorhoz jön valaki! - dohogott magában 1950. december 23-án a rádió esti hírei után a lefekvéshez készülő özvegy Csákyné, az egyik új Rákóczi úti épület házmestere, amikor valaki hosszan nyomta a kapucsengőt.

Kilenc fegyveres nyomult kis otthonába. A legidősebb Csáky fiú azonnal tudta: árulás áldozata. Másnap akarták Pesten a telefonkönyvből kiírt címekre postázni az Andrássy út 60 előtti tüntető sétára felszólító, Kommunista elleni erők magyarországi központja aláírású röplapokat. Korábban más módszerekkel juttatták el sokakhoz a Mindszenty szabadon bocsátását követelő felhívásukat. Az ávóra kísért fiatalember biztos volt abban, hogy hiába keresik náluk a sokszorosító eszközt, mert munkahelyén, a városi pártbizottság stencilezőjén sokszorosította fogalmazványát.

Vallatói azonban - úgymond - a Horák Jenő féle összesküvésről faggatták.

Álmában sem gondolta, hogy szinte vele egy időben a népszerű, demokrata nézeteiről közismert, olasz nyelven jól beszélő, Szankon, 1904. február 28-án született Horák Jenőt is letartóztatták. Azzal vádolták, hogy társaival fegyverszerzés céljából meg akarta támadni a tázlári és jánoshalmi rendőr-őrsöt. A hozzájuk csatlakozókkal együtt felléptek volna az 1945-ös állapotok visszaállításáért. Ki tudja, hogy milyen körülmények között tett beismerő vallomást a vérontástól viszolygó humanista.

A Kecskeméten és Jánoshalmán, 1950 karácsonyán az államvédelmi hatóság vallató celláiba került kilenc vádlottat, "a mai rendkívül kiélezett nemzetközi helyzetben, a törvény teljes szigorával" másodfokon a Legfelsőbb Bíróság dr. Lázár Miklós által vezetett tanácsa 1951. augusztus 7-én ítélte el.

Szenvedéseiket Borbély László „Halálra ítélt" című, Rómában, 1958-ban kiadott regényéből és a VII. rendű vádlott, a kecskeméti, jelenleg Amerikában élő Csorba Ferenc, egyelőre kéziratos Jegyzeteiből ismerjük.

Elsőként a Köztér olvasói ismerkedhetnek meg a kor- és várostörténeti érdemű dokumentum, a szervezkedők megpróbáltatásait, a halálra ítélt Horák Jenő és Csáky Ferenc utolsó napjait felidéző regény néhány részletével.

Egy hét múlva egy nagy üres terembe vezettek néhányunkat. Bevonultak a bírák, meg a védők. Felolvasták a vádat. Így „védett" a kirendelt középkorú, Kerekes nevű ügyvéd: „Igaz, hogy védencem egy elvetemült fasiszta, aki nem érdemel kíméletet, de vegyék tekintetbe, hogy kulák családból származott…"

Horákékat már az előző nap elítélték. Két halálos ítéletet hoztak. A mi csoportunkban 15 év volt a legsúlyosabb büntetés. Én 8 évet kaptam, „mert az összeesküvőknek fegyvert juttatott".

Egy napon, míg bennünket hipiseltek - azaz átbolházták mindenünket, hogy nem viszünk-e fel valamilyen tiltott tárgyat a műhelyből -, láttuk, hogy egy öreg pappal mosatták föl a folyosót. Az őr jó munkája jutalmául megajándékozta egy cigarettával. Az atya a hírhedt ávós Mancikától kért tüzet. Az durván ráförmedt. Még mi nem kellene vén f…, hát a p… nem kellene?

Horák Jenő és Csáky Ferenc kivégzése előtti éjszakán Ferire álmodtam.

Egy barackmagból beszélt hozzám. Tisztán, érthetően. Ferikém, én már megyek.

A Horák család 1936-ban

de novemberig te sem jutsz át a határon. Felébredtem, mit jelent ez, melyik novemberig milyen határon?

Reggel a házimunkások mondták, hogy Horák tanár úr egészen megtört. A hóhér nehezen bírta a nyakába akasztani a kötelet, mert védekezett. Csáky már beletörődött. Utolsó szavai ezek voltak.

- Nem sokára ti is ide juttok.

Már a nyakát szorította a kötél, amikor felkiáltott.

„Éljen a szabad Magyarország."

A rabság harmadik évében kerültem Tatabányára. Itt találkoztam Kecskés Tiborral, amit úgy emlegettek, mint az elitéltek Gyóni Gézáját. Soha nem mondta, hogy miért van bent. Tollas Tibor álnéven vécépapírra írt költeményei közkézen forogtak, a leghíresebbnek ez volt a címe: Bebádogoztak minden ablakot.

Harminc hónap múltán írhattam először haza, összesen 15 sort.

Meghívtam Icát is beszélőre. Elhozta magával idősebb kislányunkat is. Nejem zavartan, alig halhatóan válaszolt kérdéseimre. Egyszer csak azt mondta, már nem vagyok a feleséged. Úgy éreztem magam, mint amikor a biró kimondta a nemvárt ítéletet. Miért tetted? Nem értheted. Nem kaptam állást. Csak a sintér telepen lehettem írnok. Most már a Tüzépnél vagyok könyvelő, tudok rendes vacsorát adni kislányaidnak, de nem mentem férjhez, nem is fogok. A beszélő után sokáig rendezgettem életem széttört cserépdarabjait. Kereseményeimből végre valamennyit haza is küldhettem. Jobban sikerült második beszélőnk. Elhozta kisebbik lányunkat is.

Újra feléledtek reményeim. Bizakodásomat és életemet egy robbanás hajszál híján végleg megszüntette Még nem vonult mindenki fedezékbe, amikor a lőmester megnyomta gombot. Ájultan, véresen ástak ki a ránk zúdult szén alól. Orvos ismerősöm egy vattába csomagolta leszakadt fülemet. Kérte az ávós őrt, hogy velem együtt vigye a kórházba. Zsebébe csúsztatta.

Jól van, ha ennek a fasisztának annyira fontos, hogy füle is legyen, majd odaadja a műtőben.

Mivel néhány fogamat is kiverte a robbanás, elvittek a fogklinikára is.

1956 áprilisában váratlanul szabadon engedtek.

- Lesz-e otthonom valahol? - ezen tűnődtem hazafelé.

Az évtizedekig zaklatott Horák és a Csáky család csak hosszú évek múltán értesült szeretteik szomorú sorsáról.

A kellő éberséget elmulasztó Fehér városi párttitkár állítólag pártutasításra lőtte főbe magát irodájában.

A két kivégzettet azóta rehabilitálták. Hamvaik a budapesti Új köztemető 298-as parcellájában porladnak.

Mondani sem kell, hogy a kivégzésekről, az önpusztításról hallgatott a magyar sajtó.

Heltai Nándor

Mindenki kedves Józsi bácsija volt

Hallatlan szegénységbe született az a lelkiekben hihetetlenül gazdag ember, aki Kecskeméten, a Máriaváros egy kicsiny házában látta meg a napvilágot 1909. december 29-én. **Kákonyi Józsefet** két fivérével együtt édesanyja, Kovács Margit varrónő nevelte fel, mivel édesapja, Kákonyi István, Kecskemét egyik nevezetes műlakatosa fiatalon meghalt. A katolikus család gyermeke nem a kegyesrendiek tanodájába került, hanem a Katona József Gimnázium helyén volt Reálba, mely döntésben mindenképpen meghatározó volt, hogy ez az iskola a kis nebulóhoz közel, a Máriavárosban volt. Tanulmányait 1927-ben befejezve a család ínséges helyzete miatt munkát vállalt, és munkásként iratkozott be a Református Jogakadémiára, amit szegény gyerek létére elvégzett, és ledoktorált. A Református Jogakadémián olyan kiválóságok tanították, mint Hajnóczy Iván és a Holosnyai testvérek: Ambrus és Iván.

Pályafutását a kommunisták „városképformáló" rombolásának áldozatául esett „Cserepes-kórházban" kezdte, mint fogalmazó. A Cserepesből a Városházára került néhány évig, majd innen Szentkirályra, ahol a közigazgatási kirendeltség vezetője lett. Onnan választotta élete párjául Tóth Ilonát, akivel 1944 október 13-án a kitelepítések miatt kiürített városban esküdtek össze. A Nagytemplom kulcsát saját maga akasztotta le a szögről. A szertartást teljes csendességben a későbbi szombathelyi püspök, Kovács Sándor tartotta.

Esküvőjére a Jó Isten különös kegyelméből kerülhetett sor. Kákonyi József ugyanis mint karpaszományos hamarosan a harcok sűrűjében találta magát. 1944-ben Voronyezsből, ahonnan nagyon kevés magyar katona tudott hazajönni, ő főhadnagyként térhetett vissza szülővárosába. Emberségét a vérzivatarban is megtartotta, amit egy kiskatona, aki neki köszönhette életét, később levélben köszönt meg. Ezt a tényt az igazolóbizottság előtt később pozitívan értékelték. Mindezek ellenére 1949-ben kinyírták, azaz B listázták. Azt fogták rá, hogy kulák-párti. Szakértelmét, közszolgálati ismereteit azonban nem tudták nélkülözni és hamarosan bekerült a városi tanács titkárságára és azt vezette évtizedekig. A munkaügyi döntőbizottságnak is elnöke. S mivel a városnál akkor még önálló jogi osztály nem volt, ő látta el a jogi ügyeket is, s minden ilyen jellegű ügygyel hozzá fordultak. Végül az igazgatási osztály vezetőjeként ment nyugdíjba, 1972-ben. Az életét kiegészítő szenvedélye a sport volt. A KTE-ben futballozott, majd amikor a stoplis cipőt a szegre akasztotta, a sípot fújta bíróként, s a bírói testületben is funkciókat látott el.

Nyugdíjasként megszervezte a tájékoztatási irodát, melynek vezetője is lett. Mint nyugdíjas a városnál még öt-hat évet tevékenykedett, majd a vízmű vállalatnál Benkó Zoltán igazgató jogtanácsosa lett, ahol 1984-ig dolgozott. Munkás élete folyamán 57 évet töltött munkaviszonyban, mígnem egy baleset következtében fel kellett hagynia az aktív élettel. Hetvenötéves korában is kerékpárral ment dolgozni, amikor egy szabálytalanul közlekedő autó elütötte. Tizenhárom évet élt még azután, de otthona lett a „hivatala": ügyes-bajos dolgaival bárki felkereshette, mindenkinek segített. Lánya külföldön lett jóhírű zongoraművésznő, fia, Kákonyi József megbecsült építőmérnöke Kecskemétnek.

Mindenki kedves Józsi bácsija 1997-ben távozott el közülünk.

Méltó lenne, ha márványtáblán örökítetnék meg emlékét a köz igazi tisztviselőjének.

vitéz Tiszaugi-Szabó Tamás

Németh László felolvasónője

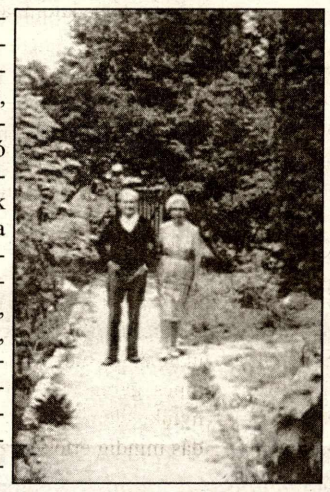

Az idei esztendő nagy írónk, Németh László emlékéve is, születésének 100. évfordulójára emlékeznek az irodalombarátok, tisztelői, olvasói. Országszerte számos rendezvénnyel tisztelik meg a kiváló írót, esszéistát, kritikust, gondolkodót, műfordítót. Kecskeméthez sok szállal kapcsolódott életében (a „Tanú" szerkesztése és megjelentetése a kecskeméti Részvény Nyomdában, barátsága Tóth Lászlóval, cikkei a Kecskeméti Lapokban, kecskeméti ihletésű művei, tiszteletbeli tagsága a Katona József Társaságban, műveinek színházi bemutatói, látogatásai, előadásai városunkban és így tovább), melyekről jeles kecskemétiek sokat és sokszor írtak (dr. Orosz László, Heltai Nándor, Szekér Endre, Romsics Ignác, Füzi László és mások), de írt nemegyszer maga Németh László is.

Németh László első olvasói, tisztelői és értékelői, felismerői és elismerői közt is találunk kecskemétit, **dr. Katona Piroska** nyugalmazott tanárnőt, irodalomtörténészt. A nagy tiszteletnek örvendő, ma is városunkban élő Katona Piroska 1975-ben, a Forrás decemberi számában tette közzé az „Emlékeim Németh Lászlóról" szóló írást, mely megható vallomás és újabb tisztelgés a nagy író előtt. 1989-ben a Forrás 6. számában pedig „Levelek Németh Lászlótól" címmel jelentette meg Katona Piroska azokat a ritka és becses dokumentumokat, melyek Németh László kézírását őrzik. Az 1965 és 68 között született hat levél és két lap bemutatása és kommentálása, valamint az „Emlékeim Németh Lászlóról" írás hitelesíti azt az évek során elmélyülő kölcsönös tiszteletet és barátságot, amely az író és Katona Piroska tanárnő között kialakult. 1932-ben, a „Tanú"-t olvasó, érettségire készülő diáklány figyelmét felkelti Németh László írásművészete, mint Katona Piroska megvallja: „…elsőrangú szellemi vezetőre találtam."

Diákotthoni társa, Lukács Magda, aki 36-ban Kerényi Károly professzornak, Németh László jó barátjának lett a felesége, máig elismeréssel emlegeti: „Te már akkor is tudtad, ki Németh László, amikor még Károly sem!"

Katona Piroska egész eddigi életét végigkísérte a Németh László személye és írásművészete iránti tisztelet, érdeklődés, figyelem. Személyesen is megismerkedik az íróval, majd családjával is, bensőséges leveleket váltanak, meglátogatja többször az írót Sajkódon és pesti lakásán is, közös barátok körében gyakran beszélgetnek, cserélnek eszmét, figyelnek az irodalmi-művészeti életre. Az első levelek „Kedves Katona Piroska!" megszólításából lesz az évek múltán „Kedves Piroska!"; az N. László, Németh László aláírás formából „Laci", de mindig a tisztelet, megbecsülés, értékelés hangján. Németh László 1967-ben így ír Katona Piroskáról: „…a magyar nemzet életembe delegált képviselője", majd szeretettel köszönti később, mint „hiányzó tabi barátot."

Katona Piroska 1958-tól Tabon volt tanár. Németh László 1966. március 23-án váratlanul meglátogatta, felkereste itt családtagjaival régi tisztelőjét és olvasóját - még egy zacskó őszibarackot is hozott a tanárnőnek -, de sajnos, a tabi iskola igazgatója nem tudta előkeríteni Katona Piroskát, azt hitte, hogy nincs odahaza (az írót sem ismerte fel) - Németh László csalódva távozott. A látogatásról azóta emléktábla tanúskodik, ekképpen:

„Ide látogatott Sajkódról 1966. március 23-án nagy írónk, Németh László" - Tab, 1976. március 23. A Somogy megyei Tabon állítottak tehát az országban elsőként emléktáblát Németh Lászlónak, s ebben is nagy része volt Katona Piroskának, aki 1976-ban már mint újra kecskeméti lakos, egykori ottani tanár ment vissza avatóbeszédet tartani az emléktábla leleplezésekor. Az akkori eseményeket fényképek dokumentálják, melyeket most dr. Katona Piroska szívességéből a Németh László Emlékévben közreadunk.

Az Új magyar irodalmi lexikonban a Katona Piroska címszónál a következőket olvashatjuk: „…1973 nyarán Sajkódon Németh László felolvasónője volt: …Piroska néni erről is bölcs iróniával és szerénységgel, tisztelettel ezt mondja: „Vagy betegápoló, társalkodónő." A leveleken, személyes élményeken túl számos fotót őriz Katona Piroska féltett emlékei közt, melyekről szeretettel és a nagy író iránti lankadatlan tisztelet és megbecsülés hangján beszélt nekem.

Írta: Bajtai Mária

Emlékezés egy Füst Milán estre

Kövendi Judit, a Népművelés 1966. áprilisi számában Kecskemét kulturális életét (a városi szimfonikus zenekar alakulását, a tanyai filmklubokat, kiállításokat, a tanyanapokat, a szabadegyetemeket) méltatva ismertető cikkét záró javaslatára idézem föl most az 1966-ban megtartott, felejthetetlen Füst Milán estet. A szakíró szerint ugyanis „minden irodalmi műsornak megvolt a maga személyes háttere… Remélem, ráérő idejében majd mindet feljegyzi a szervező, Heltai." A felkérésnek most eleget teszek:

A feleségem története írója betegsége miatt nem vállalhatta a mégoly csábító kecskeméti kirándulást. „Nagyon köszönöm oly igen kedves levelét. Minthogy öregségem és betegségem miatt állandóan itthon tartózkodom, tanácsom tehát az volna, hogy otthonomban keressen fel. Szíves fogadtatásban lesz része nálunk." Így a válasz a szervező kérésére. De a meghívásnak eleget téve a Kiskunság főszerkesztője és helyettese társaságában emlékezetes órákat tölthettem a szellemi frissességét 77 évesen székhez kötve is megőrző írónál. Szemében könnycseppekkel sajnálkozott, hogy vágyai ellenére már sohasem ismerheti meg a Kiskunságot, a tanyák népét. „Csak egyszer, átutazóban jártam Kecskeméten, egy orvosnál ebédeltem"- mondta. (Vajh, kinél lehetett?)

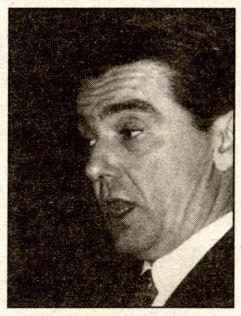

Így azután az író személyes jelenlétét nélkülözve is március 17-én este 6 órára már zsúfolásig megtelt a Rákóczi út 3-as számú épület díszterme. Ám ekkor riasztó hír tudatta: bedöglött a bevezető előadás megtartására fölkért fővárosi előadó autója! Mivel az előzetes egyeztetés szerint a IV. Henrik megjelenítésére vállalkozó, de ugyancsak elfoglalt Gábor Miklós fél hétre jelezte érkezését, a kényszerű szünet elkerülésére az est házigazdája az író otthonában szerzett közös élmények felidézésére a színpadra szólította Varga Mihállyal Szekér Endrét. Hála a különleges helyzet összpontosításra késztető feszültségének, ihletett Füst Milán portrét kapott a közönség. Mondani sem kell: remekelt Gábor Miklós is.

Füst Milán a rendezvény kedvéért többekkel együtt ideautózó Pártos Géza főrendezőtől és a megyei lap megküldött cikkéből értesült a rokonérző közönség lelkesedéséről. Levélben köszönte a rendezők figyelmességét.

„ Kedves Tanácsnok Úr!

Többet kellene írnom a meghatottságomról, mint amennyit most tudok. Egyelőre tehát annyit, hogy fogadja meleg köszönetemet értem való fáradozásaimért és legyen szíves, adja át ezt a köszönetet mindazoknak, akiket illet.

Remélem módot ad rá, hogy mihamar megrázhassam a kezét, s hogy köszönetet mondhassak."

Az újabb kézszorításra már nem kerülhetett sor. 1967 júliusában örökre elbúcsúztunk „anyánk nyelvének hű ápolójától."

H. N.

A fényképész albuma

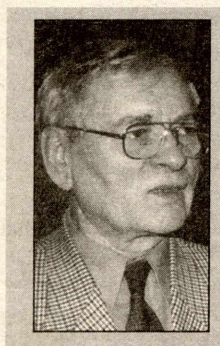

Akinek Kecskeméten fényképezőgépe van, ismeri a Kápolna utcai Kiss Fotó üzletet, és tulajdonosát, Kiss András fotográfust, aki most volt hetven éves, és ebből az alkalomból egy önéletírást is tartalmazó igényes fényképalbumot adott közre. Sokakkal vagyunk úgy, hogy nem tudjuk miért is ragaszkodunk egy egyszer megszokott üzlethez vagy egy szolgáltatáshoz. Ha valaki arra keres választ, hogy a számos fotóüzlet közül miért éppen a Kiss Fotóhoz tér vissza rendszeresen, akkor az eddig fel nem oldott rejtély magyarázatát biztos megtalálja Kiss András életének és munkásságának olvasása közben. Reméljük a mester régóta tervezett, de soha igazán meg nem kezdett nyugdíjas évei közben majd továbbra is a tőle megszokott udvarias szeretettel üdvözöl még sokáig bennünket családja és munkatársai körében.

Az élet kapujában

Az idei érettségik idején öt végzős, középiskolás diákkal beszélgettünk mindennapjaikról és terveikről. Az egyik kereskedelmi televízióban ekkortájt szavaztatták a nézőket: könnyebb vagy nehezebb-e ma fiatalnak lenni, mint húsz évvel ezelőtt? A telefonálók többsége úgy vélte, nehezebb. Nem tudom, beszélgetőtársaim hogyan szavaztak volna, ha egyáltalán szavaznak, hiszen aligha tudják megítélni, milyen lehetett fiatalnak lenni húsz évvel ezelőtt. Beszélgetésünkből az kiderült, ma nem könnyű. A jövő pedig olyan félelmeket rejt, melyekkel két évtizede még nem kellett számolni.

Varga Anikó, Geiszt Bernadett, Kiss Henrietta, Dobos Zoltán és **Pleiner Ottó** valamennyien az

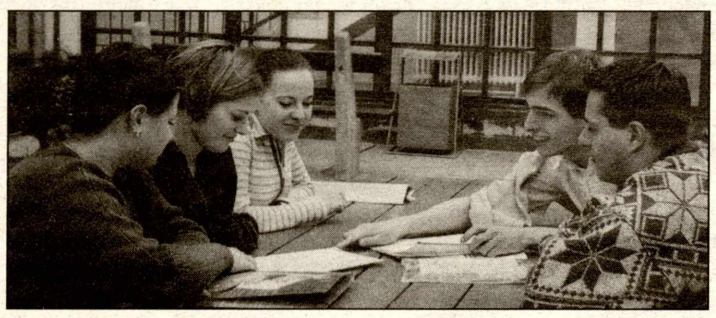

Áfeosz Kereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskolájának tanulói - most már azt írhatjuk - voltak. Céltudatosan és megfontoltan választották a szakközépiskolát. Sima gimnáziumi érettségivel, vélekedtek, nem igen lehet mit kezdeni, nekik ez az iskola a továbbtanuláshoz is jobb alapot adott. A döntést nem bánták meg. Még ha nehéz volt is a négy év, ebben a suliban ugyanis magasak a követelmények. Nem tulajdonítanék azért az iskolának ekkora jelentőséget - fejtette ki egyéni véleményét Zoltán -, ha valamit csinálok, kilencven százalékban úgyis magamnak csinálom, ki másnak?

Henrietta szerint ők szerencsésebbek jó néhány kortársuknál, mert idejében el tudták dönteni, mit akarnak. Lehet, hogy nem rakják alánk az autót - mondta -, de értékeljük a dolgokat, tanulunk, van életcélunk. Zoltán viszont eltűnődött: néha talán nem volna baj kicsit lezserebbnek lenni.

Megkérdeztem, vajon a mai fiatalok mind ilyen célratörők? Ó, nem, válaszolták, különösen nem a fiatalabb nemzedék. (Hm...) Akik Henrietta szerint valahogy túl fiatalok, Ottó szerint épp ellenkezőleg, nagyon gyorsan felnőnek. S túl sokan csak sodródnak közülük.

Sok barátom van, akik jó anyagi körülmények között élnek - mondta Henrietta -, de csak elszórják a pénzt, nincsenek terveik, a holnap nekik nem számít. A család és az iskola nagyon fontos, mondták mind az öten, ezek a biztos pontok. Ezek nélkül nehéz elkerülni, hogy az ember tizenhét-tizennyolc évesen ne csak tengjen-lengjen bele a világba.

Úgy tűnik, húsz év alatt sem változott, hogy a diáklét középpontja az iskola és a „tartozom valahová" érzése. Eleinte nem voltunk jó közösség - mondta Anikó -, mindenki csak tanult, harmadikban rázódtunk igazán össze. A közösségben az együttlét és a közös élmény a lényeg, magyarázta Ottó. Mint az iskolai színjátszó körben: országos sikereket is elértek, mégsem erre fognak emlékezni, hanem arra, hogy jó volt együtt. Beszélgetőtársaim úgy vélték, a jó közösség kialakításában igenis szerepe van a tanároknak. Számít a tanár személyisége: segít és tanácsot ad, apróságok is érdeklik, vagy csak jön, leadja az anyagot és megy. A nagy tanáregyéniségre akkor is jó szívvel lehet emlékezni, ha sokat követelt, és például olyan nemszeretem tárgyat tanított, mint az üzleti gazdaságtan. Jó volt ebben az iskolában - mondta Bernadett -, hogy arra tanítottak és elvárták tőlünk, figyeljünk egymásra.

Mit vár ma egy tizennyolc éves a jövőtől? Anikó és Bernadett kívánsága, ahogy mondták, semmi különös. Tiszta, elegáns munkahely, ahol elismerik a munkájukat, nőies, amolyan „kiskosztümös" munkakör, család és gyerekek, akikre jusson idő. Henrietta konkrétabban fogalmazott: több nyelvet szeretne megtanulni, és a nemzetközi jog területén boldogulni. A fiúk azt mondták: mindent, csak ne unalmas életet. Ottó szerint előbb jöjjön a karrier, aztán a család. Zoltán sokáig szeretne tanulni, mert szellemi energiáit végtelennek érzi. Végül is - összegezte Anikó -, nem nagy dolgok azok, amire vágyunk.

Arról beszélgettünk még, vajon szoktak-e félni a holnaptól vagy akár a mától is? Anikó szerint szörnyű látni a mindennapos kiszolgáltatottságot, az erkölcsi züllést, az erőszakot. Sokat gondolkodott azon, hogy a gyerekeit majd elviszi egy lakatlan szigetre, és ott neveli fel, de ez, persze, lehetetlen. Régebben naiv és optimista voltam - mondta -, azt gondoltam, meg lehet akadályozni a szörnyűségeket, de azóta rájöttem, hogy úgysem tudnám.

Ottó attól fél, annyira felgyorsul a világ, hogy sokan nem tudják majd követni a változásokat. Zoltán szerint a világ már ma is ilyen, ráadásul a sietségben olykor észre sem veszi, és hagyja elkallódni a tehetségeket. Ő úgy vélte, a legnagyobb baj az általános értelemben vett környezetszennyezés. Általános, mert az erőszak, a szitkozódás, a kíméletlenség is az.

Henrietta szerint földgolyónk legsúlyosabb gondja egyre inkább a túlnépesedés és a szegénység növekedése lesz, s egyikre se látszik még megoldás. Bernadett aggasztónak mondta - a többiek csatlakoztak véleményéhez -, milyen erős a társadalomban, a fiatalok között is, a rasszizmus. A fiatalok félnek a világtól, vélte Zoltán, ezért keresnek bűnbakot.

A munkanélküliséget beszélgetőtársaim nem sorolták a legnagyobb mumusok közé. Anikó azt mondta, nyáron tíz-tizenkét órákat dolgozott, így hát most már tudja, hogy tud dolgozni. De éppen azért tanul, hogy ne ilyen munkát kelljen végeznie. Igaz, arra, hogy a főiskola után el is tud majd helyezkedni, nincs garancia. Zoltán valamennyiük véleményét összegezte: a tudás mindig érték lesz.

Az öt fiatal azóta leérettségizett. Mindnyájan sikeres felvételi vizsgát tettek, eredeti elképzeléseik szerint: Henrietta és Ottó jogi karon, Zoltán a közgázon, Anikó és Bernadett a szolnoki, illetve dunaújvárosi főiskolán folytatják tanulmányaikat, és próbálnak beilleszkedni egy új közösségbe. Osztályuk a legjobb volt az iskolában. Számos megyei, országos tanulmányi versenyen, uniós és honismereti vetélkedőn, színjátszó fesztiválon nyertek el előkelő helyezéseket. Ők öten azt mondták: talán maximalisták kissé, de vállalják.

M. Á.

KÖNYVBEMUTATÓK. A Jazz Oktatási és Kutatási Alapítvány szervezésében került sor a Kodály Intézetben két zenei témájú kötet bemutatására, amely az Ittzés családhoz köthető. Ittzésné Kövendi Kata munkája a magyar-angol /angol-magyar zenei szaknyelvi szótár. Ez az alapmű 11 év munkájával született meg, és kiadását a Nemzeti Kulturális Alapprogram zenei kollégiuma támogatta. Simon Géza Gábor szerkesztette a Fejezetek a magyar jazz történetéből 1961-ig kötetet, és ebben többek mellett Ittzés Mihály és Ittzés Tamás írása is olvashatók.

A Szeretet és gondoskodás Alapítvány öt darab, összesen 840 ezer forint értékű gyermekágyat adományozott a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Kórháza gyermekosztályának. Az adományt jelképesen szeptember 12-én veszi át Kerekesné Téglás Máriától, az alapítvány elnökétől a kórház főigazgatója, dr. Zombor Gábor és a gyermekgyógyászati osztály vezető főorvosa, prof. dr. Temesvári Péter.

Táborozó színjátszók

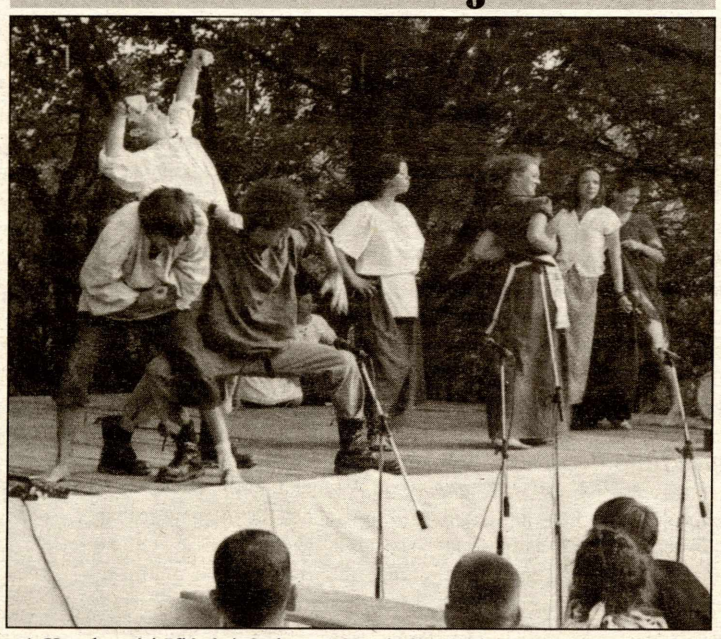

A Kecskeméti Ifjúsági Otthon számtalan szünidei programot szervezett elsősorban az általános és középiskolás korú diákoknak. Hangulatában és tartalmában az egyik legkiemelkedőbb program a parádi táborukban megrendezett drámapedagógiai- és színjátszó tábor, amelyen kitűnő és lelkes szakemberek vezetésével több kecskeméti és környékbeli iskola diák színjátszó csoportja vett részt. A tábor vezetője ezúttal is Józsa Katalin igazgatónő volt. A parádi Palóc Napok hagyományos rendezvényén színvonalas és szórakoztató produkciókkal mutatkoztak be a tábor résztvevői

SZIGET

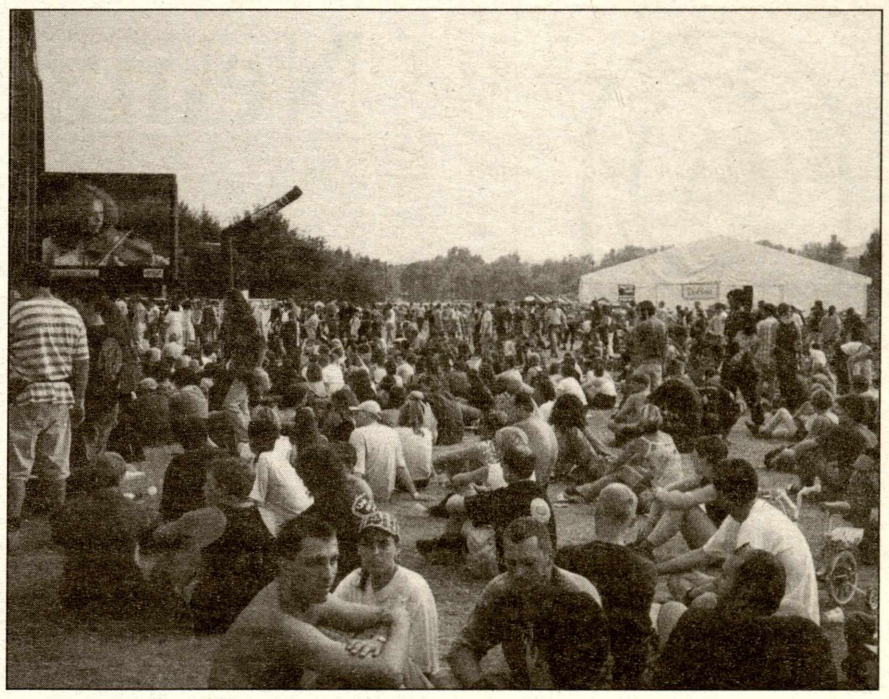

*Immáron harmadik éve tudósítom a **Köztér** nagybecsű olvasóit a Pepsi Sziget rendezvényeiről és most, amikor újra megkaptam a lehetőséget, elgondolkodtam, miről is érdemes írni, mi az, amit talán máshol így nem olvashatnak? Végülis úgy gondoltam, legjobb, ha egy képzeletbeli körsétára viszem az Olvasót a Pepsi Szigeten. De mielőtt elindulnánk, néhány gondolat - mintegy bevezetőként - mégiscsak kikívánkozik belőlem.*

Noha az elmúlt évek során sokkal kedvezőbbé vált a rendezvény megítélése, még mindig sok szülő tart attól, hogy gyermeke azzal az ötlettel áll elő, szeretne elmenni a Pepsi Szigetre. Ekkor az aggódó szülőt elkapja a pánik, és máris lelki szemei előtt látja, amint élete értelmét elcsábítja az ördög, de legalábbis erkölcsi fertőbe kerül. A Sziget azonban nem erről szól. Nyugodtan elmondhatom, ezen a fesztiválon bárki nagyobb fizikai (sőt, szellemi!) biztonságban van, mint az utcán, vagy akár a diszkóban. Ez a rendezvény nem elszigeteli a fiatalokat a társadalomtól, hanem megtanítja őket arra, amit így máshol talán nem tanulhat meg, a toleráns együttélésre, a másik ember, a másság elviselésére, a vidámság természetes megélésére. Talán kevesek tudják, de a Sziget legnagyobb lehetősége a kulturális együttlét, annak a sokszínű kultúrának a megismerése, amelyet ma a fiatalok Magyarországon - de talán szerte a világban - képviselnek, megélnek. És egy biztos, ide senkinek nem kötelező eljönni, ide annak a fiatalnak érdemes eljönnie, aki bízik magában, akiben bíznak szülei, és akinek vannak barátai…

De induljunk is el. Már rögtön az első napon Peter Maxwell Davies Feltámadás című operájának magyarországi ősbemutatója volt a Színház- és Tánc-sátorban, Novák Péter főszereplésével. Náluk naponta 4-5 előadást lehetett megtekinteni. Itt fellépett Bozsik Yvette Társulata, a Kaláka Együttes, a Szegedi Kortárs Balett, a Veszprémi Petőfi Színház és nem utolsó sorban a Kecskeméti Katona József Színház. A hírös város színháza, Dusan Koracevic III. Radován című darabját adta elő - nagy örömünkre - teltház előtt. A darab rendezője, Ádám Tamás elmondta, hogy ez egy színmű, de balkanokelet-középeurópai akciovígjátéknak is tekinthető, amely talán az egész emberiség számára tartalmaz mondanivalót. A főhős, Radován - Sirkó László remek alakításában - egész élete arról szól, hogy ellenségeivel állandó harcban áll, de tulajdonképpen ő sem tudja, miért. A rendező szerint a darab állandó aktualitása az, hogy az emberek gonoszak, gyűlölködők, örökké háborúznak egymással akkor is, ha nincs okuk rá. Mint elmondta a produkció úgy került a fesztiválra, hogy a Színház- és Tánc-sátor szervezői hallottak a darabról, eljöttek Kecskemétre megnézni és mivel elnyerte tetszésüket, meghívták őket a Szigetre. Hogy játszák-e még Kecskeméten ezt a darabot, nem tudni, de ha igen, akkor aki szereti az abszurd, modern darabokat, feltétlenül tekintse meg.

A szigetnek ezen a részén volt található a Torony Galéria, ahol az irodalomra éhes embereknek tartottak felolvasásokat, a magyar irodalom jeles képviselői, s itt kaptak helyet a képzőművészek és iparművészek kiállításai. Két lépés után a Magyar Hírlap szabadiskolájában találtuk magunkat, ahol a beszélgetni vágyó fiatalokat irodalomtörténészek, újságírók, filozófusok és más tudós emberek várták, hogy megvitassák a világ és az élet nagy dolgait. A komolyzene kedvelőinek egy nagy sátrat állítottak fel, ahol számtalan koncert közül választhattak az érdeklődők.

Ha tovább sétáltunk a fesztivál színhelyén, teljesen váratlanul csöppentünk bele egy rendkívül látványos akrobata mutatványos csoportba, majd kisvártatva egy asztrológiai előadást hallgathattunk meg. Csupán egy ponyva próbálta megvédeni a hallgatóságot a rendületlenül tűző a naptól - van aki talán csak ezért menekült ide - ám Gervai Miklós András előadása tényleg lekötötte a jövőjére kíváncsi fiatal figyelmét, feltéve, ha pontosan tudta születése időpontját…

Végighaladva a büfésoron - ahol egyébként az elmúlt évhez képest nagyon felmentek az árak - eljutottunk a Civil Faluba, ahol az un. nonprofitszervezetek vertek sátrat. Felsorolni is nehéz, mi-mindennel foglalkoztak, közülük is kiemelt szerep jutott a drogprevenció ügyét felkaroló szervezeteknek. Az egyházak széles palettája képviseltette magát, színes, beszélgetős programokat szervezve. A katolikus, református és evangélikus egyházaknak közös sátruk volt, de volt zsidó és krisna sátor és ott állt az adventista egyház "lelki betérő" sátra is.

A rendőrség sátrában egy előadás meghallgatása fejében párnát és fagyit osztogattak, gondolhatják milyen volt az érdeklődés… És ott volt a Magyar Vöröskereszt is, számtalan fiatal vérét adta a Szigetért…

Komoly sportolási lehetőség is állt a fiatalok rendelkezésére, a strandröplabdától az extrém sportokig, na és persze az elmaradhatatlan foci a sátrak melletti tisztásokon.

Esténként számtalan színpad közül választhatott a még nem fáradt szigetlakó. (Persze sokaknak még akkor kezdődött a nap!) Közülük is a Nagyszínpad vonzotta a legtöbb érdeklődőt, ahol a mai világsztárok közül is nemegy megfordult. A szervezők szerint a legtöbben - 40 ezren! - a Faithlerre voltak kíváncsiak, és rekordszámú látogatót vonzottak a szombati programok, amikoris 60 ezer ember volt a szigeten. Idén először volt "nulladik" nap is, számítva a külföldiekre, akik így "kipihenten" kezdhették a fesztivált. Nem hagyta cserben az időjárás sem a fiatalokat, így a délutáni hőségben vették legtöbben igénybe a zuhanyzókat. A szervezők a költségvetés nagy részét fordították a tisztálkodási-higiéniás lehetőségek növelésére, ám amennyivel több mozgó WC-t, zuhanyzót állítottak fel, annyival több szigetlakó is jött el a fesztiválra…

Most már tényleg bátran leírhatjuk, a Pepsi Sziget Európa egyik legnagyobb multikulturális rendezvénye, ahová a kontinens szinte minden országából eljönnek a fiatalok, sokaknak talán már „sikk" itt lenni. Hivatalos helyről valaki nagy ember felvetette, hogy ez a rendezvény kinőtte magát a Hajógyári szigeten, talán új helyet kellene találni neki. Szerintem vétek volna elvinni innen a rendezvényt, ez a hely már hagyományosan a Pepsi Sziget, ideszoktak a fiatalok, megismerték, megszerették. Inkább azon kellene gondolkodni, hogyan lehetne jobban kiépíteni az alap-infrastruktúrát, és magát a rendezvényt még jobban a „környezetbe illeszten"".

Viszont az lenne a legrosszabb, ha valahová messze, ahol úgymond „senkit sem zavar" eldugnák a fesztivált, ezzel - mégha csak képletesen is - mintegy kizárva a fiatalokat a környező világból, a társadalomból. Évről-évre csendesen figyelve az eseményeket, óvatosan írom le, van még egy veszély: az „elüzletiesítés". Azt hiszem, értik, mire gondolok…

Lehet, hogy én kockázat nélkül írom le, amit gondolok, de ennek a rendezvénynek továbbra sem elsősorban egy jó üzletnek kellene lenni valaki(k) számára, hanem annak, ami eddig is volt: a fiatalok nagy-nagy találkozásának. Nem tudom hány forintot ad ide támogatásként az állam, vagy a főváros, de szerintem ha adnak, akkor rövid távon biztos, hogy itt hasznosul leginkább az adófizetők pénze, legalábbis ami a fiatalok kulturált szórakozását és nevelését illeti. A szülők pedig továbbra is nyugodtan aludjanak, jó helyen lesz féltett gyermekük a Pepsi Szigeten!

Tudják mit, jövőre menjenek egy napra utánuk, nézzék meg őket, biztos vagyok benne, örülnek majd Önöknek. Van benne tapasztalatom.

Brúszel Ágnes

Nemzeti park - vihar után

Új igazgató került ez év júniusában a Kiskunsági Nemzeti Park élére. A kinevezést és az előtte történteket nagy sajtóérdeklődés övezte, hiszen az előző igazgató ellen saját munkatársa tett közérdekű bejelentést, súlyos szakmai hiányosságokra, a természetvédelem érdekeit sértő döntésekre híva fel az illetékes tárca vezetőinek figyelmét. A Környezetvédelmi Minisztériumban indult célvizsgálat eredményét azóta sem hozták nyilvánosságra. A tárcánál annyit jelentettek be: a vizsgálat során nem találtak komoly mulasztást, de a megfelelő munkalégkör érdekében új vezetőt neveznek ki a nemzeti parkba. A leváltott igazgatóból a vagyongazdálkodásért felelős helyettes lett.

1999 novemberében a Kiskunsági Nemzeti Park vezetői állására pályázatot írtak ki. Az állás ugyan be volt töltve, de ez nem tűnt akadálynak az akkor még Pepó Pál vezette minisztérium számára. 1999-2000-ben több nemzeti park vezetőjét lecserélték, a hortobágyi igazgató, Aradi Csaba esete különösen nagy port vert fel. Talán ez vezette Tölgyesi Istvánt, a KNP akkori igazgatóját, hogy állítólag a minisztérium vezetőinek írt levélben Iványosi Szabó Andrást (aki őt megelőzően volt itt igazgató) ajánlja a maga helyére. Talán ezt vélték lemondásnak a KöM-ben, mindenesetre kiírták a pályázatot.

Döntés azonban, ki tudja, miért, csak következő év májusában született. A posztra heten pályáztak, közülük négyen a KNP-ből. A kinevezés előtt, persze, már szállingóztak a hírek: a nagy esélyes Albrecht Sándor, a lakiteleki önkormányzat jegyzője, akinek természetvédelmi szakmai ismeretei és tapasztalatai ugyan nem túl bőségesek, de nincs rossz viszonyban a kisgazdákkal. A nemzeti park dolgozói nyugtalankodni kezdtek: féltették a szakmát. A minisztériumban, különböző szakmai fórumokon, a szakszervezeti érdekképviseleten keresztül hangot is adtak aggodalmuknak. Sikertelenül, májusban Albrecht Sándort kinevezték.

Ezután többé-kevésbé csend övezte a nemzeti parkot, legalábbis a nyilvánosság előtt. Egészen 2001 februárjáig, amikor az igazgatóság munkatársa megtette a közérdekű bejelentést az igazgató szakmai-vezetői munkájával kapcsolatban. A munkatársi kollektíva, korábbi aggodalmaikra hivatkozva, levélben fordult a minisztériumhoz, több ízben is. A bomba azután robbant igazán, hogy a sajtó „ráharapott" a témára. Először a helyi, majd az országos lapok is foglalkozni kezdtek a KNP-nél kialakult helyzettel.

A tárcánál nem nagyon örültek a Kecskeméten dúló viharoknak, volt egyéb bajuk. Ekkor már nem Pepó Pál volt a miniszter, ő tavaly júniusban távozott. Utódja, Ligetvári Ferenc hamarosan elvérzett a Környezetgazdálkodási Intézet rendbetételén. Az Európai Unió éppen elmarasztalta Magyarországot a környezetvédelmi állapotok és a jogharmonizációs munka súlyos lemaradása miatt. Az új, rátermettnek látszó miniszter, Turi-Kovács Béla emiatt eleinte tűzoltó munkával, később viszont politikai élet-halál harccal volt elfoglalva, mikor is előbb lassan, majd egyre gyorsabban és egyre nagyobb robajjal összerogyott a Torgyán József vezette kisgazdapárt.

Turi-Kovács Béla miniszter idén májusban Kecskeméten, a Természet Háza ünnepélyes átadásán maratoni sajtótájékoztatót tartott. A fő téma ugyan az volt, hogy most kinn vannak-e avagy bent (mármint a kisgazdák a koalícióból), de nyilvánvalóan nem lehetett - nem is akarta egyébként - megkerülni a nemzeti parki vizsgálat ügyét sem. A vizsgálatnak akkor már rég le kellett volna zárulnia, a miniszter mégis azt mondta, ez május végére várható. Annyit azért elárult: úgy tűnik, súlyos szakmai hibák nincsenek, inkább arról van szó, hogy az igazgató és a munkahelyi közösség nem tud együttműködni. Az okokat nem részletezte.

Egy héttel később Skultéty Sándor, a KöM közigazgatási államtitkára a Vasárnapi Újságban úgy nyilatkozott, június elsejével leváltják Albrecht Sándort. Erre mégiscsak június végén került sor. Szinte napra pontosan egy hónappal később ez egyik országos napilap azt írta, birtokába került az államtitkár által a miniszternek írt feljegyzés, amelyben - nem éppen a tárca hivatalos nyilatkozatát megerősítve - ez áll: „A vizsgálati jelentésben megfogalmazottak alátámasztották a bejelentésben foglaltakat, ezért az ellenőrzést végzők javasolják a fegyelmi vizsgálat lefolytatását vagy a vezetői megbízás visszavonását." A dokumentumból állítólag az is kiderül, hogy Albrecht Sándor rendszeresen figyelmen kívül hagyta vezető munkatársainak álláspontját, ami szakszerűtlen, a természetvédelmi szempontokkal ellentétes döntésekhez vezetett.

x

Pataky György, az MKKSZ KNP-beli munkahelyi szervezetének titkára azt mondja, a kedélyek mostanra lecsillapodtak. Az új igazgató kinevezése óta ismét a szakmai munka, a természetvédelem az elsődleges. Pataky György igazságtalannak tartja Skultéty államtitkár ez év áprilisban, a Kossth Rádióban elhangzott nyilatkozatát, amely szerint a KNP dolgozói nem segítették az igazgatót. Ez nem felel meg a valóságnak, mondja, ha így lett volna, szétzilálódik a szervezet, amit a legkevésbé akartak. Kezdetben nem is volt feszültség Albrecht Sándor és beosztottai között. Később, fokozatosan alakult ki. Az okot a szakszervezeti titkár velősen így foglalja össze: az ügyek szakmai megítélése és a volt igazgató döntései közötti különbség. Mely utóbbiakban nem a természetvédelem érdekei domborodtak ki.

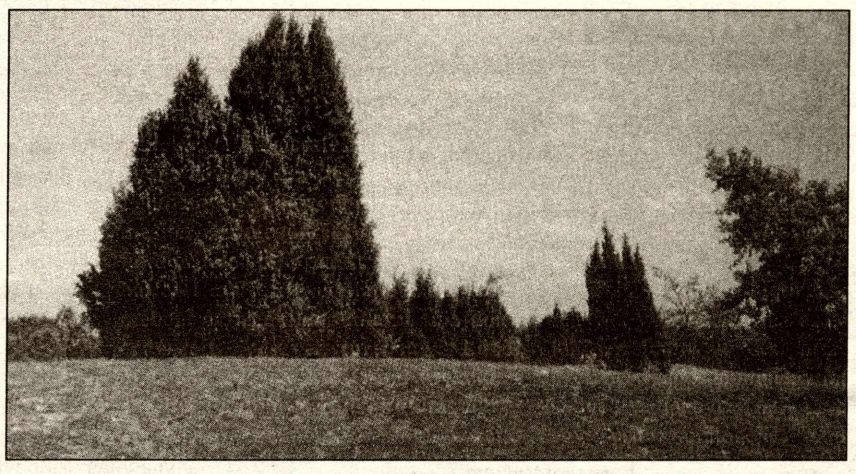

Minek köszönhető, hogy az ügy úgy végződött, ahogyan? Pataky György szerint a helyi közösség állandó jelzéseinek és a közérdekű bejelentésnek egyaránt. Nehéz megítélni, melyik mennyiben játszott szerepet, a kettő valószínűleg egymást erősítette. Feltehetőleg a minisztérium is megnyugvást akart. Csendet végre a Kiskunsági Nemzeti Park körül. Ennek a mostani csendnek már az itteniek is örülnek. Győztünk, mondhatnák. Mégis azt érezni Pataky György szavaiból, hogy sem ő, sem kollégái nem szívesen idézik fel a közelmúltbeli eseményeket. Nyilvánvaló okokból, gondolja az újságíró, de egy, a természetvédőket jól ismerő kívülálló szerint inkább azért, mert ebben a szervezetben - ha a dolgok amúgy rendesen folynak - szinte mindenkit jobban érdekel a nádi poszáta vagy a buglyos szegfű, mint a politika. Minden, az utóbbira kényszerűen fordított perc itt csak elfecsérelt időnek tűnik.

x

A közérdekű bejelentést tevő munkatárs ellen Albrecht Sándor még igazgatóként fegyelmi vizsgálatot indított. A fegyelmi bizottság elmarasztalta, és azonnali hivatalvesztéssel sújtotta. Az érintett a munkaügyi bírósághoz fordult. Mindez még nyár elején történt. A bíróság a következő tárgyalást novemberre tűzte ki. A bejelentő köztisztviselői jogviszonya nem szűnt meg, de nem járhat be dolgozni, és hónapok óta nem kap fizetést.

Egyébként nem volt megelégedve a minisztériumi vizsgálat eredményével, és az ügyészséghez fordult. Ez a vizsgálat még tart a Kiskunsági Nemzeti Parknál.

Lapzárta utáni információ: Albrecht Sándor október elsejével közös megegyezéssel távozik a KNP Igazgatóságáról.

A gazdák a saját szemüknek hisznek

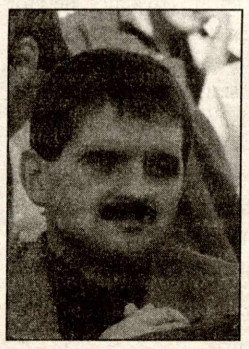

Szilágyi Gábor a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatóhelyettesi posztját cserélte fel a kiskunsági igazgatóság vezetői székére. Egyelőre hat hónapra. A természet emberének mondja magát, aki politikától, pártállásoktól független, s mint vezető, feladatának tartja ezeket munkatársaitól távol tartani.

- Milyenek most az állapotok a KNP-nél?

- Azt mondhatom, sokkal nyugodtabbak, mint két hónappal ezelőtt. Nem uralkodtak itt kaotikus állapotok, inkább nyugtalan, ideges volt a légkör. Mostanra visszazökkent minden a normális kerékvágásba. Most már az a legfontosabb, hogy a szakmára koncentrálhassunk, ne a politikára és annak hozadékára.

- Albrecht Sándor vagyongazdálkodási és jogi igazgatóhelyettes lett. Volt korábban ilyen poszt a nemzeti parkban?

- Nem volt, de nem én találtam ki. Elkészült a nemzeti park szervezeti és működési szabályzata, e szerint a vagyongazdálkodási igazgatóhelyetteshez nem tartozik szervezeti egység. A köztisztviselői törvény ezt lehetővé teszi.

- A közérdekű bejelentést tévő dolgozó munkaügyi pere csak ősszel folytatódik, közben nem dolgozhat, nem kap fizetést. Nem lehet addig valamilyen megoldást találni számára?

- Erről majd a bíróság dönt. Nem kizárt, hogy ez sokba fog kerülni a nemzeti parknak, amennyiben a kollégát visszahelyezik.

- Most, hogy már két hónap eltelt, és áttekinthette a helyzetet, annyit elárulhat: valóban voltak hibás döntések, érte kár a természeti értékeket?

- Voltak, természeti kár is esett. Alapjaiban azért, szerencsére, nem rengették meg a nemzeti parkot. Az ügyészségi vizsgálat még folyik. A működéssel kapcsolatban kaptunk tőlük úgynevezett jelzést és felszólalást, amelyeknek eleget tettünk.

- Itt a Duna-Tisza közén mi büszkék vagyunk a nemzeti parkunkra, de azt hiszem, nemcsak Bács-Kiskunban tartják nagyon magas színvonalon működő intézménynek.

- Pontosan így van. A kilenc nemzeti park közül az egyik legkiemelkedőbb, s nem csupán a "kora" miatt. Kiváló szakember gárda dolgozik itt, több kollégát régről ismerek. Ami igen kellemesen érintett Debrecenhez képest, hogy a város és a megye mennyivel támogatóbban áll hozzá a nemzeti park, a természetvédelem ügyéhez. Nyilván hozzájárult ez ahhoz, hogy a kilenc park közül elsőként itt készült el látogató központ. Az igazgatóság a telket az önkormányzattól kapta, Hortobágyon bizony kemény milliókért kellett megvenni a területet. Bács-Kiskunban a kezdetektől, már a pártállami időkben is megvolt az egyetértés a nemzeti park jelentőségét illetően. Ezt a támogatottságot és elismertséget szeretném még fokozni, ha lehet.

- Azért itt sem mennek mindig olyan simán a dolgok kint a „terepen"...

- Meggyőződésem, hogy azok a konfrontációk, amelyek gazdálkodók és természetvédők között ma még élesek, néhány éven belül feloldhatók. Nyugat-Európában ezt úgy oldották meg, hogy a természetvédelem számára értékes területeken gazdálkodók kiegészítő támogatást kapnak. Magyarországon egyelőre még uralkodó a termelés-centrikus szemlélet, a mai napig nem működik a Nemzeti Agrár Környezet védelmi Program. Ebben az érzékeny természeti területek kezelésére vonatkozó program analóg az EU környezetileg érzékeny területek programjával. Vagyis ugyanaz a cél: ezeken a területeken ne vagy csak kevesebbet termeljenek. Nálunk ezt úgy tervezték meg, hogy a gazdát ne semmittevésre kárhoztassák, hanem a támogatásért megmondják, mit és hogyan tegyen. A programban való részvétel önkéntes, de nagyon komoly támogatási összegről van szó, ebben az esetben 80 ezer forint hektáronként. A területeket kijelölték - a Duna-Tisza közén Apaj- Kunszentmiklós - Kunpeszér körzetében -, a programot, finanszírozási módot kidolgozták, csak a pénz kellene hozzá.

- A Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Programra az agrártámogatási rendszerben, úgy tudom, tavaly is, idén is terveztek több milliárdot. Ez a pénz hol van?

- Erről a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban illetékesek nyilatkozni.

- Ha ez a régen beharangozott program működne, nyilván kevesebb lenne a konfliktus is.

- Valóban, például az árterek mellett szántó helyett klasszikus rét-, nád- és legelőgazdálkodást lehetne folytatni vagy erdőt telepíteni. Tipikusan ilyen terület a Duna-Tisza közén a tiszaalpári öblözet, ahol napi konfliktusok adódnak, és kártérítési pereink vannak most is folyamatban. Mennyivel egyszerűbb lenne, ha a gazdák itt rét- és legelőgazdálkodással foglalkoznának, s nem rettegnék, hanem várnák a Tisza áradását. Hadd mondjak el egy példát. A Nagyiván melletti legelőkön, ahol a helyiek a csordáikat legeltetik, van egy mocsaras terület. Ezt a Hortobágyi Nemzeti Park rendszeresen, tavasszal vízzel árasztja el, a természetes viszonyokat utánozva. Eleinte nagy volt a zúgolódás, hogy tönkretesszük a legelőt. A harmadik évben már kérdezték, mikor lesz az árasztás. Ők is látták, hogy ennek következtében dúsabb a vegetáció. A gazdák már csak olyanok, hogy a saját szemüknek hisznek, kevésbé hatják meg őket érvek, tudományos magyarázatok. Ezért van nagy jelentősége a Természet Házának, különösen a következő nemzedék nevelésében, szemléletének alakításában. Bizonyos vagyok benne, hogy a szemlélet változásával a természetvédelem nem kerékkötője, hanem motorja lesz a fenntartható fejlődésnek.

- Visszatérve a Kiskunságba, milyen feladatokat, programokat tart itt a legfontosabbnak?

- Kettőt emelnék ki a sok közül. Ezek a programok nem az én ötleteim, már léteznek. Az én feladatom, úgymond, hogy menedzseljem, segítsek forrást szerezni a megvalósításhoz. Az egyik ilyen program a tájidegen fajok - gyalogakác, parlagfű, selyemkóró - visszaszorítása. Ezek a korábban bolygatott, majd elhagyott területeken azonnal megjelennek. Létezik egy olyan, lokálisan ható szer, ami a selyemkórót elpusztítja, a talajba kerülve pedig nyom nélkül lebomlik. Az angolok kifejlesztettek a szer növényre juttatásához egy gépet, ezzel szinte nagyüzemi méretekben végezhető az irtás. Ilyen gépet szeretnénk beszerezni és a védett területeken kipróbálni. A másik program a vizes élőhelyek megóvása. Ez a „szívem csücske", mert hajdanában mint biológus-rovarász a szitakötőkkel foglalkoztam. Itt, akárcsak szerte az Alföldön, a vizes élőhelyek tartósan visszaszorultak. Ebben szerepet játszott a talajvízszint jelentős süllyedése is. A gazdák örülnének, ha ezen segíteni tudnánk, de sajnos, ez a nemzeti parknak sincs hatalmában. Vannak már eredményeink a vizes élőhelyek megtartásában, ezzel a programmal szeretnénk még több területet bevonni a rehabilitációba: vízvisszatartást, vízpótlást végezni, imitálni a természetes viszonyokat. A víz nagyon fontos, de a nemzeti parkban elsősorban a benne előforduló életközösségek szempontjából ítéljük meg természetvédelmi jelentőségét.

Az oldalt írta: Magyar Ágnes

CIVILVILÁG

A Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány (Kéttemplomköz 1.) köszönetet mond mindazoknak, akik ennek az alapítványnak ajánlották fel befizetett személyi jövedelemadójuk 1 %-át. A támogatásokat, összesen 39.302 forintot, az alapító okiratban meghatározott célokra fordították.

Helios Mozgásakadémia Egyesület elkészítette számviteli beszámolóját, amely a vagyoni és pénzügyi helyzetéről valós képet ad. Költségvetési támogatást, cél szerinti juttatást és egyéb külső támogatást 2000. évben nem kapott. Bevételei tagdíjból és tagi támogatásból, illetve tagi hitelből álltak. Ezt irodaszerre, nyomtatványra, postaköltségre használta fel. 2000-ben kiadott egy prospektust, melyben jövőbeni tevékenységét népszerűsítette. Az egyesület vezető tisztségviselői juttatásban nem részesültek.

Az „EGYMÁSÉRT" Alapítvány 1991-ben jött létre 50 ezer forint induló tőkével. 2000 végén tőketartalékuk 3 098 231 forint volt, a pénzügyi növekedés ugyancsak az év végéig 406 276 forint. Tavaly összesen 805 966 forint bevételre tettek szert, ezen belül az szja 1 százalékából származó támogatás 54 677 forintot tett ki. 2000 évben összes kiadásuk 877 632 forint volt, a záró pénzkészlet 5 217 868 forint. Az alapítvány költségvetési támogatásban nem részesült. A támogatás lakossági befizetésből valamint az 1999. évi szja 1 százalékából származik. Az alapítvány ezen összegeket használta fel 2000-ben kiadásai teljesítésére.

„ Az elmúlt évek munkái felfoghatók egy naplónak “

Beszélgetés Pálfy Gusztáv szobrászművésszel

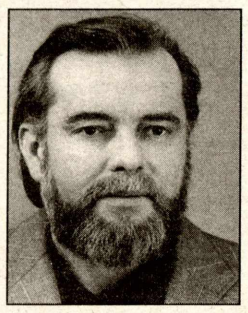

A gondolkodó ember felidézhető emlékképekben őrzi meg a környezetéhez kötődő személyek alakjait, az őt érintő események mozzanatait, és sokszor virtuális képekben fogalmazza meg céljait, vágyait. A művészek közül a szobrászművész, az emberek hasonmásait formálja meg, elvont fogalmakat jelenít meg, az alkotás folyamatának eredményeként.* Pálfy Gusztáv *szobrászművész munkássága az országban felállított köztéri alkotásai, az egyéni- és csoportos kiállításokon szereplő kisplasztikái alapján váltak ismertté, és a műtermében felhalmozott munkáival teljesedik ki. A beszélgetésben, a művek születésének folyamatáról, az egyes alkotások újrafogalmazásának szükségességéről, és a tervekről váltottunk szót az 1970-től Kecskeméten élő művésszel.

- Élete Kiskunfélegyházához, Budapesthez és Kecskeméthez kötődik, milyen események kapcsolják ezekhez a városokhoz?

- Kiskunfélegyháza az indíttatást, a gyermekkor egy életre kiható élményét teremtette meg. 1942-ben, a háború alatt születtem. A családommal együtt megszenvedtük ezeket az éveket. Nekem mint gyereknek is rossz emlékeim maradtak erről az időszakról, ugyanakkor mégis élményekben gazdag éveket töltöttem szülővárosomban. Az iskolában a jó rajztanároktól kapott indíttatás, találkozott a bennem lévő fogékonysággal a természet szépsége iránt, és lázasan kerestem a megfelelő kifejezési formákat. Gimnazistaként ez irányított a kerámia illetve a szobrászat felé.

Sirató II.

Budapest a szakmai felkészülés színhelye. A Művészeti Gimnáziumban szerencsém volt, hogy az akkor éppen ott tanító Somogyi József szobrászművész keze alá kerültem, aki Kő Pállal együtt elindított a pályán. Ő lett a mesterem, emberi- és művészi példaképem. Életében felavatta szobraimat, megnyitotta kiállításaimat, és halála után is gyakran emlékezem intelmeire, tanácsaira.

A Képzőművészeti Főiskola előfelvételije után egy év katonaság következett, ahol szobrászkodással is töltöttem a szolgálati időt, portrékat készítettem a kiváló katonákról. Az Iparművészeti Főiskolára jelentkeztem ipari formatervezőnek. Két évig modern szobrászatot tanultam. Ezután a Magyar Képzőművészeti Főiskolán négy évig klasszikus szobrászatot tanultam Pátzay Pál osztályában, ahol 1969-ben kaptam meg a diplomámat.

Kecskeméten telepedtem le 1970-ben, ahol azóta is élek és dolgozom. Itt készültem fel az első önálló kiállításomra, amelyet 1971-ben Budapesten, a Dorottya utcai kiállító teremben mutattak be, majd ezt követően, a közel száz egyéni- és közös bemutatkozás anyagát is itt készítettem el.

Fiatal szobrászként, világjobbító szándékkal telve, szembesültem az agyonpolitizált művészettel, a még meglévő szocreállal és a kiteljesedő avantgárddal, a magyar hétköznapok ellentmondásaival, olykor groteszk voltával. Jelentős kulturális események részese lehettem, emlékezetes színházi események, jelentős kiállítások, hangversenyek voltak Kecskeméten.

- Találkozásunk előtt átlapoztam a kiállításaihoz kötődő katalógusait, és ezek közül a legnívósabb, 1996-os kiadványt is, melynek címeként a Kisplasztikákat szerepeltette. Ön a szobrászat minden ágában: a szobor, a portré, a dombormű, az érmek műfajában egyaránt dolgozott, miért elégedett meg ezeknek az alkotásoknak a felsorolásával, és miért szerepeltette csak a kisplasztikáit a katalógusban?

- Bár több jelentősebb köztéri szobrot is készítettem, mégis a kisplasztikát érzem magamhoz a legközelebb. Ennek a szobrászi szabadságot biztosító műfajnak az anyaga a bronz, mely optimális lehetőséget teremtett számomra a munkához. Az eltelt évek alatt, megvalósult közel ötszáz munkámból, sikerült a háromszázat a műtermemben együtt tartanom.

Szobraim az emberi lét egyszerű, de felemelő eseményeivel foglalkoznak. Kérdéseket fogalmaznak meg a születésről, a halálról, a teremtésről, a pusztulásról, a szépségről. A férfi és a nő kapcsolatáról, a magányról, az ember és a természet viszonyáról, a környezet megóvásáról illetve pusztításáról. A bennünk lévő reális és eszményi énünk harcáról és az élet kiteljesedéséről. Az elmúlt évek munkái felfoghatók egy naplónak, lapjain egy-egy fontos gondolat alapján megmintázott szoborral.

- A kisplasztikák mintázása előtt, megjelenik ön előtt, virtuális képként, a leendő szobor formája, az anyaggal végzett munkája közben változtat, módosít eredeti elképzelésén?

- Amikor tudatos kompozíció szerint dolgozom, akkor „belül látom“, hogy mit fogok csinálni. Ez a képesség úgy működik nálam, mint a zenészek belső hallása. Amikor expresszív szobrot formálok a puha méhviaszból, akkor tudom, hogy mi fog történni egy-egy mozdulat nyomán a figurával. A kisplasztika soha nem lesz ugyanolyan, mint a fejben kialakított kép. Más lesz és jobb, mert munka közben az esetlegességeket megszüntetem, az új ötleteket meg beépítem a kompozícióba.

- Életművében fellelhetők egyes műveinek más-más megfogalmazásban létrejött változatai. Példaként kiemelem a Sirató című kisplasztikáját, melynek tartalmilag két azonos változata ismert. Miért tartja fontosnak, hogy egyes műveinek eltérő stílusban megfogalmazott változatai megszülessenek?

- Munkám során számos olyan téma van, melyek újrafogalmazását nagyon fontosnak tartom. A Sirató esetében, az expresszív megoldás után, évek múlva, azt szerettem volna elérni, hogy letisztultabb formai eszköztárammal a két test derékszögben történő összekapcsolásával, a kereszt jelképének a felmutatásával a kisplasztika esztétikai-, gondolati- érzelmi sugárzása erősödjék. A meghalt, eltávozott ember negatív, az élő ember pozitív figuraként jelenik meg. A fájdalmat az élek, csúcsok hangsúlyozásával, valamint a pozitív-negatív felületek váltogatásával érzékeltettem.

- A kiállításokon és itt a műtermében, amikor szembesülök az ön szobraival, akkor különböző művészeti irányzatokat vélek felfedezni. Ezeknél az ön által „munkáknak“ nevezett kisplasztikáknál meg tudná határozni, hogy milyen stílusirányzatok jegyei mutathatók ki?

- Valóban fellelhetők egyes irányzatok jegyei, de ezeket sohasem tudatosan és szándékosan alkalmaztam. Az elmúlt negyven év alatt óriási változás ment végbe a társadalomban és a művészetben. Egy húszéves ember másként gondolkodik, mint egy hatvanéves, és ez a gondolkodás eltérő megjelenítést igényel, és az alkotás folyamata, letisztult formai eszközöket követel.

Napi rendszerességgel foglalkozom a kisplasztikával, először realista felfogású, majd az élet szeretete, a szerelem, a fiatalság élményeinek a hatására, lírai-expresszív bronzszobrokat készítettem, pályakezdő éveimben. A gondolkodó ember megjelenítése kezdett foglalkoztatni, és akkor születtek meg az élet igazi kérdéseire „válaszkereső“ szobraim.

Miután „kikiabáltam magamból“ fiatalos hévvel, az érzéseket, az engem foglalkoztató gondolatokat, a lecsendesedett életkorban, a kiérlelt arányrendszerű, letisztult pozitív-negatív felületű, jelzésszerű figurák formálása következett.

Ma már az egyre elvontabb ábrázolás jellemzi munkáimat, még az absztrakt szobraim is közérthetőek.

- A kisplasztikák stílusának alakulásánál megemlítette az érzelmi- és gondolati hatások együttes érvényesülését. Fellelhetőek-e munkái között olyan tárgyak és sorozatok, melyekben egy adott téma vagy egy különleges ábrázolási mód érvényesül?

- Igen, elég régen, amikor felismertem a környezetpusztítást, akkor tematikus sorozatot kezdtem készíteni, amit némi leleménnyel „környezetféltő szobroknak“ neveztem el. Ezek stilárisan az expresszív szobrokhoz kötődnek. Öt-tíz év után összeállt ezekből egy kiállításra való anyag, melyekre a kiélezett helyzetek ábrázolása és a hiperrealista megfogalmazás jellemző.

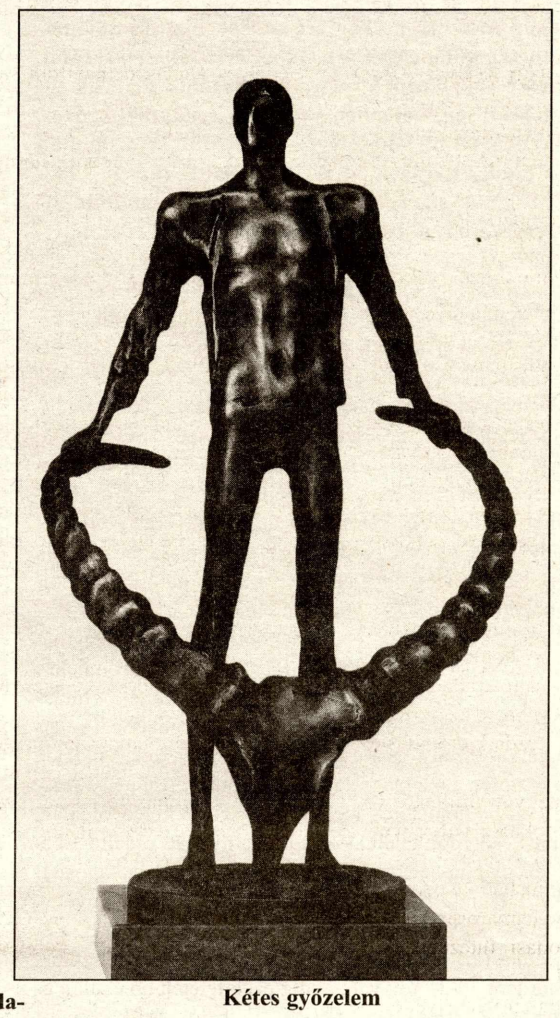

Kétes győzelem

A cirkusz világával is foglalkoztam, azért mert szélsőséges helyzeteket tudtam bemutatni, anélkül, hogy megbotránkoztattam volna az embereket. Ez egy furcsa, nyakatekert világ, melynek szereplői könnyen azonosíthatóak a kisemberekkel, és ezek bemutatása gondolkodásra, általánosításra készteti a nézőket.

A kisplasztikáim között számos groteszk hangvételű munka született. Hatásos megjelenítési formának tartom a groteszket, ha az ember jobbító szándékkal kritizál, és ezt indulattal párosítja. Például, ha olyan jelenséget feszegetek, mint az intrika, akkor szükségem van arra, hogy egyes figurákat egymással összekapcsoljak.

- A kiállításokat követően a katalógusokban közreadott tanulmányok, az újságokban megjelenő kritikák befolyásolták-e az ön munkáját, és a kritikusok közül kik voltak azok, akik ösztönzően hatottak művészetére?

- Sok kritika jelent meg rólam. A dicsérő és elmarasztaló kritikákból egyaránt tanultam, mert vagy megerősítettek, vagy felkeltették gyanakvásomat. Nagyom vigyáztam arra, hogy a velem rokonszenvező emberek bírálatait fenntartással fogadjam. Egri Mária, Ury Endréné dr., Oelmacher Anna, Pogány Ö. Gábor, Újvári Béla és még többen, akik arra érdemesítettek, hogy elemző írásokat jelentettek meg rólam, jó szándékú, segítő kritikáikból sokat profitáltam. A kritika meglétét ma is hasznosnak tartom, ám az utóbbi tíz évben hiányzik.

- Milyen szobrászi tervek megvalósítása foglalkoztatja?

- Amit a legfontosabbnak tartottam az emberi kapcsolatokról, azt a kisbronzaimban megfogalmaztam. A kisplasztika mellett „mostoha gyerek“ volt a dombormű műfaja. Három éve a domborművekbe kívánkozó témákat formáltam meg, szeretném ezeket kiállításon bemutatni. Elmaradt a legkedvesebb témám, a ló megformálása. Ez teljes embert és elmélyült anatómiai felkészültséget igényel. Hályogkovácsként soha nem akartam nekikezdeni a bármilyen munkának, így a domborművek megformálásával párhuzamosan, két évig „tanultam a lovat“, és egy éve formálom. Ez a munka elfeledteti velem azt a hiányérzetet, amit a környező világ kelt bennem azzal, hogy kevéssé igényli a művészetet, és ezen belül a szobrászatot.

Lejegyezte: Daróczi Kiss Márta

Életút. 1942. március 28-án született Kiskunfélegyházán. 1959-61-ben, a Képző és Iparművészeti Gimnáziumban tanul. 1963-65-ben, az Iparművészeti Főiskola, 1965-1969-ben, a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója. Mesterei: Somogyi József és Pátzay Pál. 1969-től, a Művészeti Alapnak, 1977-től, a Magyar Képzőművészek Szövetségének, 1993-tól, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének tagja. 1985-ben Pro Urbe díjjal ismerik el munkásságát, Kiskunfélegyházán.

MILLENNIUMI JEL

Augusztus 26-án falunap és búcsú keretében avatták Szentkirályon Lakatos Pál kecskeméti szobrászművész millenniumi emlékművét. Zsigmond Attila, a Budapest Galéria főigazgatója avató beszédében olyan emlékjelként értelmezte a földből felívelő hegesztett plasztikát, amely elkerüli az elmesélő jellegű, illusztratív közhelyeket és a mai szobrászat nyelvén fogalmazva, az értelmezés gazdag lehetőségeit kínálja. Lehet szivárvány, ami a remény és a kibontakozás jele, lehet kapu, amely átenged és befogad, és lehet híd, amely népeket és történelmi korokat köt össze. Ezt követően Puskás Mihály katolikus plébános és Bölcsföldi András református lelkész áldotta meg az emlékművet. Bölcsföldi András a szivárvány ívű emlékmű kapcsán Mózes első könyvéből idézve Isten és az ember szövetségére emlékeztetett. Az Özönvíz után ugyanis az Úr szivárványt küldött az égre és szövetséget kötött Noéval és utódaival.

Avatás után az alkotó így vallott a szobor születésének körülményeiről: „Az önkormányzat azzal keresett meg, hogy millenniumi jelet fogalmazzak a község számára. Már ez is egy csoda, hogy nem kötötték meg a kezemet, hogy mit csináljak. Voltak ugyan ajánlások, de a végén szabad kezet kaptam, így szerencsésen sikerült elkerülni azt az általánosnak mondható csapdát, hogy a szobrásznak az "önkormányzati gondolatot" kelljen formába öntenie. Nem a Szent Istvánhoz és a kereszténységhez kapcsolódó gondolatkörben merültem el, első sorban, hanem a mezopotámiai pecséthengerektől kezdődően az emberiség történetének legősibb forrásait keresve a kultúrák egymásra rétegződéséből és annak égre vetítéséből készítettem egy jelszerű, szintézisre törekvő plasztikát, az ezredváltás és a millennium tiszteletére. Külön öröm, hogy a község ezt nagyon nyitottan fogadta, nem kellett kompromisszumokat kötni és a végeredmény teljesen egybe esik a szobrászatról vallott nézeteimmel és azt munkásságom szerves folytatásának tekintem. Az ív egy teljes gondolatkört fogalmaz meg, melynek a föld felett csak egy szegmensét láthatjuk, de remélem a néző fantáziája majd gondolatban kiegészíti és teljessé teszi ezt a kört.“

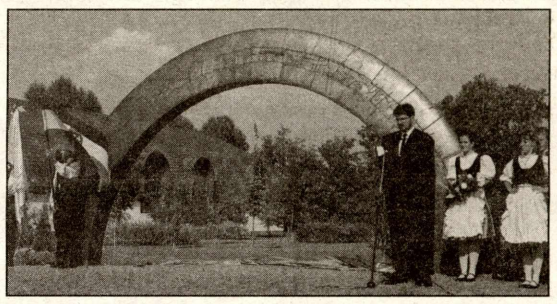

ZOMÁNCMŰVÉSZET

KECSKEMÉT + BUDAFOK. Június 20 és július 30 között került megrendezésre Kecskeméten a XXVII. Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótelep a Nemzetközi Zománcművészeti Alkotóműhelyben. A telep hathetes munkáját záró kiállítását augusztus 2-án Pap Gábor művészettörténész nyitotta meg. Felvázolva az alkotótelep hosszú távú programját, az idei hat hét termését úgy értékelte, hogy a külföldi anyag erősebb, mint a hazai, ideje lenne hát új lendületet vennie a magyar zománcművészetnek. A tárlat anyagát látva bizony jogos a szigorú kritika, annak ellenére, hogy a magyar anyagban is láthattunk magas szintű teljesítményeket, mint például Hévízi Évát, Morelli Editét, vagy a díjazott Kalmárné Horóczi Margitét. A külföldi anyag azonban vitathatatlanul kiegyensúlyozottabb, meggyőzőbb. Közülük is kiemelkedik Vdovkin Nyikoláj és Mukusev Alekszej, aki Kecskeméten és Budafokon is díjazott volt. A kecskeméti kiállítással szinte párhuzamosan zajlott az I. Nemzetközi Budafoki Tűzzománc-művészeti Triennálé megnyitása és az azt követő szimpozion, a Tűzzománcművészek Magyar Társaságának szervezésében. A meghívott művészek itt a Lampart Budafoki Zománc Kft jóvoltából gyári körülmények között, ipari méretekben kísérletezhettek, és kereshették a műfaj új kifejezési lehetőségeit. A Budafokon alkotóknak közel a fele hosszabb, rövidebb ideig dolgozott már Kecskeméten, vagy jelenleg is résztvevője a kecskeméti szimpozionnak. Nyilván ennek is köszönhető, hogy a triennálén kiosztott hat díj közül a második és a hatodik Balanyi Károly és Báron László jóvoltából kecskeméti művésznek jutott, de a kecskeméti csapatot erősítette Hollósy Katalin és Strohner József is. Nem a szakmát megosztani kívánó ellenkiállítás és szimpozion szerveződött tehát Budafokon, csupán - Morvay László szervezőkészségének köszönhetően - a műfaji korlátokat tágítani szándékozó nyugtalan alkotói szellem vette birtokba egy rövid időre az alagútkemencéhez vezető futószalagokat. Az alkotók zuhanytálcák, kandalló és radiátorlapok közé csempészhették be szokatlanul nagyméretű műveiket, miközben a gyár teljes kapacitással működött. Az eseményhez kapcsolódott még az ifj. Gyergyádesz László művészettörténész által igényesen válogatott és rendezett zománctörténeti kiállítás a városligeti Millenniumi Kiállítóteremben.

Született tehát egy izgalmas, új kezdeményezés, és ha az elkövetkezendő években a kecskeméti műhely és a budafoki triennálé képes lesz egymást erősítve, egymást kiegészítve és egymás eredményeit megbecsülve dolgozni, akkor a kortárs magyar zománcművészet nem csak új támogató bázishoz jut, de új lendületet is vehet.

B. K

DIAVOLO

Egy öreg bűvész

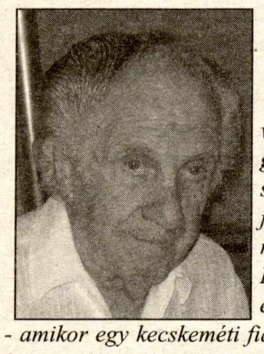

Eredj, ha gondolod, hogy valahol, bárhol a nagyvilágon könnyebb lesz majd a sorsot hordanod… *E valójában fordított költői üzenetet hordó sorok szerzője, Reményik Sándor, abban az évben halt meg - 1941-ben - amikor egy kecskeméti fiatalembert állított nagy dilemma elé az élet.* ***Végh László*** *szorgalmas, ügyes kezű bőröndös, bőrdíszműves segédként öt év helyett három alatt szerezte meg a szakvizsgáját, s pár év múlva már gyerekkorától dédelgetett vágya is valóra vált: a fővárosi artistaképzőt elvégezve immár hivatásos bűvész lett. Akkor már közel egy évtizede lépett fel - később más pályát választó bátyjától ellesett és továbbfejlesztett - bűvészmutatványaival. Nemzetközi hírű példaképe emlékére felvette a* ***DIAVOLO*** *bűvésznevet, melyet rövid időn belül megismert az ország, kisebb falvakban és nagyobb városokban egyaránt. Számtalan meghívása volt, s ő igyekezett eleget tenni minden felkérésnek egy kivételével: bárhogy is hívták az országos sikerére, tehetségére felfigyelt külhoni menedzserek, hiába ígértek világkarriert, páratlan anyagi és egzisztenciális lehetőségeket, ő nemet mondott. Itthon maradt.*

Ez így leírva két szó. Neki többhónapos vívódást, csillanó lehetőségeknek újból és újból ellentmondani tudó elhatározást jelentett. Egy élet döntését, melynek eredményeként makacsul tudatos vállalássá mélyült az, amit először még fiatalos lelkesedésből ajánlott fel: belépődíj nélkül, ingyen bocsátja rendelkezésre értékes, gazdag műsorát, a búfelejtés és szívből jövő nevetés szűkreszabott óráit az akkor még sok sebből vérző országnak.

Ha megyek hozzá, mert máig itt él velünk a Hunyadi-városban, fölmerem-e majd tenni neki a legfontosabb kérdést, a számvetését: megérte-e?

A csöngetésre sovány, idős bácsi lép ki. Az egykor nagyhírű bűvész sietős járását látva hihetetlennek tűnik a kora: nyolcvanhét éves. Nemrég még a közeli iskolában adott műsort a gyerekeknek, másfél éve a BRG nyugdíjasai tiszteletére rendezett találkozón nyújtott feledhetetlen előadást. Még néhány kisebb fellépést ezután is vállal. Aktív korában százezernél is több embert szórakoztatott, köztük például a kecskeméti hadikórházban sebesülten fekvő híres orosz filmrendezőt, Grigorij Csuhrájt és társait. Hogy tudna most ellentmondani néhány gyereknek vagy nyugdíjasklubi felkérésnek?

Képeket vesz elő, plakátokat. Sötét hajú, rokonszenves fiatalember bűvöli a hengert. Legutóbbi videofelvételén már ősz hajjal ismétlődnek a számok. Negyvennél is több egyéni produkció, két és félórás önálló est a szalagon. Tapsol, ketrecestül tűnik el a feldobott kanári. Kötőtűkkel fúrja át a felfújt lufit. Látom, remeg a keze, kicsit a hangja is, de a hangulat, az emberek nevetése a régi: -"Kérem a kedves közönséget, figyeljen jól, mert, ha nem figyel, becsapom, s ha figyel, akkor is." Kér egy ezrest, mindenki szeme láttára eltépi az előzőleg ceruzával megjelölt papírpénzt, ráfúj és felmutatja: ugyanaz, teljesen sértetlenül. Derült csodálkozás. Huncut az öreg, nem jönnek rá, hogy csinálja. Kiszólít segítségnek egy nézőt. "Nem vagy többé a barátom, ha elszakítod!"- kiált be valaki. Kacagó, sugárzó öreg arcok. A korábban még visszafogott közönség önfeledten szórakozik. Később az idős bűvész díszes japán kosztümben aranygömböt irányít érintés nélkül a levegőben. Ez már kész mágia. A lélegzeteket is hallani lehet…

Jövetelemre illendően felöltözött. A szobában ismerős illat, már nem élő nagyszüleim lakásának ezer avított emléket őrző nehéz szaga. Kis szobácskában, ötvenéves bútorok közt keresgél, mutatja kelléktárát, a varázslás sok évtizedes eszközeit. Család? Egy lánya, egy unokája, s egy tizennégyéves dédunokája van. Nem, nem folytatják a bűvészkedést. Persze sokan kérdezik, mi a nyitja egy-egy számnak. Nem mondja meg. Igazi bűvész ilyet nem árul el még a barátjának sem. Kérték, adja el egy-két számát. Nem adja, legfeljebb majd egyszer egyben az egészet. De nem ez kell most a világnak. TV van, video. Új csodák. Bármikor felmelegíthető konzervprodukciók. Pedig téved, aki azt hiszi, a most felnövő nemzedéket már csak a számítógép érdekli. Nem. A gyerekek most is ugyanolyanok.

Esik az eső, amikor kikísér. Kezével a felkínált öreg esernyőt bontja. Bennem tovább dobol a Reményik-vers: ***"Eredj, ha hittelen / Hiszed: a hontalanság odakünn / Nem keserűbb, mint idebenn. / Eredj, ha azt hiszed, / Hogy odakünn a világban nem ácsol / A lelkedből, ez érző, élő fából / Az emlékezés új keresztet."*** *Nyújtja az ernyőt, búcsúzunk, ellépek. Egy kérdés gyáván bennem maradt.*

Kada Erika

Szenvedélyes utazó

Sokan hisszük: a világjáró utazók biztos milliomosok, netán különcök. Cseh Gábor erre teljesen rácáfol, hiszen a vállalkozói középréteg átlagához tartozik egzisztenciálisan, különben pedig egy rendkívül kedves, közvetlen, mindig mosolygó ember. A Planetáriumban újra induló Kecskeméti Világjáró Klub (amely 1987-től 91-ig már sikeresen működött) egyik elindítója-újraszervezője is ő. Honnan ez a szenvedély?

- Szüleim is nagy utazók a mai napig, gyerekkorunk táborozásokkal, vadkempingezésekkel volt teli, amikor csak lehetett, mindig úton voltunk. Már diákkoromban kialakult bennem is ez a szenvedély. Egyetemistaként elsődlegesen Kelet vonzott. Ekkor jutottam el először a Himalájába. A legfontosabb útjaim: Észak-Afrika, Marokkó, Tibet, Kína, India, Nepál, Algéria, Tunézia, Egyiptom, Szíria, Törökország, Indonézia és Izrael. Útjaimat részleteiben sosem szervezem előre, én a nomád, sátoros, hátizsákos, gyalogos és kerékpáros utak hangulatát szeretem, amelyeket sokszor egyedül vagy kis társaságban teszek meg. Erről a tengernyi élményről sokat publikáltam különböző helyeken, és számtalan előadást tartottam.

Tavaly hívott fel dr. Nagy Sándor, a Magyar Hegymászó Szövetség elnöke, és egy idén februári, háromhetes, négy fős, a Hawaii-szigetekre szervezett „túlélő" túrára invitált. Az ottani éghajlatról annyit, hogy állandó a keletnyugati szélirány, és a csapadék a szigetek keleti oldalán éves szinten a magyar átlag húszszorosa. A mintegy százszor száz kilométeres legnagyobb sziget keleti oldalán, trópusi esőerdők találhatók, addig a nyugati oldalra átkerülve, egy alig néhány kilométer után már félsivatagos vidéket találunk. Itt van a Csendes óceán két legnagyobb, működő, négyezer méter feletti vulkánja a Mauna Kea és a Mauna Loa, amelyeket „természetesen" megmásztunk. Amíg lent 30-35 fok van, addig ezek tetején hó csillog és fagypont alattiak éjszakák. Itt találhatók azok a nagy, részben titkos működésű csillagvizsgálók is, amelyekbe alig engednek be valakit - de nekünk szerencsénk volt, és szétnézhettünk az egyikben.

A szigeteken számtalan nemzeti ill. állami park található, és itt van a föld legaktívabb vulkáni zónája is. A láva a dzsungelen átfolyva ömlik a tengerbe, ahol - infernális gőzfejlődés közepette - megszilárdulva, folyamatosan növeli a sziget területét.

Rengeteg madárfajta található, és érdekes módon nem alakult ki ragadozó élővilág. Az itteni Maui-sziget körüli meleg áramlatokhoz járnak le ívásra a sarki vizekről a - ma már szerencsére védett - kardszárnyú bálnák (Megaptera neangelii) is, amelyek násztáncát egy lélekvesztő gumicsónakról közvetlen közelről is megcsodálhattuk. Búvárkodásaink során együtt úsztunk teknősökkel is, egyszerűen elkaptuk egynek a hátát, és vitettük magunkat a színes halrajok között. Mindez olyan volt, mint egy film a paradicsomról.

A hét szigetből álló csoportból hármat jártunk be. Az őslakók - arányuk most kb. két százalék - a polinéz nyelvcsaládhoz tartozó tizenkét (!) betűből-hangból álló nyelvet használnak, amelyekből egyszerűen hiányzik az általunk ismert többi hangzó. Természet-vallási hagyományaikból meghagyták és szépen őrzik a szent helyeket, elsődlegesen az áldozatok bemutatására is szolgáló nyitott, piramis templomokat.

Kellemetlen élményünk is volt: az út vége felé Honoluluban feltörték az autónkat. Faxon és telefonon kellett az útlevél és a repülőjegyek pótlásáról gondoskodnunk.

Azért jártunk James Cook emlékművénél és eljutottunk Pearl Harbour-be is. A japánok által elsüllyesztett Arizona csatahajó fölötti tengeri dokkról kitűnően látható a néhány méter mélyen fekvő, azóta is érintetlenül hagyott monstrum, amelyből még most is szivárog az olaj. Érdekes volt látni azokat a családi kávéültetvényeket, ahol kézzel szedik és napon szárítják a termést, vagy azokat a kertészeteket, ahonnan az USA más államaiba szállítják a vágott trópusi virágokat. Amit filmekben lehet látni a természet csodáiról, az valóban mind ott van a szigeteken. Ezen a kicsi területen is az idegenforgalom szerencsére csak néhány helyre koncentrálódott, a többi rész szinte érintetlen. Külön említeném, hogy a Holdra szállást például az amerikai asztronauták, a Haleakala szunnyadó vulkán fennsíkján gyakorolták. Egyszóval egy újabb sokszínű nagy kalanddal gazdagodtam.

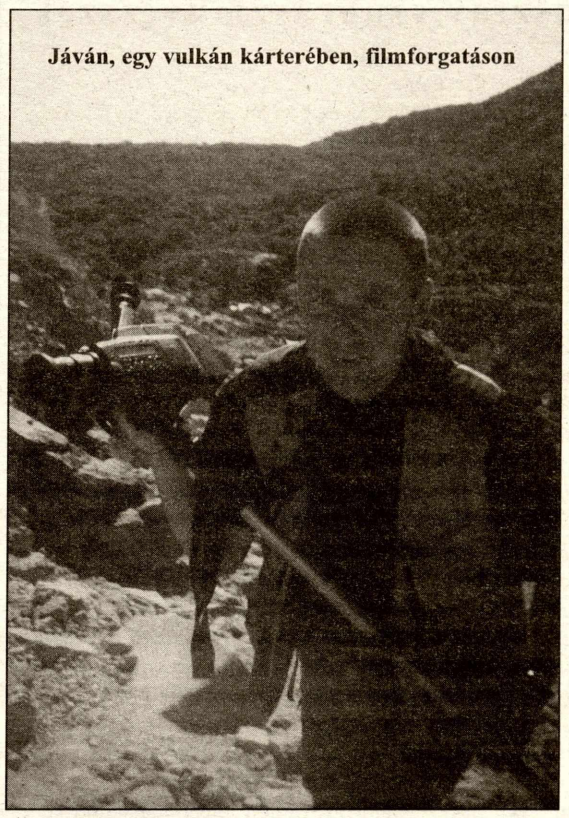

Jáván, egy vulkán kárterében, filmforgatáson

- Hova készül a jövőben?

- Nagyon izgat az emberi kultúra egyik bölcsője, Mezopotámia, a mai Irak, és benne Babilon, Úr, Uruk. Szeretnék utána eljutni Pakisztánba és India déli részére, valamint Malajziára és Thaiföldre. Ezen kívül meg kell mászni legalább évi egy-kettőt az Alpok négyezreseiből, amiből - a Mont Blanc-nal az élen - tizenkettőt már teljesítettem. Negyvenkilenc még vár rám.

Cseh Gábor szobájában körbe nézve az egyik falon földtől plafonig polcokon zömmel útikönyvek, a többin pedig szőnyegek, díszek Iránból, Tibetből, Kínából és Jáváról, Baliról, a Szentföldről. Búcsúzóul benézünk a ház pincéjében lévő titkos szentélybe is, ahol a világ majd minden részéről származó boros palackok gazdag gyűjteménye található Mert Cseh Gábor egyébként borász. 1987-ben, az egyetem elvégzése után került Kecskemétre, a Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet munkatársaként. Ma saját saját cégét vezeti. Aki szeretné személyesen is megismerni és meghallgatni ezt a nemcsak magának utazó, hanem közéleti érdeklődéssel is megáldott - egyik alapítója és egy évig soros elnöke volt a kecskeméti Rotary Klubnak is -, kitűnő és sokoldalú embert, az figyelje a Planetárium őszi programját, aminek nyitó előadása szeptember 25-én este 6 órakor éppen a „Három hét Hawaii" című filmjének vetítése lesz.

K. Gy.

Csillagnéző

Miután néhányan alaposan kinyaralták, kiünnepelték magukat (a többség vonta az igát), újra itt van a betakarítás, az aprómunka ideje. Ami az elmúlt két hónapban összekuszálódott, most ki lehetne bogozni. Alkalmas a következő pár hónap a köpönyegfordításra is, bár az átlagosnál ez most nehezebben megy. Szép eredményeket érhetünk el továbbá a szellemi értékek megvetésével, az erkölcsi és a jogi felelősség gondos szétválasztásával, a kíváncsiskodók merev elutasításával. Ügyeljünk arra, hogy másokat ne hagyjunk szóhoz jutni. Fentiek miatt persze sokan elkezdenek utálni bennünket, őket figyelmeztessük a keresztényi szeretet fontosságára.

KOS. Ideje, hogy véget vessen a csatának. Ha Ön győzött, akkor kereshet magának új ellenséget, új meghódítandó földrészt. De - mint a közelmúlt ünnepi beszédeiből is kitűnt - ez a cél most fenn van a bérceken, vagyis meg kell másznia egy hegyet, meg az összes többit, ami még mögötte van.

BIKA. Bizonyára sejti már, hogy nehezebb a dolga, mint a Kosnak. Az Ön feladata, hogy felgörgessen a hegycsúcsra egy nagy követ, amit különféle miniszterek, államtitkárok és más hivatalnokok folyvást visszalöknek a mélybe. Ön pedig - mint modern és makacs Sziszifusz - kezdhet mindent elölről.

IKREK. Ne hagyja befolyásolni magát partnere által. Ő ugyan mindent megtesz, akár zsarolja is, hogy szedje össze magát, mert különben mások szedik és rakják össze énjének szétszórt darabjait, Ön azonban tudja, hogy ezek az én-ek külön-külön is jól érzik magukat. Hol az egyik, hol a másik.

RÁK. Régebben voltak emberek, akiknek összeszorult a gyomruk, ha mások jogait megsértve, erőszakosan érték el céljaikat. Ez ma fordítva működik. Ha tehát Ön is rászánná magát hasonló lépésre, ne hagyja magát befolyásolni az együttérzésre buzdító belső hangtól.

OROSZLÁN. Ne feledje, hogy Ön akkor is főnök, ha nem az, akár a munkahelyén, akár párkapcsolatában. Erről azonban az érintetteket is meg kellene győznie, mert különben elszakadhat a kapcsolatrendszerét összetartó díszmadzag. Ha így történne, azonnal keressen új hódolókat!

SZŰZ. Végre elemében érezheti magát! A nyár eléggé pocsékul telt az Ön számára. Pótcselekvésekre fanyalodott, mert nem volt ki után rendet rakni, ráadásul mindenki a szabadságát töltötte, így kénytelen volt saját magát szapulni. Most, hogy újra együtt a csapat, vágjon a lovak közé!

MÉRLEG. Koncentráljon a hónap elejére és közepére! Akkortájt bárkit megsérthet, s mindent elronthat, ha ügyesen válogatja meg szavait. Ebből lehet igazán tanulni! Addig is éljen egészségesen, ahogy megszokta: fontoljon meg mindent alaposan, aztán hagyja a döntést másokra.

SKORPIÓ. Ha pillanatnyilag nincs elképzelése a jövőről, tegye magáévá a hivatalos eszméket. Emelje fel a fejét, másszon meg egy hegyet, zárja továbbá szívébe az országot, és messze jövendővel vesse öszve a jelenkort, hogy reménnyé váljon az emlékezet. Ha ezt nem érti, olvasson a nevére küldött ingyenes újságot.

NYILAS. A kentaur lóból való fele energiával telve toporzékol, indulna azonnal, de ember-része még nem tudja, hogy merre. Jobb híján elszórja nyilait vaktában, felváltva előre és hátra. Néha eltalál ugyan valamit (valakit), de most jobban tenné, ha ragaszkodna a hagyományhoz, s felfelé lövöldözne.

BAK. Amikor a makacsság és a kitartás már eléri azt a szintet, hogy mazochizmusnak hívják, jól jön a segítség, a plusz erő a Marstól. Vannak azonban néhányan, akik nem értik, miért akarja Ön mindenáron megtudni, hogy mennyi ideig képes fél lábbal egy végére állított téglán egyensúlyozni.

VÍZÖNTŐ. Ne fékezze magát, szórja az ötleteket, most nem kell félnie attól, hogy bármelyik is megvalósul. Vagy ha mégis, akkor úgy, hogy valaki ellopja, de ehhez Ön már hozzászokott, hiszen többnyire csapatban szeret dolgozni. S lehet arra emlékezni később, hogy kinek mi jutott az eszébe?

HALAK. Eszébe ne jusson, hogy önmagát hibáztassa a problémákért: azokat mindig rajtunk kívül álló dolgok vagy egyéb személyek okozzák. Az önostorozás rég kiment a divatból. Ma már szadistákat szoktak alkalmazni a művelet elvégzésére (lásd a "Leggyengébb láncszem" című tévés vetélkedőt).

L. A.

Képtárajánló

A Kecskeméti Képtár ezévi gazdag kiállítási programját méltón folytató két kiállítást szeretnénk a látogatók figyelmébe ajánlani. Szeptember 14-én, délután 17 órakor nyitjuk meg az Art9, azaz a Ferencvárosi Képzőművészek Egyesületének kiállítását, amely október végéig lesz látható. Az egyesületet **Ábrahám Rafael** grafikusművész hozta létre 1997-ben és vezeti ma is. Tárlatuk megrendezése azon törekvésünket igazolja, hogy minél teljesebb képet igyekszünk nyújtani a helyi közönségnek a kortárs magyar képző- és iparművészetről, többek között azzal is, hogy bemutatkozási lehetőséget adunk a különféle földrajzi alapokon szerveződő művészeti csoportoknak, társaságoknak (2001-ben ilyen volt a KIPE 13 és a Baranya Art 2000). A kortárs magyar művészet számos olyan ismert és elismert alkotójának a műveit üdvözölhetjük most is a Képtár falai között, mint **Heritesz Gábor, Pásztor Gábor, Serényi H. Zsigmond, Olajos György** vagy **Paulikovics Iván**.

Kulcsár Béla marosvásárhelyi szobrász- és festőművész (1929-1976) testvérvárosi kapcsolatainkat is ápoló emlékkiállítása egy váratlanul adódó lehetőséget kihasználva, továbbá az erdélyi művészettel foglalkozó budapesti Vármegye Galéria, a Kecskemét-Marosvásárhely Baráti Kör Egyesület és Kecskemét MJV Polgármesteri Hivatala segítségével valósulhatott meg. A szeptember 19-én, szerdán 17 órakor nyíló kiállításon egy sajnálatosan torzóban maradt életmű 49 mementóját tekinthetjük meg, ahogyan jelképes módon befejezetlenül maradt ránk főműve, az 1848-as székely eseményeket megörökítő híres agyagfalvi emlékmű is. "Kulcsár nem mindennapi tehetségű művész volt, s noha korai halála miatt pályája alig két évtizedet fog át, teljesítménye nem csak helyi mércével mérve mondható kiemelkedőnek. (...) A mesterséget édesapjától is tanulhatta, aki műbútorasztalosként indult, de az 1940-es évektől sikeres szobrászként működött, viszont érződik művein Szervátiusz Jenő faszobrainak inspiráló ereje is, márványtömbjeiben pedig mintha Brancusi tökéletes formák iránti vágya élne tovább." (P. Szabó Ernő) "Kulcsár Béla képei, szobrai egy elmélyült szemléletű, kiváló technikájú, festészetében koloritgazdag alkotót mutatnak, akinek életművét be kell emelnünk a magyar képzőművészet köztudatába." (Feledy Balázs).

A kiállítások megtekinthetőek október 28-ig, hétfő kivételével naponta 10-17, vasárnap 1330-17 óráig.

ifj. Gyergyádesz László művészettörténész

BERNÁDY NAPOK. A közeljövőben kerül sor Marosvásárhelyen a Bernády Napok rendezvényeire. Ebből az alkalomból fotókiállítást is terveznek, amelyen bemutatják a századfordulón élt - és a város egész életében, így építészeti emlékeiben is meghatározót alkotó - polgármester munkássága időszakában emelt, főleg szecessziós épületekről készült fényképeket. A szervezők a Bernády Alapítvány és a Marosvásárhelyi Fotókör, valamint a két város Baráti Társasága felkérésére a Kecskeméti Fotókör nevében Walter Péter vállalta, hogy a Bernádyival egy időben működő Kada Elek polgármestersége idején Kecskeméten emelt, hasonló jellegű épületekről készült művészfotókkal részt vesznek a kiállításon.

IMA. Miatyánk, ki vagy a médiában, szenteltessék meg a Te televíziód, jöjjön el a Te szenzációd, legyen meg a Te nézettségi indexed, miképp a kereskedelmiben, úgy a közszolgálatiban is. Mindennapi szappanoperánkat add meg nekünk ma, és bocsásd meg a mi elkapcsolgatásainkat, miképpen mi is megbocsátunk a vetélkedőidért. És ne vígy minket a hollywoodi vérfürdőbe, de szabadíts meg a reklámoktól, mert Tiéd az időnk, az életünk és a lelkünk, örökkön-örökké. Ámen. (t. z.)

Ki üti az ászokat?

Az Economy 2002 Egyesület és az Újhidy Tenisziskola Sportegyesület neves közéleti gazdasági és kulturális személyiségek részvételével társasági teniszversenyt rendezett a széktói tenisztelepen. A vendégek között említhetjük a képen látható Kovács László MSZP elnököt és Györgyi Kálmán volt legfőbb ügyészt is. Megbízható források szerint az MSZP-elnök ittléte alkalmat szolgáltatott olyan nem hivatalos megbeszélésekre is, amelyek jelentősen érintik a városi szervezet választási felkészülését és jelöltállítását is. Kíváncsian várjuk, hogy a labda melyik térfélen landol.

Bravúros ballonosok

A Kecskeméti Hőlégballon Sportegyesület második alkalommal rendezte június végén a hírös városban a Termofarm Kecskemét Kupa Nemzetközi Hőlégballon Versenyt. A verseny érdekessége két közönségprogram volt: a kulcsrepülés és a Szent Iván-éji programok. Előbbinél több kilométer távolságból indulva kellett a pilótáknak egy néhány méter magas póznára kifüggesztett kulcsot leakasztani. Szent Iván éjjelén a ballonokat szállító járművekből álló menetoszlop vonult végig Kecskeméten, miközben a ballonok égőit fáklyaként használták. A Vízmű dombhoz érkezve a ballonokat felfújták, majd kora hajnalban a pilóták felszálltak. Az éjszakai repülés a ballonokkal különleges kihívás, s mivel nincsenek ellátva a sötétben történő leszálláshoz szükséges eszközökkel, a landoláshoz meg kellett várni a napfelkeltét.

Mesés bajnokság

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szenzációs birkózó országos bajnokság Kecskeméten. Valóban mesébe illő hazai eredmények és igazi fesztivál hangulat jellemezte a versenyt, amely a bajnoki címek eldöntése mellett az EB utáni első komoly válogató is volt az őszi VB-re. A KTE Birkózó Club versenyzői bravúros teljesítményt nyújtottak.

A mérleg: három arany-, egy ezüst-, és egy bronzérem. Az „aranyos" **Majoros István** (58 kg), **Koleszár Gábor** (69 kg) és **Berzicza Tamás** (76 kg) mellett a 97 kg-os súlycsoportban **Kiss Tamás** második lett és a 69 kg-osok mezőnyében **Horváth András** szerzett még egy bronzérmet. A KTE -most először- a csapatversenyben is az élen végzett a Vasas és a BVSC előtt. Ez volt a kecskeméti birkózó sport minden idők legeredményesebb kötöttfogású felnőtt országos bajnoksága. A nem szokványos rendezés jól célozta meg és minden tekintetben figyelembe vette a nézők és a döntőkről egy órás összefoglalót sugárzó Duna Televízió igényeit. Azzal, hogy a selejtezőket és a bronz meccseket különválasztották a bajnoki címekért folyó küzdelmektől, pergőbbé vált a nézők számára leginkább érdekes döntő sorozat. Nem volt üresjárat és sikerült a súlycsoportokat olyan sorrendbe állítani, hogy a "végén csattanjon az ostor", hiszen az utolsó két döntőben kecskeméti bajnokot avattak. A bajnokság színvonalát emelte, hogy az aranyérmesek pénzjutalmat, a 2-3. helyezettek -a szponzorok jóvoltából- tárgyjutalmat kaptak. Befejezésként két különleges díj átadásra is sor került. A két szobor **Balla József** személyes ajándéka volt az évezred első két magyar Európa-bajnokának. Az egyiket a szabadfogású Bánkuti Zsolt, az 58 kg-osok budapesti EB győztese kapta abból az alkalomból, hogy ezt 18 évvel megelőzően Balla József nyert utoljára szabadfogásban aranyat, szintén Budapesten. A legutolsó magyar nehézsúlyú Európa-bajnok szintén Balla József volt, ugyan nem kötöttfogásban, mint idén Deák-Bárdos Mihály, hanem szabadfogásban. Így a másik ajándékot a 130 kg-ban versenyző Vasas birkózó vehette át. A rendező KTE Birkózó Club, személy szerint Balla József klubigazgató és Jaberits Zsolt PR és marketing vezető jelesre vizsgázott. Valóban sikeres, a Magyar Birkózó Szövetség által is elismert, európai szintű rendezést mutattak be. Most, a bajnokság után két hónappal a fenti két szakember megvált a klubtól. Előbb **Jaberits Zsolt**, majd a kétszeres olimpiai ezüstérmes, Európa-bajnok szabadfogású birkózó, mesteredző Balla József. A történtekről Jaberits Zsolttól tudtunk meg részleteket:

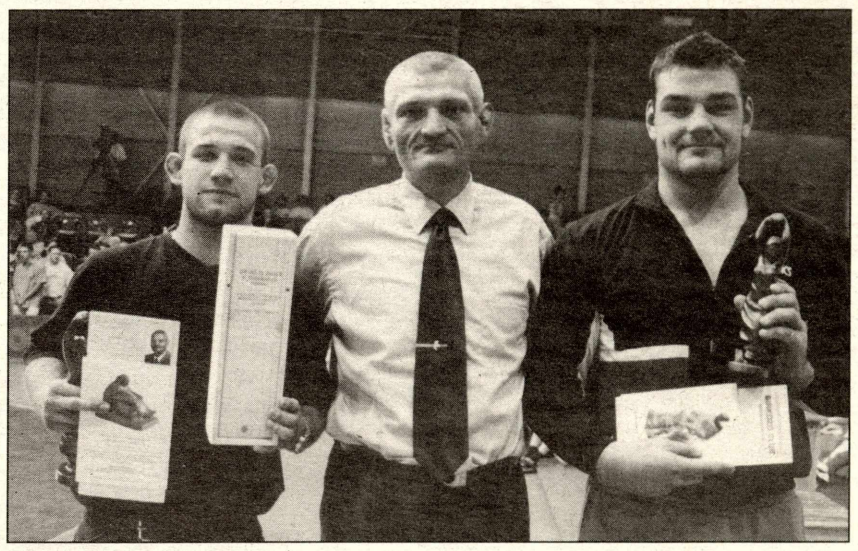

Az évezred első magyarEurópa bajnokai: Bánkuti Zsolt és Deák-Bárdos Mihály, a díjakat átadó Balla Józseffel

- Az országos bajnokságot a XXI. század kívánalmainak megfelelően próbáltuk megszervezni és sikeres rendezvényt tudhatunk magunk mögött. Egy olyan klubmodellt állítottunk fel, amely hosszútávon is eredményesen tud működni. Eltökélt szándékunk volt, hogy másképp csináljuk, mint eddig. Kommunikálni kezdtünk a sajtóval. A tényleges eredmény közlésén próbáltunk túllépni. Olyan komplett referencia anyagot készítettünk, amilyen még nem volt a birkózásban. Szerettük volna eladhatóvá tenni a sportágat. „Ez csípte egyesek szemét!" A bajnokság után megfagyott a levegő és úgy éreztük, nem egy irányba húzzuk a szekeret, az egész csak nekünk fontos. Ezért döntöttem úgy az OB-t követően, - Balla Józsi egy hónappal később -, hogy a szélmalomharcot nem folytatom. A versenyzők partnerek voltak, de más tekintetben egyedül maradtunk, ahelyett hogy segítettek volna, akadályoztak. Kecskemét megnyerte a csapatversenyt és egy ilyen sikeres rendezvény után két embert nem hívtak meg a záró bankettre, - a klubigazgatót és engem. Úgy gondolom, hogy abban a sportágban, ahol amúgy is a szekértáborok harca folyik, nagy luxus, hogy Balla József partvonalon kívülre kerüljön. Nagyon jól éreztem magam Kecskeméten, de ilyen körülmények között elfogadtam egy sokkal előnyösebb ajánlatot. Kívánom, hogy jöjjenek ki ebből a kátyúból, ahová önmagukat sodorták.

A csapatverseny eredményhirdetése. A dobogó legfelső fokán Kovács Zoltán, a KTE Birkózó Club vezetője. (Farkas Tibor fotói)

A „mesés" eredmények után a sportágért aggódók joggal kérdezhetik: „mi lesz veled kecskeméti birkózás?"

Zsámboki Anna

Katolikus diáksportolók világtalálkozója

Másodszor rendezett nemzetközi versenyt a Katolikus Iskolák Diák Sportszövetsége (KIDS) Magyarországon, ezúttal Nyíregyházán. Angliából, Ausztriából, Belgiumból, Franciaországból, Hollandiából, Máltáról, Olaszországból, Portugáliából, Romániából, Spanyolországból, az Amerikai Egyesült Államokból összesen több mint 800 középiskolás diák vett részt a július 19-étől 25-éig tartó versenyen. Hét sportágban indultak: atlétika, úszás, tenisz, labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, röplabda. A magyar csapatok között kecskeméti diákok is voltak.

Eredményeik: A **férfi kézilabdacsapat** (Piarista Gimnázium) **aranyérem**mel jött haza. **Tóth Dénes** (Szent Imre-iskola) atlétikában három ezüstérmet szerzett: kalapács-, diszkoszvetés, súlylökés. **Csomák Vidor** (Szent Imre-iskola) aranyérmes lett páros teniszben, ezüstérmes pedig egyéniben.

FELHÍVÁS. A Wesselényi Miklós Sport Közalapítvány pályázatot hirdet a 2002. évi ifjúsági és szabadidősport célok támogatására. A pályázati csomag 500,-Ft/db áron szerezhető be Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Oktatási és Kulturális Osztályán Lovas Zoltán sportreferensnél (6000 Kecskemét, Kossuth tér 1., 76/483-683). A pályázatok postára adási határideje - valamennyi kategóriában - 2001. október 1. (hétfő) 24.00 óra.

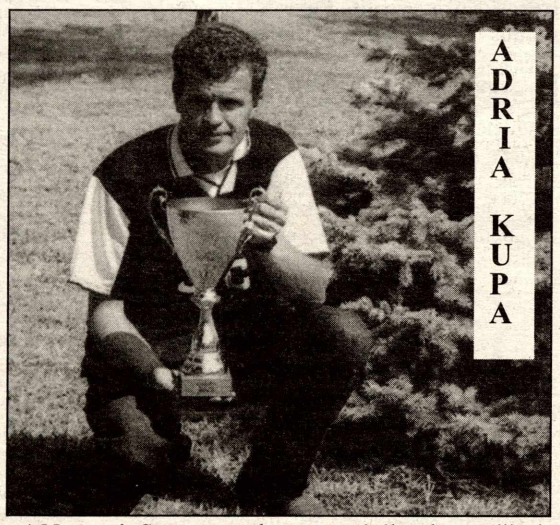

A Napsugár Sportegyesület szervezésében harmadik alkalommal vehetett részt egy, főképp piarista diákokból verbuválódott futball-csapat a horvátországi Pulában rendezett Adria Kupán. Az utazáshoz nagy segítséget nyújtott a Gemenc Rt, amely nemcsak a kupát ajánlotta fel, de két, egész évben jól sportoló diák utazását is finanszírozta. A csapat nemcsak jól érezte magát a tengerparton, minden meccset meg is nyert. Felvételünkön Kárász Tibor csapatvezető-edző az elnyert kupával.

Sok sikert, Valkay-lányok!

Van egy kecskeméti testvérpár, aki immáron öt éve meghatározója a magyar női vízilabdának. Előbb junior, később felnőtt szinten értek el világraszóló eredményeket. Ők a Valkay testvérek, Ágnes és Erzsébet (vagy ahogyan ő szereti: Bözse). Már 1996-ban harmadikok a junior EB-n, két évvel később tagjai a junior Európa-bajnokságot megnyerő csapatnak, felnőtt szinten EB- és Világ Kupa-negyedikek, 2001-ben pedig megnyerik az Európa-bajnokságot és ezüstérmesek lesznek a fukuokai világbajnokságon.

- Hogyan kezdtetek el vízilabdázni?

- Édesapánk 25 éve vízilabdaedző, édesanyánk pedig úszóedző. Mi kiskorunk óta mindig az uszodában voltunk. Eleinte csak úsztunk, de amikor 1992-ben édesapánk megalapította a Villanó Fókák Kecskeméti Póló Klubját, mi is elkezdtünk vízilabdázni. Először a fiúk között játszottunk, aztán néhány év múlva megalakult a lánycsapat is, amely még most is a magyar bajnokság I. osztályában szerepel.

- Hittetek-e abban, hogy meg tudjátok nyerni a budapesti EB-t?

- Titkon reméltük, sőt tudtuk, hogy a csapat képes a győzelemre. Inkább a közvélemény nem várta tőlünk, és talán ezért még nagyobb volt a siker.

- Úgy tudom, mindketten Olaszországban játszotok. Ott is kívántok végleg maradni, illetve mikor akartok visszajönni Magyarországra?

- Bözse: Én már három éve kint játszom, idén lesz a negyedik. Furcsa módon én nem elsősorban játszani mentem ki, hanem mert megismerkedtem a későbbi férjemmel, aki Nápolyban vízilabdaedző. Immár második éve Palermóban élünk, én a bajnokesélyes GIFA-ban játszom, Roberto pedig a harmadik helyezett ATHLON csapatát edzi. Mivel engem már sok minden (vízilabda, egyetem, férj) odaköt, úgy tervezem, hogy kint maradok, bár évente három hónapot mindig itthon töltök.

- Ági: Idén lesz második éve, hogy odakint vagyok, tavaly a sógorom csapatánál, az ATHLON-nál voltam, ősztől pedig Bözsével fogok együtt játszani a GIFA-ban. Én csak vízilabdázni vagyok kint, utána itthon szeretnék élni.

- Mit szeretnétek még elérni a vízilabdában?

- Egyértelműen az olimpia a cél, és ez a csapat képes lesz még hatalmas dolgokra; fiatal, lelkes, tele van nagyon jó játékosokkal és nagyon együtt van. A legfontosabb pedig, hogy egy kiváló edző ül a kispadon Faragó Tamás személyében. Meg persze a VB-arany is hiányzik még, szóval van miért edzeni.

- Mit csináltok a vízilabda mellett?

- Bözse: Harmadéves vagyok a palermói egyetem bölcsész karán, angol-francia szakon, emellett profi szinten vízilabdázok és igyekszem otthon is helytállni mint feleség.

- Ági: Én is tanulok a vízilabda mellett: a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Állam- és Jogtudományi Karára járok.

DÁN NYELVOKTATÁS

Újra indul a dán nyelvtanítás a Dán Kulturális Intézetben! Kezdők és újrakezdők minden szerdán 17-18.30-ig vagy 18.30-20-ig. Haladók minden csütörtökön 17-18.30-ig. Középhaladók minden csütörtökön 18.30-20-ig.

Első tanítási óra: 2001. október 17. szerda és 18., csütörtök.

Egy félév tandíja: 5000 Ft.

Helyszín: Dán Kulturális Intézet könyvtára, Kecskemét, Zimay L. u. 4.

A jelentkezés feltétele a jelentkezési lap kitöltése és leadása a Dán Kulturális Intézet titkárságán 2001. október 10-ig 15.00 óráig. Csak behatárolt létszámot áll módjukban felvenni, ezért van szükség a jelentkezési lap pontos kitöltésére és leadására. A felvett tanulókat ezután értesítik. Jelentkezési lapot kérésre küldenek faxon, e-mailen vagy postán, de átvehető a Dán Kulturális Intézet titkárságán 2001. augusztus 29-től a nyitvatartási időben.

Dán Kulturális Intézet
6000 Kecskemét, Zimay L. u. 4.
Tel+fax: 76/ 323923, 76/ 481554
E-mail: d-k-i@mail.datanet.hu
Nyitva: H-K: 9-15, Sz-Cs: 9-16, P: 9-14.

A HELIOS Szépségstúdió- kozmetika, szolárium, szauna - a Bibó utca 1. szám alatt (ÁFEOSZ Szakközépiskola épületében) hétfőtől péntekig 11-től 19 óráig várja vendégeit. A szaunázókat előzetes bejelentkezéssel fogadják. Tel.: 76/327-886/127-es mellék.

Egyébnek főzve: halászlé!

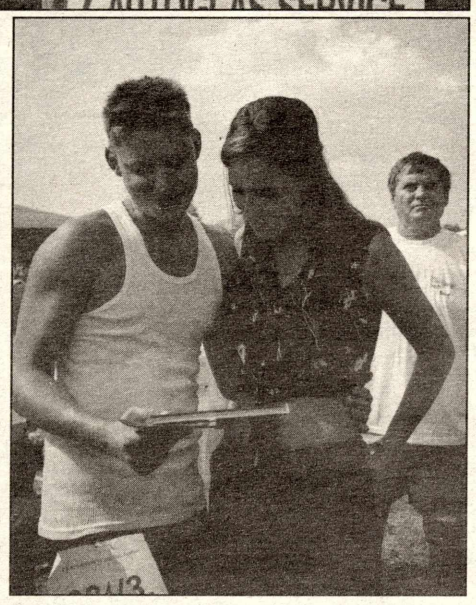

Több mint száz csapat - zömmel munkahelyi és baráti társaságok vagy családok - nevezett be a Vízmű domb mellett megrendezett II. Alföldi Gulyás- és Lecsófőző Fesztiválra. A szervező Piac Marketing Üzletközpont idén már három kategóriában (gulyás, lecsó, egyéb) hirdette meg a versenyt, amelynek zsűri elnöke ismét Benke László országos hírű mesterszakács volt. Az egész napos program vendége volt többek között Bodrogi Gyula és Antal Imre is. Az Autóüveg Kft. csapatát Galamb Kornél és Kerényi Mátyás juttatta a győzelemhez az egyéb kategóriában, halászlét alkotva. Képünkön Kerényi Mátyás Probstner Petrától fogadja a zsűri véleményénél is fontosabb elismerést.

APEH TELEFONOK

Hatvan vonalon hívható az Apeh megyei igazgatósága. A központi telefonszám 512-600 Fax:481-085 vagy 512-777

512-801
magánszemélyek, egyéni vállalkozók tájékoztatása,
512-802
társaságok, szervezetek tájékéztatása,
512-803
adó- és jövedelemigazolás kiadása,
512-804
adó- és járulékalany nyilvántartás,
512-805
adóazonosító szám kiadás,
512-806
mezőgazdasági és egyéb támogatások,
512-807 - folyószámla ügyintézés,
512-808 - bevallás-javítás.

Főtérburkolás felülnézetből

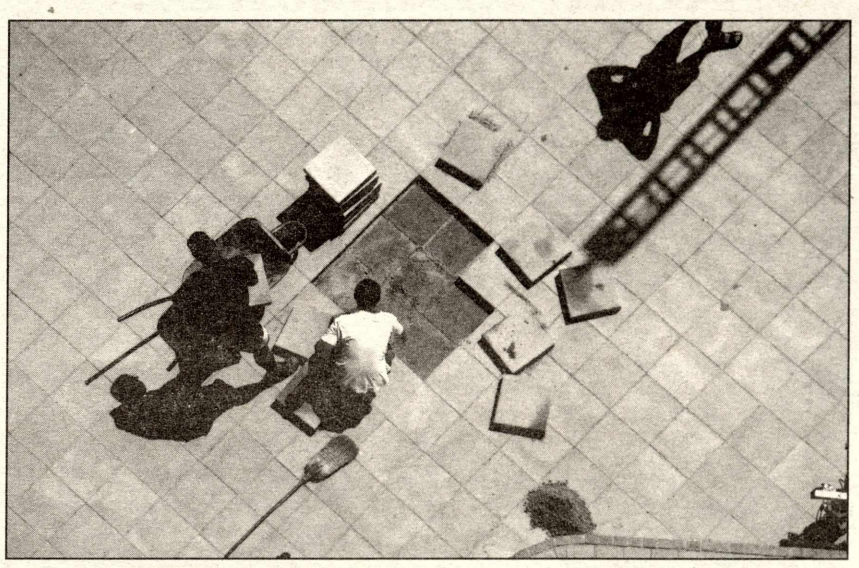

Könyvtárajánló

A HÓNAP MŰALKOTÁSA:
A. Varga Imre munkája.
Megtekinthető a Könyvtári Kávézóban

Szeptember 15-ig: Könyvtár az ezredfordulón. Az 5 éves Katona József Könyvtár eredményei - kiállítás a nagyteremben. Születésnapi Nyomkereső játék. A kiállítás ideje alatt beiratkozó öt évesekre meglepetés vár!

Mivel telik a has? Hírös ételek - hírös receptek. Étkezési kultúránkkal kapcsolatos dokumentumok kiállítása a Helyismereti Gyűjteményben, megtekinthető nyitvatartási időben.

Szeptember 20. csütörtök 17 óra
„Tágasságot nekünk is…" A magyar népköltészet jelenléte kultúránkban. Az ETNOFON Népzenei Kiadó bemutatkozása a Népzene Napján - élő muzsikával, a zenei gyűjtemény ajánló kiállításával. Vendég **Kiss Ferenc**, az Etnofon művészeti vezetője és Szvorák Kati népdalénekes.

OTTHON KÖNYVTÁR. ÚJ SZOLGÁLTATÁS (Információ: 76/500-563).

A szolgáltatás célja: otthonukhoz kötöttek könyvtári ellátása, az érintett személyek sokoldalú kiszolgálása, segítségnyújtás az időseknek, nehezen mozgó személyeknek, mozgáskorlátozottaknak, vakok- és csökkentlátóknak a szabadidő hasznos eltöltéséhez. Várjuk azok jelentkezését, akik otthonukban betegágyhoz kötött emberek, nehezen mozgó idősek, mozgáskorlátozottak, vakok- és csökkentlátók, illetve, akik környezetükben ilyen embereket ismernek.

A Széchenyivárosi Fiókkönyvtár hétfőn, szerdán, csütörtökön 12-18, kedden és pénteken 8-14 óráig fogadja az olvasókat.

Olvasóinkhoz!

Ebben a formában utoljára kapták kézhez a Közteret Olvasóink. Négy éven át minden hónapban megjelent lapunk, amelyet azzal a szándékkal indítottunk útnak, hogy tüköre lesz Kecskemét „szebbik" énjének. Ezt, úgy érezzük, teljesítettük. Vállalva még azt is, hogy, a szemben állva a kor anyagias szemléletével, nem helyeztük üzleti alapokra az újságot. Hogy jól, vagy rosszul döntöttünk, az kiderül addig, amíg a tartalmilag, alakjában megújuló lapunk műhelymunkái tartanak. Ha lesz, aki érdeklődik, telefonál, megírja véleményét, az minden közvéleménykutatásnál és udvarias biztatásnál többet jelent majd. Már most értesítsenek bennünket ha szeretnék ezt is megkapni! A „viszontlátásig" azzal köszönünk el, hogy jó volt készíteni a Közteret. Jó volt hinni, hogy sok barátunk, támogatónk van. És abban bízunk, hogy az „örömlap-csinálásnak" lesz még jövője Kecskeméten.

Vári őrnagy meg csak nyer...

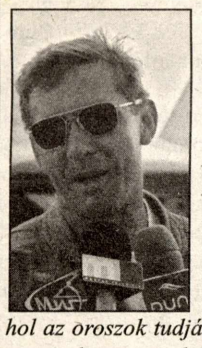

Miközben a honi légvédelem oda jutott, ahová, Vári Gyula őrnagy MIG 29-es gépével legyőzi a világ legjobb pilótáit. Az ember nem is tudja, sírjon-e, vagy nevessen, de az biztos, hogy a kecskeméti pilóta semmi mást nem csinál, mint amit vállalt: repül. Jól repül. Nagyszerűen repül. Akik érdeklődnek a magyar pilóták élete felől, tudják milyen körülmények között. Milyen „viharfelhőben", mert volt itt már lobbizástól kezdve vesztegetési vizsgálóbizottságig minden, amin az abszurd humorúak se képesek mosolyogni. Sőt, volt karóra is, mit a MIG-érdekeltségű orosz cég ajándékozott, mint hírlik, Vári őrnagynak. Mert valahol az oroszok tudják, akkora ez a bravúr, hogy égbe kiált. Azért kívánjuk Vári őrnagynak, tegye a dolgát, amíg lehet. Írja az égboltra gyakorlatait, hadd csodálják a szakértők, mit tud ez a magyar a szovjet géppel. Mert azért reménytadó ez a sikersorozat nekünk, javakorabelieknek. Akik a rendszerváltozás előtt nem voltunk keménytökű ellenállók, csak úgy sunnyogtunk a Szmena fényképezőgéppel, meg a Szaratov hűtőszekrénnyel, nem szólva a Zsigulikról, meg a barkács készletekről, mégsem kell - Vári őrnagynak köszönhetően - katapultálnunk. Ő bebizonyította: nem az eszköz, hanem az ember képes csodákra. Vagy éppen ellenkezőleg: korszerű technikai felszereltséggel - legyen akár made in USA - is lehet égigérő bakihegyeket összszegányolni. Köszönjük a példát, Vári őrnagy úr! ***n. m.***

Újra Csiksomlyón

Ismét zarándokutat szervezett Erdélybe a csíksomlyói búcsúba a Széchenyivárosi Plébánia közössége. Jávorka Lajos plébánost kérték föl a búcsú esti ifjúsági lelki programjának vezetésére. A csoportot Marosvásárhelyen a Városházán fogadta Fodor Imre és Csegzi Sándor alpolgármester, valamint Balogh Csaba, a Baráti Társaság elnöke. Szállásuk a Deus Providebit tanulmányi központban volt, amelynek építését kecskemétiek is segítették. A nyáron tartotta meg soros közgyűlését egy baráti közös vacsora keretében a Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület, ahol elsődlegesen a közösségi ház építésével kapcsolatos teendőket tárgyalták meg.

Civil-dialógus

A Dialógus a civil Magyarországért címmel indított országos konferenciasorozat regionális találkozóját tartják szeptember 27-28-án Kecskeméten a Miniszterelnöki Hivatal Civil kapcsolatok főosztálya és az MMSZ Nonprofit Szolgáltató Központja szervezésében. A konferencián bármely hazai nonprofit szervezet és önkormányzat részt vehet, a részvétel ingyenes. Jelentkezni a Nonprofit Szolgáltató Központ címén lehet: Kecskemét, Kossuth tér 5. Tel+fax: 76/505-816.

Museion-nyár

Nyáron sem tartott szünetet a Nemzetközi Kerámia Stúdió múzeuma. Júliusban a Tűzvarázs szimpózium, augusztusban pedig Szakrális régi és új tartalmak a textilművészetben címmel volt látható újabb kiállítás. Ott adott koncertet a Dél-Afrikai Pretoria Egyetemének Camerata Kórusa is a - stúdió udvarán.

BÁBJÁTÉK SZÍNÉSZEKKEL

Weöres Sándor Csalóka Péter című darabját mutatja be hamarosan a Katona József Színház. Weöres Sándor színháza sokszínűségével, gazdagságával, a formák változatosságával ragadja meg az érdeklődőt. A Csalóka Péter például bábjáték, 1950-ből. A szegény, ám igen furfangos Péter „több menetben" túljár a gonosz bíró eszén, akit a darab végén a nép egyszerűen kihajít a színről. Amely színen most nem bábok, hanem valóságos színészek mozognak, sok-sok Weöres-verssel fokozva az egyébként is hatásos mű erejét. Kicsiknek és nagyoknak, kicsinységükben is nagyoknak és nagyságukban is kicsinyeknek egyaránt ajánljuk ezt a vidám színi játékot. Játsszák: Szokolai Péter, Magyar Éva, Sirkó László, Andrádi Zsanett, Reiter Zoltán, Bori Tamás, Báhner Péter. Trombitál: Csomós Gyöngyi. Díszlet és jelmeztervező: Mira János. Dramaturg: Gyergyádesz László. Játékmester: Sirkó László. Konzultáns: Bodolay. Bemutató: szeptember 22-én 15 órakor, a nagyszínházban. További előadások: október 7. 11. 12. 13-án. délután 3 órai kezdettel.

A Katona József Színház szeptemberi műsora

22-én: Csalóka Péter. 27-én A makrancos hölgy, előbemutató. 28-án A makrancos hölgy, Katona b. bemutató. 29-én: A makrancos hölgy Arany b. 30-án A makrancos hölgy, Ruttkai Éva bérlet.

A NÉPI IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN szeptember 29-ig látható az Erdélyi textíliák című kiállítás Cs. Gergely Gizella munkáiból. A Nyárkép című tárlatot szeptember 13-án 15 órakor nyitják meg. A kiállításon bemutatják mindazokat az alkotásokat, amelyek a nyári képzőművészeti táborban készültek.

A Kecskeméti Ifjúsági Otthonban kerámia és fazekas szakkör indul az általános és középiskolás oknak. A 20-30 órás tanfolyamoknak díja is van. Gömöri Dorottya és Bán Ágnes vezeti a foglalkozásokat, ahol a több csoportban munkálkodók megtanulhatják e szakmák alapjait. A részletekről adnak felvilágosítást a 481-686 és 481 523-as telefonon.

Tisztújító közgyűlés előtt a SZÉK

A Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület szeptember 21-én, pénteken 17 órai kezdettel tartja tisztújító közgyűlését az új templom és közösségi házban (Irinyi út, a Bolyai Gimnáziummal szemben) A tanácskozás napirendjén beszámoló szerepel az eddigi munkáról és újraválasztják a testületeket és tisztségviselőket. A közgyűlés nyílt, az egyesület tagjain kívül várják mindazokat, akik érdeklődnek az egy hónapja már kiemelkedően közhasznúnak minősített szervezet sokoldalú tevékenysége és tervei iránt, valamint kíváncsiak az új épületre.

A Magyar Kékkereszt Egyesület kecskeméti csoportja 1998-ban alakult meg azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik úgy gondolják, hogy az alkoholfogyasztással vagy más önpusztító káros szenvedélyükkel erőfeszítéseik és készségük ellenére képtelenek megbirkózni. Szívesen látják a házastársat, hozzátartozókat vagy bárkit, aki kész támogatni a bajban lévőt. Az egyesület harmadik országos találkozóját 2001. szeptember 28-29-30-án szervezi a kecskeméti csoport a város melletti Emmaus Házban. A szervezők kérik, hogy a részvételi szándékot (és az esetleges szállásigényt) az érdeklődők szeptember 21-ig juttassák el hozzájuk levélben vagy telefonon. Cím: 6000 Kecskemét, Kossuth tér 6-7. IV/53, **Boros József**, titkár; telefon: 76/487-422, 30/9065-645.

Autómentes nap

Kecskemét is csatlakozott az Európai Unió „Városban a kocsim nélkül" környezetvédelmi rendezvénysorozatához. Ezen a napon, szeptember 22-én, nálunk is reggel nyolc órától este hatig ingyenes a tömegközlekedés. A városközpont belső részét lezárják. A rendezvény keretében „ültess fát" akciót hirdet a kecskeméti önkormányzat, 200 fa találhat elültetőjére. A rendezvények többsége az Erdei Ferenc ÁMK előtt zajlanak: lesz uniós-vetélkedő és transzparens-verseny. A helyezettek kerékpárt nyernek.

Szolgáltatás

Autógáz. A békéscsabai út és a Mészöly Gyula út lámpás kereszteződésénél, a ZKI mellett várja olcsó üzemanyaggal az autósokat az LPG autógáz töltőállomás. Reggel 7-től este 7-ig tart nyitva. T: 705-905

Köztér
kecskeméti közéleti lap

Alapította: Kerényi György
Főszerkesztő: Nagy Mária
Főmunkatárs: Magyar Ágnes, Kada Erika
A szerkesztőség címe: 6001 Kecskemét pf.: 483.
Ceglédi út 38. Tel./Fax: 76/410-260, 485-720.
Telefon: 76/48-23-23 (este).
E-mail: kozter.kecskemet@matavnet.hu
Web lap:www.hiros.index.hu
Támogatóink: Autóüveg Kft., Canada Petrol, Elektrocenter (K.E.K. Kft.), és még többen.
Kiadja: Köztér Kulturális Egyesület
6000 Kecskemét Ceglédi út 38.
Felelős kiadó: Kerényi György.
ISSN 1418-9712.
Nyomtatta: Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája.
Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.
Táskaszám: 01-1536